

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE SOSYAL MEDYANIN YERİ VE ETKİSİ

MEHMET TOSKA

DANIŞMAN
PROF. DR. DURSUN DİLEK

T.C.
SİNOP ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM
DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE SOSYAL MEDYANIN YERİ VE
ETKİSİ

MEHMET TOSKA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

PROF. DR. DURSUN DİLEK

SİNOP-2025

TEZ KABUL

MEHMET TOSKA tarafından hazırlanan “**Sosyal Bilgiler Eğitiminde Sosyal Medyanın Yeri ve Etkisi**” başlıklı bu çalışma, 23.07.2025 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, jürimiz tarafından oybirliği ile **YÜKSEK LİSANS tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Doç. Dr. Ahmet VURGUN

Marmara Üniversitesi / Atatürk Eğitim Fakültesi

Üye

Prof. Dr. Dursun DİLEK

(Danışman)

Sinop Üniversitesi / Eğitim Fakültesi

Üye

Prof. Dr. Hüseyin Vehbi İMAMOĞLU

Sinop Üniversitesi / Eğitim Fakültesi

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Onur ŞAHİN

ETİK BEYANI

Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Memmet TOSKA

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİNDE SOSYAL MEDYANIN YERİ VE ETKİSİ

MEHMET TOSKA

SİNOP ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR. DURSUN DİLEK

21. yüzyılda bilim, teknoloji, ekonomi, eğitim ve kültür gibi alanlardaki hızlı değişimler, bireylerin yeniliklere açık olmalarını ve yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmelerini zorunlu hale getirmektedir. Bu durum, toplumların gelecekteki başarıları açısından kritik öneme sahip bir dönüşümü işaret etmektedir. Özellikle eğitimi de etkileyen bu dönüşüm, öğretmenlerin ve okulların rollerini yeniden şekillendirmekte, eğitim süreçlerine yeni yaklaşımlar ve yöntemler entegrasyonunu gerektirmektedir. Okullar, bireyleri yalnızca akademik anlamda değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel bağlamda da yetiştirme sorumluluğuna sahiptir. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerini yalnızca bilgiye dayalı becerilerle donatmakla kalmayıp, aynı zamanda onların yeniliklere açık, eleştirel düşünen ve toplumlarına bilinçli bir şekilde katılım sağlayabilen bireyler olarak yetiştirmelerini sağlamalıdır. Öğretmenlerin de yaşa dayalı değişimlere ve teknolojik yeniliklere uyum sağlayabilen, öğrenmeyi öğrenebilen bireyler olmaları beklenmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi, bu sürecin önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü sosyal medya ve dijital teknolojilerin eğitimdeki rolü, öğrencilerin toplumsal olaylara dair farkındalıklarını artırmakta ve eleştirel düşünme ile bilinçli katılım becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Sosyal medyanın eğitimde etkin bir şekilde kullanımı, öğretim yöntemlerinin dönüşümünü zorunlu hale getirmekte, bu da öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarını güçlendirmelerini ve aynı zamanda dijital araçları etkili bir biçimde eğitim süreçlerine dahil etmelerini gerektirmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi, bu dönüşümün teşvik edici unsuru haline gelmektedir. Öğrencilerin dijital platformlarda yer alan bilgileri doğru bir şekilde analiz etmeleri, doğruluğunu sorgulamaları ve aynı zamanda kendi toplumsal sorumluluklarını daha etkin bir biçimde yerine getirebilmeleri için sosyal medyanın etkili kullanımı gereklidir. Bu nedenle, eğitimdeki bu dönüşüm, bireylerin toplumsal olaylara daha duyarlı, bilinçli ve sorumlu bir şekilde yaklaşmalarını sağlamakta önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler eğitiminde sosyal medyanın yeri ve etkisinin incelenmesidir.

ANAHTAR KELİMELE: Sosyal Bilgiler, Eğitim, Sosyal Medya.

Temmuz 2025, 115 sayfa

ABSTRACT

MCS THESIS

THE PLACE AND IMPACT OF SOCIAL MEDIA IN SOCIAL SCIENCES EDUCATION

MEHMET TOSKA

SINOP UNIVERSITY POSTGRADUATE EDUCATION INSTITUTE

DEPARTMENT OF SOCIAL STUDIES EDUCATION

ADVISOR: PROF. DR. DURSUN DİLEK

In the 21st century, rapid changes in areas such as science, technology, economics, education and culture make it imperative for individuals to be open to innovation and to develop lifelong learning skills. This situation signals a transformation of critical importance for the future success of societies. This change, which particularly affects education, is reshaping the roles of teachers and schools, requiring the integration of new approaches and methods into educational processes. Schools have a responsibility to educate individuals not only academically, but also within a social and cultural context. Therefore, teachers should not only equip their students with knowledge-based skills, but also ensure that they grow into individuals who are open to innovation, think critically, and can participate consciously in their communities. Teachers are also expected to be individuals who can adapt to age-related changes and technological innovations and who can learn how to learn. Social studies education emerges as an important part of this process. This is because the role of social media and digital technologies in education increases students' awareness of social issues and fosters the development of critical thinking and conscious participation skills. The effective use of social media in education necessitates a change in teaching methods, requiring teachers to enhance their digital literacy and effectively integrate digital tools into the educational process. Social studies education has become a driving force in this change. The effective use of social media is essential for students to accurately analyse information found on digital platforms, question its validity, and at the same time fulfil their social responsibilities more effectively. Therefore, this change in education plays an important role in ensuring that individuals approach social events in a more sensitive, conscious, and responsible manner. The aim of this study is to examine the place and impact of social media in social studies education.

KEYWORDS: Social Studies, Education, Social Media.

July 2025, 115 pages

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleriyle bana rehberlik eden, akademik yönümü geliştirmeme katkı sağlayan değerli danışman hocam Prof. Dr. Dursun DİLEK'e en içten teşekkürlerimi sunarım. Öğrenim hayatım boyunca bilgi birikimleri ve yönlendirmeleriyle akademik gelişimime katkıda bulunan tüm öğretim üyelerine şükranlarımı sunarım. Özellikle, yoğun çalışma dönemlerinde gösterdiği anlayış ve desteğiyle süreci daha verimli yürütmemi sağlayan değerli eşim Tuğba GÖRESİM TOSKA'ya müteşekkirim. Varlığıyla ilham kaynağı olan, yaşam sevincini ve motivasyonunu her daim yanımda hissettiğim, bu süreci anlamlı kılan ve daima iyi bir baba olmamı sağlayan canım oğlum Osman Yekta TOSKA'ya teşekkür ederim. Bu süreçte maddi ve manevi destekleriyle her zaman yanımda olan, sabır ve anlayışla beni destekleyen aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Mehmet TOSKA

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL	ii
ETİK BEYANI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ	1
2. EĞİTİM	3
2.1 Literatür Taraması	3
2.1.1 Eğitim kavramı	4
2.1.2 Eğitimin amaçları	6
2.2 Eğitimin Önemli Unusuru Olarak Öğrenciler	100
2.2.1 Meslek olarak öğretmenlik	12
2.2.2 Eğitimde öğretmenin önemi	13
2.3 Eğitim Programı	15
2.4 Eğitim-Öğretim	16
2.4.1 Yapılandırmacı öğrenme	18
2.4.2 Öğrenme	199
2.5 Öğretim Programı	21
2.6 Eğitimde Öğrenmeyi Öğrenme	222
2.6.1 Öğrenmeyi öğrenmenin önemi	244
2.7 Eğitimde Öğrenmeyi Öğretme	266
2.7.1 Öğrenme stratejileri	277
2.7.2 Öğrenme stratejilerinin önemi	299
2.8 Öğrenme Stilleri	31
2.9 Öğrenmeyi Öğrenme Stratejileri	322
2.10 Eğitim ve Teknoloji	34
2.10.1 Türkiye’de eğitim ve teknoloji	355
3. SOSYAL MEDYA VE SOSYAL BİLGİLERİN EĞİTİMDEKİ YERİ	377
3.1 İnternet Kavramının Tarihsel Gelişimi	377
3.2 Sosyal Medya Kavramı	388
3.3 Sosyal Medyanın Gelişimi	400
3.4 Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkları	422
3.5 Sosyal Medya Araçları	444
3.5.1 Bloglar	444
3.5.2 Mikrobloglar	455
3.5.3 Vikiler	466
3.5.4 Sosyal ağ siteleri	477
3.5.5 Forumlar	488
3.5.6 Podcastler	499
3.5.7 Çevrimiçi topluluklar	499
3.5.8 Dijital pazarlama	499
3.5.9 Twitter	511
3.5.10 Facebook	522
3.5.11 LinkedIn	533
3.5.12 Instagram	533

3.5.13 Youtube	544
3.5.14 Pinterest.....	555
3.6 Sosyal Medya Unsurları	56
3.6.1 Kullanıcı profilleri.....	566
3.6.2 Paylaşımlar.....	577
3.6.3 Beğeni, yorum ve paylaşım özellikleri	577
3.6.4 Takip ve arkadaşlık sistemleri.....	588
3.6.5 Etiketler (Hashtag) ve konumlar	588
3.6.6 Mesajlaşma.....	599
3.6.7 Canlı yayın ve hikâyeler	599
3.7 Türkiye'deki Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri	599
3.8 Dünyada Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri.....	633
3.9 Sosyal Medyanın Özellikleri	644
3.10 Eğitim ve Sosyal Medya.....	644
3.11 Sosyal Bilimler	655
3.12 Sosyal Bilgiler	655
3.12.1 Sosyal bilgilerin önemi	666
3.12.2 Ülkemizde ve Dünya'da Sosyal Bilgiler.....	666
3.13 Sosyal Bilgiler Eğitimi	666
3.13.1 Ülkemizde sosyal bilgiler eğitimi	677
3.14 Sosyal Bilgiler Öğretimi.....	677
3.15 Sosyal Medya ve Sosyal Bilgiler Eğitimi.....	688
3.15.1 Sosyal bilgiler eğitiminde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin görüşler....	688
3.15.2 Sosyal medya platformlarının tematik öğretime katkısı	688
3.15.3 Sosyal medya ile öğretim yöntemleri arasındaki korelasyon.....	700
3.16 2004-2018-2024 Yılları Eğitim Müfredatlarında Sosyal Medya Kazanımları ...	722
4. UYGULAMA ÖRNEKLERİ	755
4.1 Instagram Uygulama Örnekleri	755
4.1.1 Tarihi karakter profili oluşturma.....	755
4.1.2 Tema tabanlı hikâye serileri.....	755
4.1.3 Anı yorumlama etkinliği	766
4.1.4 Kavram kolajı.....	777
4.1.5 Tarihi günü anlat	777
4.1.6 Küresel sorun kampanyası	788
4.1.7 Görsel hikâye tamamlama.....	788
4.1.8 Küresel sorun kampanyası	788
4.2 Twitter/X Uygulama Örnekleri	799
4.2.1 Tarihi tweet zinciri	799
4.2.2 Gündem yorumu	799
4.2.3 Hashtag tartışması	799
4.2.4 Karakter canlandırması	800
4.2.5 Mikro-gazete	800
4.2.6 Anket ve oylama	800
4.2.7 Tweet ile kavram tanımı	811
4.2.8 Dijital münazara.....	811
4.2.9 Sanal protesto.....	811
4.2.10 Kronoloji yarışması.....	822
4.3 Facebook Uygulama Örnekleri	822
4.3.1 Tartışma grupları.....	822

4.3.2	Sanal müze gezisi paylaşımı	822
4.3.3	Kaynak paylaşım alanı	822
4.3.4	Tarihî günlük gönderileri	833
4.3.5	Yorumlar ile eleştiri	833
4.3.6	Ortak proje duyuruları.....	833
4.4	Youtube Uygulama Örnekleri	844
4.4.1	Mini belgesel hazırlama	844
4.4.2	Tarihî olay canlandırması.....	844
4.4.3	Sanal röportaj	844
4.4.4	Kavram açıklama videoları	844
4.4.5	Güncel sorun yorumu.....	855
4.4.6	Kitap-tarih film tanıtımı	855
4.4.7	Video sözlük	855
4.4.8	Tarihî harita anlatımı.....	855
4.4.9	Yurttaşlık eğitimi videoları	855
4.4.10	“Nasıl yapılır?” Serisi	866
4.5	Pinterest Uygulama Örnekleri	866
4.5.1	Kavram panosu	866
4.5.2	Tarihî olay kolajı	866
4.5.3	Ülke tanıtım panosu	877
4.5.4	Etkileşimli harita çalışması	877
4.5.5	Kampanya afişi tasarımı.....	877
4.5.6	Tarihî nesne koleksiyonu	877
4.5.7	Vatandaşlık posterleri	888
4.5.8	Kültürel miras panosu	888
4.5.9	Anayasa maddeleri panosu.....	888
4.5.10	Tarihî karşılaştırma panosu	899
4.6	LinkedIn Uygulama Örnekler	899
4.6.1	Tarihî kişilik profili	899
4.6.2	Meslek tanıtımı	899
4.6.3	Hayalî meslek profili.....	899
4.6.4	Toplumsal rol projeleri.....	900
4.6.5	Toplumsal sorumluluk projesi	900
4.6.6	Sanal stk stajı paylaşımı.....	900
4.6.7	Kariyer gölgeleme sunumu	900
4.6.8	Toplumsal rol model tanıtımı.....	900
4.6.9	Eğitsel ağ oluşturma.....	911
4.7	Whatsapp Uygulama Örnekleri	911
4.7.1	Tarihi olay grup sohbeti	911
4.7.2	Günlük tartışma grubu	911
4.7.3	Haber analizi gönderileri.....	911
4.7.4	Sesli kavram tanıtımı	922
4.7.5	Öğrenci geri bildirimi.....	922
4.7.6	Çevrimiçi mini sınav	922
4.7.7	Ödev Takibi ve Hatırlatıcılar	933
4.7.8	Kavram yarışı.....	933
4.7.9	Video tepkisi	933
4.7.10	Öğrencilerden öğrencilere bilgi zinciri	933
4.8	Telegram Uygulama Örnekleri.....	944

4.8.1	Kanal Üzerinden Günlük Bilgilendirme	944
4.8.2	Anket ve Oylama	944
4.8.3	Anket ve Oylama	944
4.8.4	Belge ve Harita Paylaşımı.....	944
4.8.5	Sanal Kavram Yarışması.....	955
4.8.6	Soru-Cevap Saatleri	955
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER.....	96
5.1	Sonuçlar.....	966
5.2	Öneriler.....	977
5.2.1	Öğrencilere Yönelik Öneriler.....	977
5.2.2	Öğretmenlere Yönelik Öneriler	977
5.2.3	Eğitim Kurumlarına Yönelik Öneriler	987
KAYNAKLAR		999
ÖZGEÇMİŞ		1022

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.4.1 Yapılandırmacılıkta Bilginin Özellikleri	19
Şekil 3.3.1 Micheal Frunchter'e Göre Sosyal Medyayı Oluşturan 5C.....	41
Şekil 3.7.1 Türkiye'deki İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı	61
Şekil 3.7.2 Türkiye'deki Sosyal Medya ve İnternet Kullanımının Yıllık Artışı	62
Şekil 3.7.3 Türkiye'deki Sosyal Medya Kullanıcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı	62
Şekil 3.7.4 Türkiye'deki en Popüler Sosyal Medya.....	63
Şekil 3.7.5 Türkiye'deki Sosyal Medya Kullananların Yaş Dağılımları.....	63

TABLÖLAR DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 2.6.1 Hayat Boyu Öğrenme	24
Tablo 3.4.1 Sosyal Medya ile Geleneksel Medya Arasındaki Farklar	43

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Ar-Ge	: Araştırma ve Geliştirme
ARPANET	: İleri Araştırma Projeleri Otorite Ağı
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
NCSS	: Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (National Council for the Social Studies)
TDK	: Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
www	: World Wide Web

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında hızla gelişen teknoloji ve dijitalleşme, eğitim alanında da köklü değişimlere neden olmuştur. Bu dönüşümle birlikte sosyal medya, yalnızca bir iletişim aracı olmaktan çıkarak bireylerin bilgiye erişim, paylaşım ve öğrenme süreçlerini etkileyen güçlü bir platform haline gelmiştir. Sosyal bilgiler eğitimi, bireylerin toplumsal ve kültürel gelişimini destekleyen, onları bilinçli ve aktif vatandaşlar olarak yetiştirmeyi amaçlayan bir disiplin olduğundan, bu alandaki öğretim süreçlerinin dijital araçlarla desteklenmesi büyük bir önem taşımaktadır. Sosyal medyanın sunduğu dinamik, interaktif ve erişilebilir yapı, sosyal bilgiler eğitimi için yeni fırsatlar sunmaktadır. Sosyal medya araçları, sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin eleştirel düşünme, iş birliği ve problem çözme gibi becerilerini geliştirebilecek bir öğrenme ortamı sunmaktadır. Özellikle, öğrencilerin gerçek dünyadaki olaylara ve güncel gelişmelere erişim sağlaması, konuların daha somut ve anlamlı bir şekilde öğrenilmesine katkı sağlar. Bununla birlikte, sosyal medya platformları, öğrencilerin tarih, coğrafya, kültür ve vatandaşlık konularını daha geniş bir perspektiften incelemesine olanak tanımaktadır. Örneğin, farklı kültürlerden bireylerle etkileşim kurmak ya da uluslararası sosyal medya kampanyalarına katılmak, öğrencilerin küresel farkındalık düzeyini artırabilir.

Ancak, sosyal medyanın eğitimde kullanımı, yalnızca avantajlarıyla değil, aynı zamanda beraberinde getirdiği risk ve zorluklarla da ele alınmalıdır. Bilgi kirliliği, zaman yönetimi problemleri ve güvenilir olmayan içeriklerle karşılaşma gibi sorunlar, bu platformların eğitimde etkili bir şekilde kullanılmasını zorlaştırabilmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi gibi değerler ve etik anlayışı kazandırmayı hedefleyen bir alanda, sosyal medyanın bilinçli ve kontrollü bir şekilde kullanılması, öğrencilere dijital okuryazarlık kazandırma açısından da önemli bir sorumluluk doğurur. Sosyal medya, öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal sorumluluk bilinci kazanmalarını destekleyen bir araç olarak öne çıkmaktadır. Sosyal bilgiler öğretim programının temel amaçlarından biri olan demokratik değerlerin ve vatandaşlık bilincinin geliştirilmesi, sosyal medya araçlarıyla daha etkili bir şekilde işlenebilir. Örneğin, sosyal medya aracılığıyla yürütülen sosyal sorumluluk projeleri veya kampanyalar, öğrencilerin aktif vatandaşlık becerilerini geliştirmesine katkı sağlayabilir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin tarihi olayları veya kültürel zenginlikleri dijital

platformlarda paylaşması, kültürel mirasın korunması ve yaygınlaştırılması açısından da değer taşır.

Bu bağlamda, sosyal medya, sosyal bilgiler eğitiminin hem teorik hem de pratik boyutlarına katkı sağlayabilecek çok yönlü bir araçtır. Ancak bu katkının sürdürülebilir ve etkili olabilmesi, öğretmenlerin sosyal medyanın eğitimdeki rolüne dair bilinçli bir yaklaşıma sahip olmasıyla mümkündür. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyanın sunduğu olanakları pedagojik yaklaşımlarla birleştirerek kullanmaları, eğitimde daha yenilikçi ve anlamlı bir öğrenme ortamı yaratacaktır. Tez kapsamında sosyal medyanın sosyal bilgiler eğitimindeki etkileri ele alınarak hem avantajları hem de sınırlılıkları detaylı bir şekilde incelenecektir.

2. EĞİTİM

2.1 Literatür Taraması

Sosyal medya, eğitim alanında sunduğu olanaklar sayesinde günümüzde önemli bir konuma gelmiştir. Sosyal bilgiler eğitimi, öğrencilerin toplumsal olayları anlaması, değerler eğitimi alması ve birey olarak toplumda aktif bir rol oynamasını hedeflemektedir. Bu bağlamda, sosyal medya araçlarının sosyal bilgiler öğretiminde kullanılması, geleneksel eğitim yöntemlerine kıyasla daha dinamik ve katılımcı bir öğrenme süreci sunmaktadır. Ajjan & Hartshorne (2008), sosyal medya teknolojilerinin eğitimdeki yenilikçi uygulamaları desteklediğini ve öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif olarak katılmalarına olanak tanıdığını ifade etmektedir.

Sosyal medyanın eğitimdeki en önemli avantajlarından biri, bilgiye hızlı erişim ve anlık iletişim sağlamasıdır. Boyd & Ellison (2008), sosyal ağ platformlarının bireyler arası etkileşimi kolaylaştırdığına ve öğrenme sürecini daha sosyal bir hale getirdiğine dikkat çekmiştir. Özellikle sosyal bilgiler eğitimi gibi, bireylerin dünya ile etkileşimde bulunmasını gerektiren bir alanda, sosyal medya araçları öğrencilere farklı bakış açıları kazandırmakta ve küresel olayları daha yakından takip etme olanağı sunmaktadır. Bu durum, öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine de katkıda bulunmaktadır (Hung & Yuen, 2010).

Eğitimde sosyal medya kullanımına yönelik yapılan çalışmalar, bu platformların öğrenme süreçlerine nasıl entegre edilebileceği konusunda önemli ipuçları sunmaktadır. Usluel & Mazman (2009), sosyal ağların benimsenme süreçlerini incelemiş ve bu ağların eğitimsel bağlamda nasıl etkin bir şekilde kullanılabileceğini analiz etmiştir. Sosyal bilgiler derslerinde sosyal medya araçlarının, öğrencilerin ders konularına daha fazla ilgi göstermelerini sağladığı ve araştırma yapma alışkanlıklarını geliştirdiği ifade edilmektedir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin sosyal medya üzerinden çeşitli görsel ve işitsel materyaller paylaşabilmesi, derslerin daha ilgi çekici hale gelmesini sağlamaktadır (Altun, 2005).

Sosyal medyanın eğitimde kullanılmasının bir diğer önemli boyutu ise değerler eğitimi üzerindeki etkisidir. Alimcan & Şam (2017), sosyal bilgiler derslerinde değerler eğitiminin önemine vurgu yaparken, medyanın değerler üzerindeki etkisini de tartışmıştır.

Sosyal medya, öğrencilerin etik değerler, hoşgörü ve toplumsal sorumluluk gibi konularda bilinçlenmesine katkıda bulunabilmektedir. Bunun yanı sıra, sosyal medya araçlarının öğretim materyali olarak kullanılması, öğrencilerin medya okuryazarlık düzeylerini artırmakta ve onları bilinçli medya kullanıcıları haline getirmektedir (Egüz & Kesten, 2018). Ancak sosyal medyanın eğitimdeki kullanımı bazı riskleri de beraberinde getirmektedir. Çelik (2017), sosyal medyanın eğitimdeki yarar ve risklerini değerlendirdiği çalışmada, bu platformların dikkat dağıtıcı bir etkiye sahip olabileceğini belirtmiştir. Ayrıca, öğrencilerin sosyal medyada güvenilir olmayan bilgi kaynaklarına maruz kalma olasılığı, öğretmenlerin rehberliğinin önemini artırmaktadır. Bu nedenle, sosyal medya araçlarının bilinçli ve planlı bir şekilde eğitim süreçlerine entegre edilmesi gerekmektedir. Eğitimcilerin, sosyal medya kullanımına yönelik stratejiler geliştirmesi ve öğrencilerin bu süreçte aktif rol oynamasını teşvik etmesi büyük önem taşımaktadır (Kırık, 2014).

Sonuç olarak, sosyal medya, sosyal bilgiler eğitiminde etkili bir araç olarak kullanılabilir. Öğrencilerin derse olan ilgisini artıran, onların eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştiren sosyal medya, aynı zamanda değerler eğitimi ve medya okuryazarlığı açısından da önemli katkılar sunmaktadır. Ancak, bu araçların etkin ve doğru bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin sosyal medya platformları konusunda yeterli bilgiye sahip olması ve bu süreçte rehberlik yapması gerekmektedir (Balcı & Ayhan, 2007). Eğitimde sosyal medyanın rolü, teknolojik yeniliklerle birlikte daha da genişleyecek ve sosyal bilgiler eğitimi gibi disiplinlerde yaratıcı çözümler sunmaya devam edecektir.

2.1.1 Eğitim kavramı

Eğitim, bireylerin bilgi, beceri, değer ve tutum geliştirme süreçlerini kapsayan bir olgu olarak, insanlık tarihinin her döneminde önemli bir yer tutmuştur. Eğitim, bireyi topluma hazırlarken aynı zamanda kişisel gelişimini destekleyen bir süreçtir. Büyüköztürk vd., (2009), eğitimi bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla planlanmış bir süreç olarak tanımlamış ve bu sürecin sistematik bir yapı ile yürütülmesi gerektiğini vurgulamışlardır. Eğitim, yalnızca bireyin kendisi için değil, toplumun genel refahı ve ilerlemesi için de temel bir unsurdur.

Eğitimin tanımı ve kapsamı, kültür, zaman ve toplumsal ihtiyaçlara bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Defleur & Dennis (2002), eğitimi, bireylerin sosyal bir ortamda bilgi paylaşımı ve öğrenme süreçlerini deneyimlediği bir sistem olarak ele almıştır. Bu bağlamda, eğitim, yalnızca okul ortamıyla sınırlı olmayan, hayat boyu süren bir süreçtir. McLuhan (1964) ise eğitim kavramını teknoloji ve medyanın etkileriyle ilişkilendirmiş, modern eğitim sistemlerinin medya araçlarıyla nasıl dönüşüm geçirdiğini tartışmıştır. Bu perspektif, eğitimin yalnızca içerik aktarımı değil, aynı zamanda bireylerin çevresel değişimlere uyum sağlamasını destekleyen bir süreç olduğunu göstermektedir.

Eğitim kavramının bireysel gelişim üzerindeki etkisi oldukça büyüktür. Eğitim, bireylere eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi beceriler kazandırarak onların sosyal yaşamda etkin bireyler haline gelmesine katkı sağlar. Adıgüzel (2005), bilgi okuryazarlığı bağlamında eğitimin, bireylerin modern dünyada etkili bir şekilde bilgiye ulaşmalarını ve bu bilgiyi kullanmalarını sağlayan temel bir araç olduğunu ifade etmiştir. Özellikle hızla değişen bilgi çağında, eğitimin bireylerin teknolojiyi anlamalarını ve etkili bir şekilde kullanmalarını sağlaması gerekmektedir.

Eğitimin aynı zamanda toplumsal boyutu da vardır. Eğitim, bireylerin toplumsal değerleri öğrenmesini, bu değerleri benimsemesini ve topluma uyum sağlamasını kolaylaştırır. Katz vd., (1974), eğitimi bir iletişim aracı olarak değerlendirerek, bireylerin toplumsal normları ve değerleri öğrenmelerinde eğitimin etkili bir yol olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim, bireylerin topluma kazandırılması ve sosyal yapının sürdürülebilirliği açısından temel bir işlev görmektedir. Özellikle sosyal bilgiler gibi disiplinlerde, eğitimin toplumsal rollerin ve sorumlulukların aktarılmasında önemi büyüktür (Alimcan & Şam, 2017).

Son olarak, eğitimin gelecekteki toplumsal ve bireysel hedeflere ulaşmadaki rolü göz ardı edilemez. Eğitim, toplumsal ilerlemenin en güçlü araçlarından biri olarak, bireylerin kişisel hedeflerine ulaşmasını sağlarken, aynı zamanda toplumların ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunur. Kırık (2014), eğitimde teknolojinin rolünü vurgulayarak, modern eğitim sistemlerinin bireyleri hem yerel hem de küresel ölçekte daha etkili bireyler haline getirdiğini belirtmiştir. Eğitim, bireylerin dünya ile olan ilişkisini güçlendirirken, onların geleceğin belirsizlikleriyle başa çıkmalarına da yardımcı olur. Bu bağlamda, eğitimin kapsamı ve işlevi, toplumsal dönüşümlere paralel olarak sürekli olarak genişlemekte ve yenilenmektedir.

2.1.2 Eğitimin amaçları

Eğitimin temel amaçları, bireylerin bilgi, beceri ve değerler edinmesini sağlamak, toplumsal uyumu desteklemek ve bireyleri geleceğe hazırlamaktır. Eğitim, bireylerin kişiisel ve toplumsal yaşamlarında başarılı olabilmeleri için gereken donanımı kazandırmayı hedefler. Büyüköztürk ve arkadaşları, eğitimin bireylerin zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimini destekleyen bir süreç olduğunu ifade etmişlerdir (Büyüköztürk vd., 2009). Bu süreç, bireylerin eleştirel düşünme, problem zme ve yaratıcı fikirler geliştirme gibi beceriler kazanmasını sağlar.

Eğitim, bireylerin toplumsal değerleri benimsemelerini ve toplumsal normlara uyum sağlamalarını amaçlar. Katz ve arkadaşlarına göre, eğitim, bireylerin sosyal sistem içerisinde nasıl davranacaklarını öğrenmelerini ve topluma uyum sağlamalarını destekleyen bir araçtır (Katz vd, 1974). Aynı zamanda eğitim, bireylerin sosyal sorumluluk bilincine sahip bireyler olarak yetişmesini sağlayarak toplumsal bütünleşmeye katkıda bulunur. Bu doğrultuda eğitim, bireylerin yalnızca kendileri için değil, aynı zamanda yaşadıkları toplum için de değer üretmelerini sağlar.

Eğitimin bir diğer önemli amacı ise bireylerin ekonomik ve mesleki yeterliliklerini artırmaktır. Adığzel, eğitim sürecinin bireylerin mesleki beceriler kazanmalarını ve bu becerileri iş hayatında kullanmalarını sağladığını belirtmiştir (Adığzel, 2005). Günümüzde iş dünyasının hızla değişen dinamiklerine uyum sağlamak için bireylerin sürekli öğrenme becerisi kazanmaları gerekmektedir. Bu nedenle eğitim, bireyleri iş yaşamına hazırlamak ve kariyerlerinde başarılı olmalarını desteklemek için önemli bir rol üstlenir.

Eğitim aynı zamanda bireylerin teknolojiyi etkin bir şekilde kullanma becerisi kazanmalarını hedefler. McLuhan, modern dünyada eğitimin bireylerin teknolojik değişimlere uyum sağlamasına yardımcı olduğunu ifade etmiştir (McLuhan, 1964). Özellikle dijital çağda, eğitim bireylerin bilgiye erişimlerini kolaylaştırarak onların bilgi okuryazarlığı düzeyini artırmayı amaçlar. Bu durum, bireylerin hem bireysel gelişimlerini destekler hem de onları küresel rekabet ortamında avantajlı hale getirir.

Son olarak, eğitim, bireylerin kişiisel potansiyellerini gerçekleştirmelerine olanak tanıyan bir süreçtir. Eğitim, bireylerin özgüvenlerini artırarak onların kendi yeteneklerini keşfetmelerini sağlar. Kırık, eğitimin bireylerin kendilerini ifade etme ve topluma katkı

sağlama becerilerini geliştirdiğini vurgulamıştır (Kırık, 2014). Bu bağlamda, eğitimin amaçları, bireylerin hem bireysel hem de toplumsal yaşamlarında aktif ve etkili bireyler olarak yer almalarını sağlamak üzere yapılandırılmıştır.

2.1.2.1 Toplumsal amaçlar

Eğitimin toplumsal amaçları, bireylerin topluma uyum sağlamalarını ve toplumsal bütünleşmeyi artırmayı hedefler. Eğitim, bireylerin yaşadıkları toplumun kültürel, ahlaki ve hukuki değerlerini öğrenmelerini sağlar. Katz ve arkadaşları, eğitimin bireylerin toplumsal normları benimsemelerini kolaylaştırdığını ve böylece sosyal düzenin devamlılığını sağladığını ifade etmişlerdir (Katz vd., 1974). Bu doğrultuda eğitim, bireylerin toplumsal kuralları öğrenerek toplum içinde etkin bir şekilde yer almasına katkı sunar. Toplumun kültürel aktarımında eğitim önemli bir araçtır. McLuhan, eğitimin kültürel değerlerin bir nesilden diğerine aktarılmasını sağlayan bir köprü olduğunu vurgulamıştır (McLuhan, 1964). Toplumsal amaçlar kapsamında eğitim, bireylerin tarihsel ve kültürel mirasın farkına varmasını ve bu mirası koruma bilinci geliştirmesini amaçlar. Özellikle sosyal bilgiler dersleri, bireylerin geçmişten günümüze uzanan kültürel değerleri öğrenerek toplumsal kimliklerini güçlendirmelerine olanak tanır. Eğitim aynı zamanda toplumsal eşitliği sağlamada önemli bir araçtır. Adıgüzel, eğitimin, bireyler arasında sosyal sınıf farklılıklarını azaltmaya ve toplumsal fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik etkili bir süreç olduğunu belirtmiştir (Adıgüzel, 2005). Bu bağlamda eğitim, bireylerin ekonomik ve sosyal olarak daha iyi bir konuma gelmelerine olanak tanır. Eğitimin eşitlikçi doğası, bireylerin toplumsal statülerini iyileştirerek toplumdaki gelir ve fırsat dengesizliklerini azaltmayı amaçlar.

Toplumdaki sosyal sorunların çözümünde eğitim önemli bir rol oynar. Büyüköztürk ve arkadaşları, eğitimin bireylerin problem çözme, eleştirel düşünme ve iletişim becerilerini geliştirerek toplumun daha bilinçli bireylerden oluşmasını sağladığını ifade etmişlerdir (Büyüköztürk vd., 2009). Bu beceriler, toplumsal dayanışmayı artırarak toplumun ortak hedeflere ulaşmasını kolaylaştırır. Böylece eğitim, bireyleri topluma aktif katkı sağlayacak bireyler olarak yetiştirir. Eğitimin toplumsal bir diğer amacı ise demokratik değerlerin yaygınlaştırılmasıdır. Kırık, eğitimin bireylere özgürlük, eşitlik ve adalet gibi temel demokratik değerleri öğretmek demokratik bir toplumun inşasında rol oynadığını ifade etmiştir (Kırık, 2014). Demokratik toplumlarda eğitim, bireylerin hak ve

sorumluluklarını öğrenmesini sağlar ve onları aktif vatandaşlar haline getirir. Bu bağlamda eğitim, yalnızca bireysel gelişimi değil, aynı zamanda toplumsal ilerlemeyi de destekleyen güçlü bir araçtır.

2.1.2.2 Ekonomik amaçlar

Sosyal medya, günümüz eğitim sisteminde etkili bir araç olarak önemli bir rol oynamaktadır. Öğrenciler ve öğretmenler, sosyal medya platformlarını sadece eğlence veya iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda eğitimsel içerik paylaşımı ve etkileşimli öğrenme için de kullanmaktadır. Özellikle sosyal bilgiler gibi alanlarda, medya okuryazarlığı ve değerler eğitimi üzerine yapılan çalışmalar, sosyal medyanın öğretim süreçlerinde nasıl faydalı olabileceğini göstermektedir (Alimcan & Şam, 2017; Çengelci & Yaşar, 2012). Örneğin, öğrenciler sosyal medya üzerinden değerler eğitimi hakkında tartışmalar yaparak, toplumsal sorumluluk ve etik değerler gibi kavramlar üzerinde derinleşebilmektedirler.

Eğitimde sosyal medyanın etkisini anlamak için, sosyal medya kullanımı ile ilgili çeşitli teoriler ve yaklaşımlar ortaya konmuştur. "Kullanımlar ve doyumlar" yaklaşımı, bireylerin sosyal medya kullanımını, belirli ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yaptıklarını öne sürmektedir (Katz, Blumler, & Gurevitch, 1974). Bu bağlamda, sosyal medya platformlarının öğrenciler için öğrenme motivasyonunu artırabileceği, aynı zamanda öğretmenler için mesleki gelişim fırsatları sunabileceği vurgulanmaktadır (Ajjan & Hartshorne, 2008). Öğrenciler, sosyal medya sayesinde derslerle ilgili bilgileri daha etkileşimli bir şekilde öğrenebilmekte ve bu sayede daha fazla doyum elde etmektedirler.

Özellikle öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyeleri, sosyal medya kullanımını etkin bir şekilde sürdürebilmeleri açısından büyük bir öneme sahiptir. Eğitim sistemlerinde sosyal medya kullanımının artması, öğretmenlerin teknolojiye olan yatkınlıklarını ve dijital becerilerini geliştirmelerini gerektirmektedir (Erdemir, Bakırcı, & Eydurhan, 2009). Bu durum, öğretmen adaylarının sosyal medya kullanımı ile ilgili farkındalıklarının arttığı bir dönemde, eğitimde sosyal medya kullanımının yeni bir boyut kazandığını göstermektedir. Altun (2005)da gelişen teknolojilerle birlikte, öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyelerini artırmalarının eğitim süreçlerine önemli katkılar sağladığını belirtmektedir.

Sosyal medyanın eğitimdeki rolünü daha iyi kavrayabilmek için yapılan araştırmalarda, sosyal ağların eğitimsel bağlamda nasıl kullanılabileceği ve benimsenme süreçlerinin nasıl geliştiği üzerine yoğunlaşmaktadır (Usluel & Mazman, 2009). Öğretmen adaylarının, sosyal medya üzerinden değerler eğitimi gibi önemli konularda duygu ve düşüncelerini paylaşmaları, eğitim sürecini zenginleştiren bir etkileşim alanı oluşturmuştur (Karaduman, Köse, & Eryılmaz, 2017). Ayrıca, sosyal medya kullanımı öğrenciler arasında grup çalışması yapma, çeşitli projelerde iş birliği sağlama ve topluluk oluşturma gibi becerileri de teşvik etmektedir.

Sonuç olarak, sosyal medyanın eğitimdeki potansiyeli, öğretim süreçlerine dahil edilmesiyle daha verimli hale gelmektedir. Öğrenciler, sosyal medya platformlarını eğitim amaçlı kullanarak hem bilgi edinme süreçlerini hızlandırmakta hem de çeşitli beceriler kazanabilmektedirler. Eğitimde dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığının önemi, öğretmenlerin ve öğrencilerin sosyal medya kullanımını etkili bir şekilde benimsemeleriyle daha da artmaktadır (Boyd & Ellison, 2008; McLuhan, 1964). Bu bağlamda, sosyal medyanın eğitimdeki rolünü anlamak, öğretim ve öğrenme süreçlerini yeniden şekillendirmeye yardımcı olacaktır.

2.1.2.3 Siyasi amaçlar

Sosyal medya, siyasi amaçlar doğrultusunda önemli bir araç haline gelmiştir. Politikalar ve toplumsal hareketler, sosyal medya sayesinde daha geniş kitlelere ulaşmakta ve toplumsal değişim süreçlerini hızlandırmaktadır. Özellikle siyasi liderler, kampanyalarını sosyal medya üzerinden yürütmekte ve halkla doğrudan etkileşime girerek mesajlarını daha etkili bir şekilde iletmektedirler. Bu durum, sosyal medyanın gücünün siyasi süreçlerde nasıl şekillendiğini göstermektedir (Tufekci, 2008). Sosyal medya platformları, siyasi organizasyonlar için mobilizasyon, kampanya yönetimi ve seçmenle iletişim kurma gibi birçok fırsat sunmaktadır.

Sosyal medya ve siyaset arasındaki etkileşimin derinleşmesi, "kullanımlar ve doyumlar" yaklaşımına dayalı olarak açıklanabilir. Bu yaklaşım, bireylerin sosyal medya kullanımını, kişisel ihtiyaçlarını karşılama amacına dayalı olarak ele alır (Katz, Blumler, & Gurevitch, 1974). Bu bağlamda, siyasi içerikli sosyal medya kullanımı, kullanıcıların bilgi edinme, görüş bildirme ve politik kimliklerini inşa etme gibi ihtiyaçlarını karşılamak için önemli bir araç haline gelmektedir. Sosyal medya, özellikle genç seçmenler için

siyasi katılımı artırıcı bir etki yaratmaktadır (Boyd & Ellison, 2008). Örneğin, seçim dönemlerinde sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar, halkın siyasi görüşlerini şekillendirebilmekte ve toplumsal hareketlerin yayılmasına zemin hazırlamaktadır.

Sosyal medya kullanımı, siyasal baskı gruplarının ve aktivistlerin de kendilerini ifade etme biçimlerini değiştirmiştir. Medyanın geleneksel gücü, sosyal medya platformlarıyla daha çeşitlenmiş ve hızlanmış, böylece siyasal değişim talepleri daha hızlı bir şekilde yayılabilmektedir (Greenberg, 1974). Sosyal medya, aktivistlerin hükümetler üzerinde baskı kurmalarını ve toplumsal değişim için seslerini duyurmalarını sağlamaktadır. Bu nedenle, sosyal medyanın siyasal amaçlarla kullanımı, demokrasilerin gelişimine önemli katkılar sunmaktadır (Tufekci, 2008). Örneğin, Arap Baharı gibi toplumsal hareketlerde sosyal medyanın önemli bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Sosyal medya platformlarının siyasal amaçlarla kullanımı, aynı zamanda medyanın toplum üzerindeki etkilerini de derinleştirmiştir. Sosyal medya, bireylerin kişisel görüşlerini paylaşmalarına, etkileşimde bulunmalarına ve siyasal olaylara dair farkındalık yaratmalarına olanak tanımaktadır. Bu süreçte, dijital okuryazarlık, bireylerin doğru bilgiye erişimini ve medyanın manipülatif etkilerinden korunmalarını sağlamaktadır (Altun, 2005). Bu anlamda, sosyal medyanın siyasal kullanımı, medyanın okuryazarlık seviyesini arttıran bir araç haline gelmiştir. Ayrıca, siyasal aktörlerin sosyal medya üzerinde yürüttükleri propaganda ve bilgi akışını kontrol etme çabaları, dijital okuryazarlığın önemini daha da artırmaktadır.

Sonuç olarak, sosyal medya, siyasal alanın yeniden şekillenmesinde oldukça önemlidir. Siyasi liderler, kampanyalarını sosyal medya üzerinde yürütürken, halkın siyasi katılımını artırmak için de bu platformlardan faydalanmaktadır. Sosyal medya, siyasi bir araç olmanın ötesinde, toplumsal hareketler ve değişim için de önemli bir mecra sağlamaktadır (O'Reilly, 2007). Bu doğrultuda, sosyal medyanın siyasetteki etkisinin daha iyi anlaşılması, dijital medya okuryazarlığının artmasını ve bireylerin politik süreçlere daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlayacaktır.

2.2 Eğitimin Önemli Unusuru Olarak Öğrenciler

Eğitimde öğretmenlerin rolü, toplumların gelişimi ve bireylerin kişisel gelişimi açısından oldukça önemlidir. Öğretmenler, öğrencilere sadece bilgi aktarmakla kalmaz, aynı zamanda onları düşündürmeye, sorgulamaya ve problem çözmeye teşvik ederler. Eğitimde öğretmenlerin etkinliği, öğrencilerin başarısını ve genel eğitim kalitesini

doğrudan etkiler. Bu bağlamda, öğretmenlerin dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı gibi becerilerle donatılması, günümüz eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir (Altun, 2005). Bu beceriler, öğretmenlerin öğrencilerine modern eğitim araçlarını etkin bir şekilde kullanmayı öğretmelerine yardımcı olur ve aynı zamanda eğitimdeki dijital dönüşümü destekler. Öğretmenlerin eğitime katkısı yalnızca ders içerikleri ile sınırlı değildir. Onlar, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimlerine de yön verirler. Öğrenciler, öğretmenlerinin rehberliğinde toplumsal değerler, etik kurallar ve sorumluluklar hakkında bilgi edinirler. Sosyal medya kullanımının eğitimdeki rolü de bu bağlamda önem kazanmaktadır. Öğretmenler, sosyal medya üzerinden öğrencilerine kaynaklar sunarak ve etkileşimli öğrenme ortamları oluşturarak eğitim sürecini zenginleştirebilirler (Karaduman, Köse, & Eryılmaz, 2017). Bu durum, öğretmenlerin dijital platformlarda etkili bir öğretim yöntemi geliştirmelerini gerektirir.

Günümüz eğitim anlayışında, öğretmenlerin sadece akademik bilgi vermekle kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerini yaşam becerileri ve sosyal medya okuryazarlığı gibi alanlarda da eğitmesi beklenmektedir. Öğretmenlerin dijital medya ile ilgili bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, eğitimdeki verimliliği artırmaktadır (Erdemir, Bakırcı, & Eydurhan, 2009). Öğrenciler, öğretmenlerinin rehberliğinde sosyal medyada doğru bilgiye nasıl ulaşacaklarını öğrenir ve bu becerilerini günlük yaşamlarında da kullanabilirler. Böylece, öğrenciler medya okuryazarlığına sahip bireyler olarak yetişirler. Öğretmenlerin eğitimi ve mesleki gelişimi, eğitim sisteminin kalitesini artırmak için önemli bir faktördür. Öğretmenler, eğitimdeki yeni gelişmeleri takip etmeli ve teknolojiyi öğretim süreçlerine entegre etmelidirler. Bu süreç, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerini sürekli kılmakla birlikte, eğitimdeki dijital dönüşümün de hızlanmasını sağlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009). Öğretmenlerin dijital teknolojilere olan yatkınlıkları, öğrencilerin teknolojiye olan ilgisini ve kullanım becerilerini de artıracaktır.

Sonuç olarak, öğretmenler eğitimde sadece bilgi aktarımı yapan bireyler değil, aynı zamanda öğrencilerin sosyal, kültürel ve dijital gelişimlerini yönlendiren önemli rehberlerdir. Öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarını artırarak sosyal medya gibi modern araçları eğitim süreçlerine dahil etmeleri, öğrencilerin bu araçları etkili kullanma becerilerini kazanmalarına katkı sağlar. Eğitimdeki bu değişim, öğretmenlerin sürekli gelişen bir ortamda kendi becerilerini geliştirmelerini ve eğitimdeki kaliteyi artırmalarını gerektirir (Ajjan & Hartshorne, 2008). Bu şekilde öğretmenler, sadece bilgi aktaran değil,

aynı zamanda öğrencilerinin tüm yönleriyle gelişmelerini sağlayan bireyler haline gelirler.

2.2.1 Meslek olarak öğretmenlik

Öğretmenlik, toplumların gelişiminde önemli bir rol üstlenen, büyük bir sorumluluk ve özveri gerektiren bir meslektir. Bu meslek, sadece bilgi aktarımı ile sınırlı kalmaz; aynı zamanda bireylerin karakter gelişimini şekillendirir, toplumsal değerlerin yayılmasına katkı sağlar ve öğrencilerin geleceğe yönelik yetkinlik kazanmalarına yardımcı olur. Öğretmenler hem bireysel hem de toplumsal düzeyde önemli etkiler yaratabilen, eğitim sisteminin bel kemiği olan profesyonellerdir (McLuhan, 1964). Öğretmenlerin, öğrencilerle kurdukları güçlü bağlar, öğrenme süreçlerini ve öğrencilerin motivasyonlarını doğrudan etkiler.

Meslek olarak öğretmenlik, eğitimdeki birçok değişkeni yönetme yeteneği gerektirir. Öğretmenler, yalnızca sınıf içindeki derslere odaklanmazlar; aynı zamanda öğrencilerin sosyal, duygusal ve entelektüel gelişimlerine katkı sağlamakla da sorumludurlar. Öğretmenlik, sürekli bir gelişim ve yenilik gerektiren bir meslek dalıdır; çünkü eğitim, toplumların ihtiyaçlarına paralel olarak sürekli değişim gösterir. Bu nedenle, öğretmenlerin kendi mesleki gelişimlerine yatırım yapmaları, hem kendileri hem de öğrencileri için önemlidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009). Eğitimdeki teknolojik yenilikler ve dijital araçların kullanımı da öğretmenlerin işlerini daha etkili hale getirmekte, öğretmenlerin teknolojiyle entegrasyonunu gerektiren yeni beceriler kazandırmaktadır (Altun, 2005).

Öğretmenlik mesleğinin diğer önemli yönü, öğretmenlerin eğitimdeki toplumsal rolleri ve etkileridir. Bir öğretmen, öğrencilere sadece akademik bilgileri öğretmez, aynı zamanda onlara toplumsal sorumluluklar, etik değerler ve toplumsal normlar hakkında da rehberlik eder. Bu anlamda, öğretmenler toplumu şekillendiren bireyler olarak önemli bir rol üstlenirler. Öğretmenlerin eğitimdeki rolü, yalnızca ders içeriği ile sınırlı kalmayıp, öğrencilerin duygusal ve sosyal gelişimleri üzerinde de derin etkiler yaratmaktadır (Alimcan & Şam, 2017). Ayrıca öğretmenler, öğrencilerine örnek olarak, toplumsal değişim ve gelişim süreçlerine katılımlarını teşvik ederler.

Öğretmenlik mesleği, aynı zamanda büyük bir özveri ve sorumluluk gerektirir. Öğretmenler, her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını dikkate alarak eğitim süreçlerini

şekillendirir ve onları geleceğe hazırlamak için sürekli olarak yenilikçi yöntemler arar. Bu bağlamda, öğretmenlerin profesyonel kimliklerini ve mesleki yetkinliklerini geliştirmeleri, öğretim süreçlerinin kalitesini doğrudan etkilemektedir (Kırık, 2014). Öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sürekli olması, sadece kendilerinin değil, öğrencilerinin de gelişmesine katkı sağlar. Ayrıca öğretmenlerin eğitimdeki dijital dönüşüme adapte olmaları, sosyal medya ve dijital araçlar gibi modern eğitim araçlarını etkin bir şekilde kullanmaları, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmektedir.

Sonuç olarak, öğretmenlik mesleği, sadece bir iş değil, toplumu şekillendiren, bireylerin hayatlarında kalıcı izler bırakan bir sorumluluktur. Öğretmenler, öğrencilerin sadece akademik başarılarını değil, aynı zamanda yaşam becerilerini ve değerlerini de kazanmalarına yardımcı olurlar. Bu nedenle öğretmenlik mesleği, sürekli gelişim ve yenilik gerektiren, önemli ve onurlu bir meslek olarak öne çıkmaktadır (Ajjan & Hartshorne, 2008). Öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarını artırmaları ve teknolojiyi eğitim süreçlerine entegre etmeleri, geleceğin eğitim sistemine yön vermek adına kritik bir adım olacaktır.

2.2.2 Eğitimde öğretmenin önemi

Eğitimde öğretmenin önemi, yalnızca akademik başarının sağlanmasında değil, aynı zamanda öğrencilerin kişisel, sosyal ve duygusal gelişimlerinde de çok önemlidir. Öğretmenler, öğrencilerin bilgiye erişimini sağlayan, öğrenme süreçlerini yönlendiren ve toplumsal değerlere dair rehberlik yapan bireyler olarak, eğitim sisteminin temel taşlarını oluştururlar. Eğitimde öğretmenlerin etkisi, öğrencilerin karakter gelişiminden, gelecekteki profesyonel yaşamlarına kadar geniş bir yelpazede gözlemlenebilir. Bu nedenle, öğretmenlerin eğitimdeki rolü, sadece bilgi aktarımı ile sınırlı değildir; aynı zamanda bireylerin tüm gelişim alanlarına katkıda bulunan çok boyutlu bir sorumluluğu vardır (McLuhan, 1964).

Öğretmenler, öğrencilere sadece akademik bilgi sunmakla kalmaz, aynı zamanda onların eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olurlar. Eğitimde öğretmenlerin etkisi, öğrencilerin derinlemesine öğrenmelerini sağlayacak bir ortam yaratmalarında gizlidir. Bu ortam, öğrencilerin merak duygusunu uyandırır, onları aktif öğrenmeye teşvik eder ve bireysel yeteneklerinin farkına varmalarına olanak tanır. Öğretmenlerin etkinliği, öğrencilerin öğrenme

motivasyonlarını artırır ve başarılarını doğrudan etkiler (Boyd & Ellison, 2008). Eğitimde öğretmenin rolü, sınıf içindeki disiplin ve motivasyon kadar, öğrencinin toplumsal sorumluluklar ve değerlerle ilgili gelişiminde de belirleyicidir.

Öğretmenlerin eğitime katkıları yalnızca içerikle sınırlı değildir; aynı zamanda öğrencilerin sosyal beceriler kazanmalarına ve toplumsal hayata katılımlarını güçlendirmelerine de yardımcı olurlar. Öğretmenler, öğrencilerinin karakter gelişimlerini gözlemleyerek, onlara empati, iş birliği, sorumluluk ve etik değerler gibi toplumsal becerileri kazandırır. Bu, sadece okul yaşamları için değil, öğrencilerin toplumda sağlıklı ve sorumlu bireyler olmaları için de gereklidir. Öğretmenlerin bu tür bir rehberlik yapabilmeleri, eğitimin toplumsal bir işlevi olduğunu gösterir (Alimcan & Şam, 2017). Öğretmenler, öğrencilere yaşam boyu öğrenme becerileri kazandırarak, onların her alanda başarılı olmalarını sağlamak için büyük bir sorumluluk taşırlar.

Bunun yanı sıra, öğretmenlerin mesleki gelişimi ve eğitime katkıları, eğitimdeki kalitenin artırılmasında büyük rol oynamaktadır. Eğitimdeki dijital dönüşüm, öğretmenlerin bilgiye erişimini ve öğretim yöntemlerini sürekli olarak yenilemelerini gerektirir. Öğretmenler, dijital okuryazarlıklarını geliştirdikçe, öğrencilerine daha etkili bir eğitim sunabilirler (Altun, 2005). Öğretmenlerin teknolojiyi öğretim süreçlerine entegre etmeleri, eğitimdeki verimliliği artırır ve öğrencilerin dijital beceriler kazanmalarına olanak tanır. Sosyal medya ve dijital araçlar, öğretmenlerin ders anlatımını zenginleştirmelerine ve öğrencilere daha geniş bilgi kaynakları sunmalarına yardımcı olmaktadır.

Sonuç olarak, öğretmenlerin eğitimdeki rolü, sadece bilgi aktaran bireyler olmaktan çok daha fazlasını içerir. Onlar, öğrencilerin sosyal, duygusal ve akademik gelişimlerini yönlendiren rehberlerdir. Öğretmenlerin etkisi, öğrencilerin kişisel gelişiminden toplumsal hayata katılımlarına kadar uzanır. Eğitimde öğretmenlerin sürekli gelişim ve yeniliklere adapte olmaları, eğitim kalitesinin artmasında önemli bir etken olarak karşımıza çıkar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009). Öğretmenler, toplumu şekillendiren ve bireyleri geleceğe hazırlayan profesyonellerdir. Bu yüzden, öğretmenlerin eğitime katkıları ve eğitimdeki önemi, her zaman takdir edilmesi gereken bir husustur.

2.3 Eğitim Programı

Eğitim programı, bir eğitim kurumunda öğrencilerin öğrenmesi gereken bilgi, beceri ve değerlerin sistematik bir şekilde sunulmasını sağlayan planlı bir yapıdır. Bu programlar, eğitimin amacına ulaşabilmesi için içerik, yöntem, değerlendirme araçları ve öğretim materyallerini içeren kapsamlı bir çerçeve sunar. Eğitim programları, sadece öğrencilere bilgi sunmayı değil, aynı zamanda onların düşünme, analiz etme, problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeyi hedefler. Bir eğitim programının başarısı, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini etkileyen faktörler arasında öğretmenlerin becerisi, eğitim materyalleri, sınıf ortamı ve öğretim yöntemlerinin yanı sıra, öğrencilerin ilgisi ve motivasyonu ile de yakından ilişkilidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

Eğitim programları, toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillendirilir. Bu bağlamda, eğitim programlarının zaman içinde gelişmesi ve yenilenmesi gerekebilir. Örneğin, teknolojinin eğitimdeki rolü arttıkça, eğitim programları dijital araçların kullanımını ve teknolojiye dayalı öğretim yöntemlerini içermeye başlamıştır. Bu dönüşüm, öğrencilere dijital okuryazarlık kazandırmayı ve onları modern dünyada etkili bir şekilde yer alacak şekilde eğitmeyi amaçlar. Dijital okuryazarlık ve sosyal medya kullanımının eğitimdeki yerinin arttığı günümüzde, öğretmenlerin ve öğrencilerin eğitim programlarıyla uyum içinde olması gerekmektedir (Altun, 2005). Bu tür bir uyum, öğrencilerin sadece teorik bilgiyi değil, aynı zamanda pratik becerileri de öğrenmelerine olanak tanır.

Eğitim programlarının bir diğer önemli özelliği ise, öğrencilerin farklı öğrenme stillerine ve ihtiyaçlarına hitap edebilmesidir. Her öğrenci, farklı hızlarda öğrenebilir ve farklı şekilde bilgiye erişebilir. Bu nedenle, eğitim programlarının esnek olması, öğrencilere bireysel öğrenme fırsatları sunması gerekir. Öğretim stratejilerinin çeşitlendirilmesi, farklı düzeydeki öğrencilerin eğitimden en iyi şekilde yararlanmasını sağlar. Bu süreç, aynı zamanda öğretmenlerin de sürekli olarak profesyonel gelişim göstermelerini ve pedagojik bilgi birikimlerini artırmalarını gerektirir (Kırık, 2014). Eğitim programlarının etkinliği, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak hazırlanmış içerik ve yöntemler kullanıldığında daha belirgin hale gelir.

Eđitim programlarının değerlendirilmesi, eğitim sũrecinin başarısını ۆlۆmek ve geliştirmek iۆin kritik bir adımdır. Programlar, belirlenen hedeflere ulaşılması iۆin sũrekli olarak gۆzden geۆirilmeli ve ۆđrenci geri bildirimleri doğrultusunda geliştirilmelidir. ۆđrencilerin program iۆerięi ve ۆđretim yۆntemleri hakkındaki gۆrűřleri, eğitimin kalitesini artırmak iۆin ۆđretmenler ve okul yۆnetimleri tarafından dikkate alınmalıdır. Ayrıca, eğitimde sosyal medya ve dijital teknolojilerin kullanımı da ۆđretim yۆntemlerinin bir parۆası olarak değerlendirilmelidir. Bu araۆlar, ۆđrencilerin daha fazla etkileşimde bulunmalarını ve ۆđrenmeye daha aktif katılmalarını sağlar (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Sonuç olarak, eğitim programı, ۆđrencilere sadece bilgi aktarmakla kalmayıp, onların becerilerini ve değerlerini geliştiren kapsamlı bir araۆtır. Eđitim programlarının başarılı olabilmesi iۆin, iۆerięin gũncel, esnek ve ۆđrencilerin ihtiyaۆlarına uygun olması gerekir. Ayrıca, ۆđretmenlerin ve okul yۆnetimlerinin sũrekli olarak profesyonel gelişimlerine yatırım yapmaları, eğitim programlarının etkinliğini artıracaktır. Eđitimdeki dijital dۆnűřũm, eğitim programlarının bir parۆası olarak, ۆđrencilerin geleceğe yۆnelik beceriler kazanmalarına yardımcı olur. Bu bağlamda, eğitim programlarının gũncel ve etkili bir şekilde uygulanması, ۆđrencilerin başarılı bir şekilde yetişmelerine katkı sağlar (Usluel & Mazman, 2009).

2.4 Eğitim-ۆđretim

Eđitim ve ۆđretim, bireylerin bilgi, beceri ve deęerler kazanması sũrecini iۆeren iki ۆnemli kavramdır ve genellikle birbirine yakın anlamlar tařısalar da bazı ۆnemli farklar gۆsterirler. Eđitim, daha geniř bir kapsamı ifade eder ve bireylerin yařam boyu sũren geliřimlerini, kiřisel, sosyal, entelektűel ve duygusal geliřimlerini kapsar. ۆđretim ise, genellikle okullarda ve eđitim kurumlarında belirli hedeflere yۆnelik, sistematik bir řekilde bilgi ve beceri kazandırma sũrecini ifade eder. Eđitim, sadece okulda gerۆekleřmez, aynı zamanda toplumsal yařamda ve bireylerin etkileřimde bulunduęu her ortamda devam eden bir sũreۆtir (McLuhan, 1964). Eđitim, bireyleri toplumun ve kűltűrűn bir parۆası olarak yetiřtirirken, ۆđretim belirli bir disiplin ya da konuya yۆnelik, ۆđretmenler tarafından yۆnlendirilen bir sũreۆtir.

Eđitim-ۆđretim sũrecinde ۆđretmenlerin rolű, ۆđrencilerin bilgiye ulařmalarını saęlamakla kalmaz, aynı zamanda onların dűřũnme, problem ۆözme, iletiřim kurma ve

sosyal becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olur. Öğretmenler, öğrenme sürecinde sadece bilgi aktaran değil, aynı zamanda öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını gözeterek onları motive eden, rehberlik eden ve onlara özgüven kazandıran kişilerdir. Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenin, öğrencinin gelişim sürecini her yönüyle değerlendirmesi, öğrencilerin sadece akademik değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal yönlerden de desteklenmesi gerektiği anlamına gelir (Boyd & Ellison, 2008). Öğretim, bilgi transferini sağlarken, eğitim, öğrencilerin bu bilgiyi yaşamlarında nasıl kullanacaklarını öğretir.

Eğitimde öğretim yöntemleri de büyük bir öneme sahiptir. Eğitimde öğretim sürecinin verimli olabilmesi için kullanılan yöntemlerin etkin ve öğrenci odaklı olması gereklidir. Günümüzde geleneksel öğretim yöntemlerinin yanı sıra, aktif öğrenme, problem çözme, işbirlikli öğrenme ve dijital araçların kullanımı gibi farklı yaklaşımlar da öğretim sürecine entegre edilmiştir. Bu yenilikçi yöntemler, öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerine olanak tanırken, aynı zamanda öğrenme sürecine olan ilgilerini ve motivasyonlarını da artırır (Altun, 2005). Ayrıca, eğitimde öğretim yöntemlerinin çeşitlenmesi, her öğrencinin farklı öğrenme stiline hitap etme fırsatı sunarak, öğrencilerin daha kapsamlı bir öğrenme deneyimi yaşamalarını sağlar.

Eğitim-öğretim süreci, öğrencilerin bilgiye sadece pasif bir şekilde ulaşmalarını değil, aynı zamanda bu bilgiyi anlamalarını ve uygulamalarını da sağlamayı hedefler. Öğrenciler, öğretim süreci boyunca edindikleri bilgileri, sorun çözme, eleştirel düşünme ve yaratıcılık gibi becerilere dönüştürerek hayatlarında kullanmaya başlarlar. Bu dönüşüm, eğitimde öğrencilere kazandırılacak becerilerin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlerin rehberlik yaparak öğrencilere bu becerileri kazandırmaları, onların sadece akademik başarılarını değil, aynı zamanda kişisel gelişimlerini de destekler (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009). Böylece, eğitim süreci öğrenciyi sadece sınavlara hazırlamakla kalmaz, onun yaşam boyu öğrenme becerilerini de geliştirir.

Sonuç olarak, eğitim ve öğretim birbiriyle iç içe geçmiş, ancak farklı işlevleri olan süreçlerdir. Eğitim, bireyin toplumsal, kültürel ve kişisel gelişimini kapsarken, öğretim bu sürecin önemli bir bileşenidir ve öğrencinin bilgiye dair yetkinlik kazanmasını sağlar. Eğitimde öğretmenlerin, öğrencilerin sadece akademik becerilerini değil, aynı zamanda yaşam becerilerini de geliştirmeleri önemlidir. Eğitim-öğretim süreci, doğru öğretim yöntemlerinin kullanılması ve öğretmenlerin sürekli profesyonel gelişim içinde olmaları

ile daha verimli hale gelir. Öğretim, öğrencinin bilgiye ulaşmasını sağlarken, eğitim bu bilgiyi kullanma ve yaşamda anlamlı hale getirme sürecini tamamlar (Ajjan & Hartshorne, 2008).

2.4.1 Yapılandırmacı öğrenme

Yapılandırmacı öğrenme, öğrencilerin kendi deneyimleri ve etkileşimleri aracılığıyla bilgi inşa ettikleri, aktif ve katılımcı bir öğrenme yaklaşımıdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif bir şekilde dahil olmalarını, kendi bilgi yapılarını oluştururken çevreleriyle etkileşime girmelerini sağlar. Yapılandırmacı öğrenme, öğrenmenin bireysel bir inşa süreci olduğunu savunur ve her öğrencinin bilgiye ulaşma sürecinin farklı olabileceğini kabul eder. Bu anlayışa göre, öğrenciler bilgiyi sadece öğretmenden almazlar, aynı zamanda çevreleri, arkadaşları ve deneyimleriyle etkileşimde bulunarak bu bilgiyi yapılandırırlar (McLuhan, 1964). Bu süreç, öğrencilerin daha derinlemesine anlamalarını ve bilgiyi daha kalıcı bir şekilde öğrenmelerini sağlar.

Yapılandırmacı öğrenme, öğretmenlerin rehberlik rolünü üstlendiği, ancak öğretimin merkezinin öğrenci olduğu bir yaklaşımı benimser. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme sürecini yönlendirir, onlara sorular sorarak düşünmelerini teşvik eder ve öğretim ortamını onların aktif katılımını sağlayacak şekilde düzenler. Bu öğretim yaklaşımında öğretmenler, öğrencilerin ne bildiğini anlamaya çalışırken, aynı zamanda onlara kendi öğrenme süreçlerini sorgulama fırsatı da sunar. Öğrenciler, bilgiyi aktif olarak inşa ettikçe, öğrenme sürecine daha fazla yatırım yapar ve bu da kalıcı öğrenmeyi destekler (Çalışkan & Mencik, 2015). Yapılandırmacı öğrenme, öğrenmeyi bir yapı inşa etmeye benzetir ve bu yapı, öğrencinin önceki bilgi ve deneyimlerine dayanarak şekillenir.

Yapılandırmacı öğrenme, aynı zamanda öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmelerine de olanak tanır. Öğrenciler, yeni bilgiyi eski bilgilerle bağdaştırarak anlamlandırır ve bu süreç onları aktif düşünmeye ve sorgulamaya iter. Öğrencilerin bu süreçte karşılaştıkları zorluklar, onları daha derinlemesine düşünmeye ve farklı bakış açıları geliştirmeye teşvik eder. Bu tür bir öğrenme, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda bilgiyi nasıl kullanacaklarını da öğrenmelerini sağlar. Yapılandırmacı yaklaşım, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinde daha fazla sorumluluk almalarını ve öğrenmenin aktif bir süreç olduğunu kavramalarını sağlar (Boyd & Ellison, 2008).

Bu öğrenme yaklaşımının etkili olabilmesi için, öğretim ortamının öğrenci merkezli olması gerekir. Yapılandırmacı öğrenme, öğretmenlerin öğrencilere sadece bilgi aktarmaktan çok, onları keşfe çıkarmaya, problem çözmeye ve kendi sorularını sormaya teşvik etmelerini gerektirir. Bu ortamda, öğrencilerin grup çalışmaları ve etkileşimleri büyük bir öneme sahiptir. Grup çalışmaları, öğrencilerin farklı bakış açıları kazanmalarına, birlikte problem çözmelerine ve kendi bilgi yapılarını birbirleriyle paylaşmalarına yardımcı olur. Ayrıca, teknoloji ve dijital araçlar da yapılandırmacı öğrenme sürecini zenginleştiren araçlar olarak kullanılır. Öğrenciler, dijital kaynaklara erişerek bilgi arama ve analiz etme becerilerini geliştirirler (Altun, 2005).

Sonuç olarak, yapılandırmacı öğrenme, öğrencilerin kendi bilgi yapılarını inşa etmelerine olanak tanır ve öğrenmeyi daha anlamlı hale getirir. Öğrenciler, bilgiyi pasif bir şekilde almak yerine, aktif bir şekilde keşfeder ve anlamlandırır. Bu süreç, onların eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğretmen, öğrencilerin öğrenme sürecine rehberlik ederken, öğretim ortamı öğrenci merkezli olur ve öğrenciler aktif katılımcılar haline gelir. Böylece, öğrenciler sadece ders içeriğini değil, aynı zamanda yaşam boyu sürecek öğrenme becerilerini kazanmış olurlar (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Şekil 2.4.1.1. Yapılandırmacılıkta Bilginin Özellikleri

2.4.2 Öğrenme

Öğrenme, bireylerin bilgi, beceri, tutum ve değer kazandıkları, deneyimler yoluyla gerçekleşen bir süreçtir. Bu süreç, insanların çevreleriyle etkileşimde bulunarak yeni bilgi edinmelerini, mevcut bilgilerini derinleştirmelerini ve yeni durumlara uyum sağlamalarını sağlar. Öğrenme, sadece okulda gerçekleşen bir faaliyet değil, hayat boyu

süren bir deneyimdir. İnsanlar her an yeni şeyler öğrenirler, bu da onların düşünme biçimlerini, dünyayı algılama şekillerini ve davranışlarını değiştirir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009). Öğrenme, bireyin çevresini anlamlandırma ve bu anlayışla hareket etme yeteneğini geliştirir.

Öğrenme süreci, bireylerin önceki bilgileri ile yeni bilgilerin etkileşimde bulunduğu, aktif bir süreçtir. Bu süreçte öğrenciler, çevrelerinden gelen uyarıcılara yanıt verir, bilgi edinir ve bu bilgiyi günlük yaşamlarına entegre ederler. Öğrenme sadece sınıf içinde öğretmenin aktardığı bilgilerle sınırlı değildir; bireyler deneyimlerle ve gözlemlerle de öğrenirler. Bu anlamda, öğrenme bireysel bir inşa sürecidir ve her öğrenci farklı hızlarda öğrenebilir. Öğrenciler, öğrendikleri bilgileri analiz eder, değerlendirir ve bunları kendi bilgi yapılarına entegre ederler (McLuhan, 1964). Böylece, öğrenme kişisel deneyimlere dayalı bir süreç haline gelir.

Öğrenme teorileri, öğrenme sürecinin nasıl işlediğine dair çeşitli yaklaşımlar sunar. Behaviorizm, öğrenmeyi dışsal uyarıcılara verilen yanıtlarla açıklarken, bilişsel yaklaşım, öğrenmeyi içsel düşünme süreçlerinin sonucu olarak görür. Yapılandırmacı yaklaşım ise, öğrenmeyi aktif bilgi inşa etme süreci olarak tanımlar ve öğrencilerin kendi deneyimlerinden yola çıkarak öğrenmelerini vurgular. Bu teoriler, öğrenmenin farklı aşamalarını ve koşullarını anlamamıza yardımcı olur. Yapılandırmacı öğrenme, öğrencilerin bilgiyi kendi deneyimleriyle inşa etmelerini sağlarken, öğretmenlerin rehberlik rolünü üstlenmelerini ve öğrencilere keşif yapma fırsatı sunmalarını gerektirir (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için uygun bir öğrenme ortamının yaratılması gereklidir. Öğrenme ortamı, öğrenciye bilgi edinme, sorun çözme ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirebileceği bir alan sunmalıdır. Bu ortamda, öğrencilerin bireysel ihtiyaçları ve öğrenme stilleri göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenme, sadece bilgi aktarımı değil, aynı zamanda öğrencilerin bu bilgiyi kullanma, sorgulama ve yeni bağlamlarda uygulama yeteneklerini de geliştirmelerine olanak tanır. Bu tür bir öğrenme ortamı, öğrencilerin daha derinlemesine anlamalarına ve öğrendikleri bilgileri yaşamlarına entegre etmelerine yardımcı olur (Altun, 2005). Ayrıca, teknoloji kullanımı da öğrenme sürecini destekleyen önemli bir araçtır. Dijital araçlar, öğrencilere daha fazla etkileşim, araştırma ve analiz yapma fırsatı sunar.

Öğrenme, bireylerin çevreleriyle etkileşimde bulunarak bilgi edinme ve mevcut bilgilerini geliştirerek anlamlandırma sürecidir. Öğrenme süreci, bireyin aktif katılımını gerektirir ve her öğrencinin öğrenme tarzı farklı olabilir. Öğrenciler, bilgiyi kendi deneyimleriyle inşa ederken, öğretmenler rehberlik rolü üstlenir ve onları aktif öğrenmeye teşvik eder. Eğitimde ve öğretimde teknoloji kullanımının artması, öğrenme süreçlerini daha etkileşimli ve dinamik hale getirmiştir. Bu nedenle, öğrenme ortamları, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve ilgi alanlarına göre uyarlanmalı, onların farklı öğrenme stillerine hitap edebilmelidir (Kırık, 2014).

2.5 Öğretim Programı

Öğretim programı, öğrencilere belirli bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan ve bu hedeflere ulaşmak için düzenlenen bir dizi öğretim faaliyetini kapsayan plandır. Öğretim programı, eğitim sürecini yapılandıran, belirli içerikleri, öğretim stratejilerini, değerlendirme yöntemlerini ve öğretmenlerin rehberlik görevlerini içeren bir çerçeve sunar. Bu programlar, öğrencilerin eğitimsel hedeflere ulaşmasını sağlamak amacıyla, öğretmenlerin ve öğrencilerin nasıl bir etkileşim içinde olmaları gerektiğini belirler. Her eğitim seviyesinde (ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) farklı gereksinimler ve hedefler olduğundan, öğretim programları da bu seviyelere uygun olarak tasarlanır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

Bir öğretim programının temel bileşenleri arasında amaçlar, içerik, öğretim yöntemleri, materyaller ve değerlendirme yer alır. Amaçlar, öğretim sürecinde öğrencilerin hangi bilgi ve becerileri kazanması gerektiğini belirler. İçerik ise bu hedeflere ulaşmak için öğretilmesi gereken bilgileri ifade eder. Öğretim yöntemleri, bu içeriğin öğrencilere nasıl aktarılacağına dair stratejileri kapsar ve genellikle öğrenci merkezli yöntemler (proje tabanlı öğrenme, grup çalışmaları, araştırma tabanlı öğrenme vb.) ile desteklenir. Ayrıca, öğretim programlarında kullanılan materyaller, öğrencilerin öğrenme sürecini desteklemek için çeşitli araçlar ve kaynaklardan oluşur (Altun, 2005). Öğrencilerin öğrenme sürecinde ne kadar ilerlediğini değerlendirmek için ise çeşitli değerlendirme yöntemleri (sınavlar, performans görevleri, proje çalışmaları vb.) kullanılır.

Öğretim programları, öğretmenlerin öğrencilerin gelişimini en iyi şekilde destekleyebilmesi için sürekli olarak güncellenmeli ve iyileştirilmelidir. Eğitimdeki yenilikler, toplumsal değişiklikler ve bilimsel gelişmeler öğretim programlarını etkiler ve

öğretmenlerin bu değişimlere ayak uydurabilmesi önemlidir. Bu bağlamda, öğretim programı geliştirme süreci, öğretmenlerin profesyonel gelişimini de kapsar. Eğitimde öğretim programlarının kalitesini artırmak için yapılan revizyonlar, genellikle öğrenci geri bildirimlerine, öğretmen gözlemlerine ve öğrenci başarılarına dayalı olarak şekillenir (Usluel & Mazman, 2009). Böylece, öğretim programları, öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını en verimli şekilde karşılayacak biçimde düzenlenir.

Bir öğretim programının başarısı, öğretmenlerin programı doğru bir şekilde uygulama yeteneğiyle doğrudan ilişkilidir. Programın içeriği ve hedefleri ne kadar güçlü olursa olsun, öğretmenin bu içeriği öğrencilerin anlayacağı şekilde iletme becerisi önemlidir. Ayrıca, öğretim programlarında esneklik de önemlidir, çünkü her öğrenci farklı hızda öğrenir ve her birinin farklı ihtiyaçları olabilir. Bu nedenle, öğretmenlerin öğretim programlarını öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak uygulamaları gerekmektedir. Bu durum, öğretim programlarının sadece genel hedeflere ulaşmayı değil, aynı zamanda her öğrenciyi potansiyelini en üst düzeye çıkaracak şekilde geliştirmeyi amaçlaması gerektiğini gösterir (McLuhan, 1964).

Öğretim programı, eğitim sürecinde öğrencilere verilecek bilgilerin, becerilerin ve değerlerin belirli bir düzende sunulmasını sağlayan kapsamlı bir planlama aracıdır. Bu programın içeriği, öğretim yöntemleri ve değerlendirme stratejileri, öğrencilerin etkin öğrenmelerini sağlamak için dikkatlice tasarlanmalıdır. Öğretim programlarının sürekli gelişimi ve öğretmenlerin profesyonel gelişimi, eğitimdeki başarıyı doğrudan etkileyen faktörlerdir. Bu bağlamda, öğretim programları öğrencilerin sadece akademik bilgi değil, aynı zamanda eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı beceriler gibi yaşam becerilerini geliştirmelerine de olanak tanıyacak şekilde yapılandırılmalıdır (Ajjan & Hartshorne, 2008).

2.6 Eğitimde Öğrenmeyi Öğrenme

Eğitimde öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin nasıl daha etkili öğrenebileceklerini keşfettikleri ve bu süreçte kendilerini geliştirdikleri bir yaklaşımı ifade eder. Bu kavram, öğrencilerin yalnızca ders içeriklerini öğrenmekle kalmayıp, aynı zamanda öğrenme süreçlerinin farkına varmalarını ve öğrenme yöntemlerini geliştirmelerini amaçlar. Öğrenmeyi öğrenme, öğrencilere öğrenme sürecine dair bilgi verirken, onların öğrenme

becerilerini ve stratejilerini geliştirmeyi hedefler. Böylece, öğrenciler daha bağımsız, özgüvenli ve bilinçli öğreniciler haline gelirler (Büyüköztürk vd., 2009).

Eğitimde öğrenmeyi öğrenme, metakognisyon (öğrenmenin farkında olma) kavramıyla yakından ilişkilidir. Metakognisyon, bireylerin kendi düşünme ve öğrenme süreçlerini izleme, değerlendirme ve düzenleme yeteneğini ifade eder. Bu beceri, öğrencilerin kendi öğrenme tarzlarını anlamalarını, güçlü ve zayıf yönlerini belirlemelerini ve uygun stratejiler geliştirmelerini sağlar. Örneğin, bir öğrenci, belirli bir konuda zorluk çekiyorsa, hangi öğrenme stratejilerinin daha etkili olduğunu fark edebilir ve bu stratejileri kullanarak daha verimli bir şekilde öğrenebilir. Metakognitif farkındalık, öğrencilerin öğrenme süreçlerini özelleştirmelerine ve daha etkili öğrenme teknikleri geliştirmelerine yardımcı olur (Altun, 2005).

Eğitimde öğrenmeyi öğrenme, aynı zamanda öğrencilerin kendilerini motive etmeleri, disiplinli çalışmalar yapmaları ve öğrenme sürecine katılım göstermeleri gibi beceriler kazanmalarına da olanak tanır. Öğrenciler, öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları engelleri aşabilmek için çeşitli teknikler kullanabilirler. Bu teknikler arasında not alma stratejileri, zaman yönetimi, soru çözme yöntemleri ve grup çalışmaları yer alır. Öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerini izleyerek, hangi tekniklerin kendileri için daha verimli olduğunu keşfederler ve bu sayede öğrenme süreçlerinde daha başarılı olurlar. Ayrıca, öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin öğrenme becerilerini geliştirirken, onların yaşam boyu öğrenme becerilerini de güçlendirir (McLuhan, 1964).

Öğrenmeyi öğrenme sürecinde öğretmenlerin önemli bir rolü vardır. Öğretmenler, öğrencilere farklı öğrenme stratejileri sunarak ve onlara metakognitif farkındalık kazandırarak bu süreci desteklerler. Ayrıca, öğretmenler öğrencilerin kendi öğrenmelerini yönetebilmeleri için gerekli ortamı yaratmalı ve öğrencilere bu becerileri kazandıracak rehberlik sağlamalıdır. Öğrencilerin, hangi öğrenme stratejilerinin daha etkili olduğunu belirlemeleri, öğretmenlerin uygun geri bildirimler ve yönlendirmeler sağlamasıyla mümkündür. Eğitimde öğrenmeyi öğrenme, öğretmenlerin sadece bilgi aktarmakla kalmayıp, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme süreçlerini yönlendiren bir rol üstlenmelerini gerektirir (Boyd & Ellison, 2008).

Sonuç olarak, eğitimde öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin öğrenme süreçlerine dair bilinçli ve aktif bir yaklaşım geliştirmelerini sağlar. Bu süreç, metakognitif becerilerin geliştirilmesi, öğrenme stratejilerinin keşfi ve öğrenci motivasyonunun artırılması gibi

unsurları içerir. Öğrenciler, yalnızca bilgiyi öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda kendi öğrenme süreçlerini yönetmeyi de öğrenirler. Bu süreçte öğretmenlerin rehberlik rolü büyük önem taşır, çünkü öğretmenler öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerine yardımcı olacak stratejiler ve ortamlar sunmalıdır. Sonuç olarak, öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin sadece ders içeriklerine dair değil, aynı zamanda yaşam boyu öğrenme becerilerine de sahip olmalarını sağlar (Kırık, 2014).

<i>Programla Doğrudan İlgili</i>	<i>Programla Dolaylı Olarak İlgili</i>
<u>Sözlü ve yazılı olarak iletişim kurma becerisi:</u> Anadilde yazılı ve sözlü ifade hakimiyeti Okuma ve anlama En az bir yabancı dile hakim olma	<u>Anlama-Kavrama Yeterlilikleri:</u> Problem çözme Öğrenme stratejileri geliştirme Eleştirel düşünme Divergent thinking
Temel matematik ve sayısal beceri	<u>Kişisel yeterlilikler:</u> Güdü ve duyguları yönetme Kendine özgü fikir üretebilme Kişisel özerkliği geliştirebilme(developing personal autonomy)
Bilgisayar okur-yazarlığı ve iletişim araçları kullanma becerisi	<u>Kişilerarası yeterlilikler:</u> Gruplara katılabileme ve gruplarda demokratik olarak fonksiyon gösterebilme kapasitesi Diğerleriyle iyi geçinebilme becerisi Kurallara göre davranabilme, yönetebilme ve sorunları çözebilme becerisi
<u>Dünya üzerinde birey olarak yerini belirleme kapasitesi</u> Sosyal ve fiziksel çevre olarak dünya hakkındaki bilgi Yaşadığı yerle ilgili gelişmeler	<u>Bulunduğu duruma uyum kapasitesi:</u> Karışıkların üstesinden gelebilme Çeşitlilik ve değişikliklerle baş edebilme

Tablo 2.6.1. Hayat Boyu Öğrenme

2.6.1 Öğrenmeyi öğrenmenin önemi

Öğrenmeyi öğrenmenin önemi, günümüz eğitim anlayışının temel taşlarından biri haline gelmiştir. Çünkü öğrenmeyi öğrenme, sadece bireylerin belirli bir konuyu öğrenmesi değil, aynı zamanda nasıl öğrenileceğini anlaması, öğrenme sürecini yönetebilmesi ve kendi gelişimlerini sürdürebilmeleri anlamına gelir. Bu beceri, özellikle hızla değişen bilgi dünyasında bireylerin etkin bir şekilde öğrenmelerini ve sürekli gelişimlerini sağlamak için gereklidir. Öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinin

farkına varmalarını ve bu süreçte bağımsızlık kazanmalarını sağlar, böylece yaşam boyu öğrenmeye olanak tanır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

Birçok eğitim uzmanı, öğrenmeyi öğrenmenin öğrencilerin başarıları üzerinde uzun vadeli etkiler yarattığını belirtmektedir. Bu beceri, öğrencilerin sadece okulda değil, günlük yaşamlarında da karşılaştıkları sorunlara çözümler üretebilme yeteneğini güçlendirir. Öğrenciler, öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları engelleri aşmak için stratejiler geliştirebilir, hangi yöntemlerin onlara daha uygun olduğunu keşfedebilir ve böylece öğrenmeyi daha verimli hale getirebilirler. Ayrıca, öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin özgüvenlerini artırarak, daha bağımsız ve sorumluluk sahibi bireyler olmalarına katkı sağlar. Kendi öğrenme süreçlerini yönlendiren bireyler, daha etkili zaman yönetimi, planlama ve problem çözme becerileri geliştirirler (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Eğitimde öğrenmeyi öğrenmenin bir diğer önemli yönü, metakognitif becerilerin kazandırılmasıdır. Metakognisyon, öğrencilerin öğrenme süreçlerini gözlemleme, değerlendirme ve düzenleme yetenekleridir. Bu beceri, öğrencilerin hangi stratejilerin daha etkili olduğunu anlamalarına ve bu stratejileri kendi öğrenme süreçlerinde kullanmalarına olanak tanır. Metakognitif beceriler sayesinde, öğrenciler yalnızca neyi öğrenmeleri gerektiğini değil, aynı zamanda nasıl daha etkili öğrenebileceklerini de keşfederler. Öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin kendi öğrenme tarzlarını belirlemelerine, güçlü ve zayıf yönlerini analiz etmelerine ve daha özelleştirilmiş öğrenme yolları izlemelerine yardımcı olur. Bu da onların daha derinlemesine öğrenmelerine katkı sağlar (Altun, 2005).

Öğrenmeyi öğrenme, ayrıca öğrencilerin motivasyonlarını artıran bir faktördür. Öğrenciler, öğrenme süreçlerinin nasıl işlediğini öğrendiklerinde, bu süreçlere daha fazla katılım gösterir ve daha fazla sorumluluk alırlar. Öğrenmeye karşı bir ilgi ve tutku geliştirirler, çünkü öğrenmenin nasıl yapılacağına dair bir farkındalık kazanırlar. Bu, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşma konusunda daha istekli ve azimli olmalarını sağlar. Ayrıca, öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin özgüven duygusunu pekiştirir, çünkü öğrenciler, karşılaştıkları zorlukları aşabileceklerini ve öğrenme süreçlerini kontrol edebileceklerini fark ederler (McLuhan, 1964).

Sonuç olarak, öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin sadece bilgi edinmelerini değil, aynı zamanda bu bilgiyi nasıl etkili bir şekilde öğrenebileceklerini de anlamalarını sağlayan

kritik bir beceridir. Öğrenmeyi öğrenme, öğrencilere metakognitif beceriler kazandırarak, onların daha bağımsız, özgüvenli ve verimli öğrenciler olmalarına yardımcı olur. Bu beceri, öğrencilerin yaşam boyu öğrenme süreçlerini sürdürebilmeleri için büyük önem taşır. Öğrenciler, kendi öğrenme süreçlerini yönetmeyi öğrendikçe, sadece okulda değil, her alanda daha başarılı olurlar. Öğrenmeyi öğrenmenin gücü, eğitimde bireylerin sürekli gelişimlerini sürdürebilmesinin ve topluma katkı sağlayabilecek bilgi ve beceriler geliştirmelerinin anahtarıdır (Kırık, 2014).

2.7 Eğitimde Öğrenmeyi Öğretme

Eğitimde öğrenmeyi öğretme, öğrencilere sadece belirli bilgileri öğretmekle kalmayıp, aynı zamanda onların nasıl öğrenmeleri gerektiğini de öğretmeyi ifade eder. Bu yaklaşım, öğrencilerin daha etkili öğrenme becerileri geliştirmelerine yardımcı olmayı hedefler. Öğrencilere, öğrenme süreçlerinin farkında olmaları, farklı öğrenme stratejilerini keşfetmeleri ve bu stratejileri kendi öğrenme süreçlerinde kullanabilmeleri öğretilir. Eğitimde öğrenmeyi öğretme, öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını artırmakla kalmaz, aynı zamanda yaşam boyu öğrenme becerileri kazanmalarına da olanak tanır. Böylece öğrenciler, karşılaştıkları farklı öğrenme durumlarına uygun stratejiler geliştirebilir ve kendi öğrenme süreçlerini daha bilinçli bir şekilde yönetebilirler (Altun, 2005).

Eğitimde öğrenmeyi öğretme sürecinde metakognisyon (öğrenmenin farkında olma) çok önemli bir yer tutar. Öğrencilerin metakognitif beceriler geliştirmeleri, öğrenme süreçlerini izlemelerini, değerlendirmelerini ve gerektiğinde düzenlemelerini sağlar. Öğrencilere, öğrenme süreçlerini nasıl gözlemleyeceklerini, hangi stratejilerin daha etkili olduğunu nasıl belirleyeceklerini öğretmek, onların öğrenme sürecine olan bakış açılarını geliştirir. Metakognisyon, öğrencilerin öğrenme tarzlarını anlamalarına, kendi güçlü ve zayıf yönlerini fark etmelerine ve daha etkili öğrenme stratejileri geliştirmelerine yardımcı olur. Bu beceri, öğrencilerin derinlemesine öğrenmelerine ve bilgiyi kalıcı bir şekilde edinmelerine katkı sağlar (Altun, 2005).

Öğrenmeyi öğretme süreci, aynı zamanda öğrencilerin öğrenmeye karşı daha fazla motivasyon geliştirmelerini sağlar. Öğrenciler, öğrenme süreçlerini nasıl daha verimli hale getirebileceklerini bildiklerinde, bu süreçlere daha fazla katılım gösterirler. Öğrenciler, neyi ve nasıl öğrenmeleri gerektiği konusunda bir farkındalık

kazandıklarında, bu durum onların özgüvenini artırır ve öğrenmeye daha istekli olmalarını sağlar. Öğrenmeyi öğretme, öğrencilerin kendi öğrenmelerini kontrol etme ve düzenleme yeteneklerini güçlendirerek, onların öğrenmeye karşı daha olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlar. Bu da öğrencilerin derslere katılımını artırır ve başarılarını yükseltir (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Eğitimde öğrenmeyi öğretme, öğretmenlerin de rolünü önemli ölçüde değiştirir. Öğretmenler, öğrencilerin öğrenme stratejilerini geliştirmelerine yardımcı olacak araçlar ve teknikler sunar. Bu bağlamda, öğretmenlerin sadece bilgi aktarımı yapmaları değil, aynı zamanda öğrencilerin düşünme süreçlerini yönlendirmeleri ve onları öğrenme konusunda rehberlik etmeleri beklenir. Öğretmenler, öğrencilere nasıl etkili not alacaklarını, zamanlarını nasıl yöneteceklerini, nasıl araştırma yapacaklarını ve nasıl problem çözme becerilerini geliştireceklerini öğretmelidir. Öğretmenlerin bu tür rehberlik yapması, öğrencilerin öğrenmeyi öğrenme becerilerini geliştirerek, daha bağımsız ve özgüvenli bireyler olmalarına yardımcı olur (Boyd & Ellison, 2008).

Sonuç olarak, eğitimde öğrenmeyi öğretme, öğrencilerin öğrenme süreçlerine yönelik bilinçli bir yaklaşım geliştirmelerini sağlayan temel bir yaklaşımdır. Öğrenciler, öğrenmenin nasıl yapıldığını öğrendikçe daha etkili ve verimli bir şekilde öğrenirler. Bu süreç, öğrencilerin metakognitif becerilerini geliştirmelerine, öğrenme stratejilerini özelleştirmelerine ve kendi öğrenme süreçlerini yönetmelerine olanak tanır. Öğrenmeyi öğretme, öğrencilerin sadece okulda değil, yaşamları boyunca karşılaştacakları her türlü öğrenme durumunda başarılı olabilmeleri için gerekli becerileri kazanmalarına yardımcı olur. Bu bağlamda, öğretmenlerin rolü, öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlayacak bir ortam oluşturmak ve onlara rehberlik etmekten geçer (McLuhan, 1964).

2.7.1 Öğrenme stratejileri

Öğrenme stratejileri, öğrencilerin bilgi edinme, anlamlandırma ve hatırlama süreçlerini daha verimli hale getirmek için kullandıkları çeşitli yöntemlerdir. Bu stratejiler, öğrencilerin daha derinlemesine öğrenmelerini sağlar ve öğrenme süreçlerini daha etkin yönetmelerine yardımcı olur. Öğrenme stratejileri, metakognitif farkındalık, zaman yönetimi, not alma teknikleri, hafıza güçlendirme yöntemleri ve problem çözme gibi çeşitli becerileri içerir. Her öğrenci farklı öğrenme stiline sahip olduğundan, etkili öğrenme stratejileri, bireylerin kendi güçlü yönlerine uygun şekilde özelleştirilmiş

olmalıdır. Bu, öğrenme sürecini daha verimli hale getirir ve öğrencilerin öğrenmeyi daha kalıcı bir şekilde gerçekleştirmelerini sağlar (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, vd. 2009).

Birinci öğrenme stratejisi, metakognisyon yani öğrenmenin farkında olmaktır. Bu strateji, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini izlemelerini, değerlendirmelerini ve gerektiğinde düzenlemelerini sağlar. Metakognitif beceriler, öğrencilerin hangi stratejilerin onlara daha uygun olduğunu anlamalarına yardımcı olur. Öğrenciler, öğrenmeye başlamadan önce ne öğrenmek istediklerini belirler, öğrenme sırasında neyi anlamadıklarını fark eder ve öğrenme süreci tamamlandıktan sonra ise, ne kadar öğrendiklerini ve hangi konularda eksiklikleri olduğunu değerlendirirler. Bu strateji, öğrencilerin öğrenmelerini daha bilinçli hale getirir ve öğrenme sürecini optimize eder (Altun, 2005).

Diğer bir önemli öğrenme stratejisi ise, aktif öğrenmedir. Aktif öğrenme, öğrencilerin yalnızca öğretmenlerden veya ders kitaplarından bilgi alarak değil, aynı zamanda bu bilgileri aktif bir şekilde kullanarak öğrenmelerini ifade eder. Bu, öğrencilere problem çözme, tartışmalara katılma, grup çalışmaları yapma veya projeler üzerinde çalışma gibi fırsatlar sunar. Öğrenciler bu tür etkinlikler aracılığıyla öğrendiklerini pekiştirir ve bilgi üzerinde daha derinlemesine düşünme fırsatı bulurlar. Bu strateji, öğrenmeyi daha kalıcı hale getirir çünkü öğrenciler, öğrendikleri bilgileri aktif bir şekilde kullanarak anlamlandırırılar (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Hafıza teknikleri, öğrenme stratejileri arasında önemli bir yer tutar. Hafıza güçlendirme teknikleri, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri daha uzun süre hatırlamalarına yardımcı olur. Bu stratejiler arasında tekrar, anlamlandırma, hikayeleştirme ve akronim oluşturma gibi teknikler bulunur. Öğrenciler, öğrendikleri bilgileri çeşitli yöntemlerle daha anlamlı hale getirebilir, böylece bilgilerin hafızada daha güçlü bir şekilde yer etmesini sağlarlar. Ayrıca, öğretmenler öğrencilere bu teknikleri öğretirken, onların bilgileri anlamlı bir şekilde organize etmelerini ve hatırlama stratejilerini kişiselleştirmelerini sağlarlar (Boyd & Ellison, 2008).

Zaman yönetimi, öğrenme sürecinde verimliliği artıran bir diğer stratejidir. Etkili zaman yönetimi, öğrencilerin ders çalışma sürelerini doğru bir şekilde planlamalarını, zamanlarını verimli kullanmalarını ve gerektiğinde dinlenme zamanları oluşturabilmelerini sağlar. Bu, öğrencilerin öğrenme sürecine odaklanmalarını ve öğrenme hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırır. Zaman yönetimi becerileri, özellikle sınav

dönemi gibi yoğun dönemlerde öğrencilerin başarılı olmalarını sağlar. Öğrenciler, zamanlarını iyi bir şekilde organize ettiklerinde, daha verimli bir şekilde öğrenirler ve stresle başa çıkmada daha başarılı olurlar (McLuhan, 1964).

Son olarak, işbirlikli öğrenme, öğrenme stratejileri arasında önemli bir yer tutar. İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin grup içinde birbirleriyle etkileşimde bulunarak ve birbirlerinden öğrenerek bilgi edinmelerini ifade eder. Bu strateji, öğrencilere başkalarının bakış açılarını anlamalarına ve grup içinde sorunları çözmeye yönelik yeni yollar keşfetmelerine yardımcı olur. Ayrıca, işbirlikli öğrenme, öğrencilerin iletişim, liderlik ve takım çalışması becerilerini geliştirmelerine olanak tanır. Grup çalışmaları, öğrencilerin birbirlerinin güçlü yönlerinden faydalanmalarını sağlar ve öğrenme sürecini daha interaktif hale getirir (Kırık, 2014).

Sonuç olarak, öğrenme stratejileri, öğrencilerin daha etkili, verimli ve kalıcı bir şekilde öğrenmelerini sağlayan önemli araçlardır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini bilinçli bir şekilde yönetebilmeleri, kendi güçlü ve zayıf yönlerini fark edebilmeleri ve uygun stratejileri seçebilmeleri, öğrenme sürecini optimize eder. Eğitimde bu stratejilerin öğretilmesi, öğrencilere yalnızca bilgi kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda onları kendi öğrenme süreçlerinin yöneticisi yaparak bağımsız öğrenciler olmalarını sağlar. Bu beceriler, yaşam boyu öğrenme için temel bir altyapı oluşturur (Usluel & Mazman, 2009).

2.7.2 Öğrenme stratejilerinin önemi

Öğrenme stratejilerinin öğretimi, öğrencilerin bilgi edinme süreçlerini optimize etmek amacıyla kullanılan bir dizi tekniktir. Bu stratejiler, öğrencilerin yalnızca ders içeriklerine dair bilgileri edinmelerine değil, aynı zamanda bu bilgileri anlamlandırmalarına ve hatırlamalarına yardımcı olur. Etkili öğrenme stratejilerinin öğretilmesi, öğrencilerin bireysel öğrenme stillerine uygun yollarla öğrenmelerini sağlar. Bu süreçte, öğretmenlerin öğrencilere metakognitif beceriler kazandırmaları ve onları kendi öğrenme süreçlerinin farkında olmaya yönlendirmeleri büyük önem taşır (Katz, Blumler, & Gurevitch, 1974).

Metakognisyon, öğrenme stratejilerinin öğretiminde temel bir yer tutar. Öğrenciler, neyi nasıl öğreneceklerini bilerek öğrenme sürecini daha verimli yönetebilirler. Öğrencilere, öğrenme hedeflerini belirlemeyi, öğrenme süreçlerini izlemeyi ve gerektiğinde stratejilerini değiştirmeyi öğretmek, öğrenme sürecinde daha bilinçli bir yaklaşım

geliştirmelerine yardımcı olur. Öğretmenler, öğrencilere metakognitif farkındalık kazandırarak, onların kendi güçlü yönlerini keşfetmelerini ve zayıf alanlarda gelişmelerini sağlar (Greenberg, 1974).

Aktif öğrenme, öğrenme stratejilerinin öğretiminde yaygın olarak kullanılan bir diğer yaklaşımdır. Bu strateji, öğrencilerin pasif bir şekilde bilgi almaktan ziyade, bilgiyi aktif bir şekilde kullanmalarını ve uygulamalarını teşvik eder. Öğrenciler, grup tartışmalarına katılarak, vaka analizleri yaparak ve projeler üzerinde çalışarak öğrendiklerini pekiştirebilirler. Bu tür etkileşimli öğrenme, öğrencilerin bilgiyi anlamalarını ve daha uzun süre hatırlamalarını sağlar. Ayrıca, öğrenciler bu süreçte işbirlikçi beceriler geliştirebilirler (Tufekci, 2008).

Hafıza güçlendirme yöntemleri, öğrenme stratejilerinin kazandırılması sürecinde büyük bir öneme sahiptir. Bu stratejiler, bilgilerin kalıcı belleğe aktarılmasını ve gerektiğinde kolayca hatırlanmasını sağlar. Tekrar etme, anlam kurma ve görsel imgeler oluşturma gibi yöntemler, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri daha etkili bir şekilde hafızalarında tutmalarına yardımcı olur. Öğretmenler, bu teknikleri öğrencilere uygulamalı olarak öğretirken, onların günlük öğrenme süreçlerine bu yöntemleri entegre etmelerini destekleyebilir. Ayrıca, bu stratejilerin günlük yaşamda nasıl kullanılabileceğine yönelik somut örnekler sunmak, tekniklerin verimliliğini artıracaktır (Cramer vd. 2018).

Zaman yönetimi, öğrenme stratejilerinin öğretiminde göz ardı edilmemesi gereken bir diğer önemli bileşendir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini verimli bir şekilde yönetebilmeleri için zamanlarını doğru bir şekilde organize etmeleri gerekir. Öğretmenler, öğrencilere ders çalışma planları hazırlama, önceliklendirme yapma ve belirli zaman dilimlerinde çalışma alışkanlıkları kazandırma konusunda rehberlik edebilirler. Bu, öğrencilerin öğrenme hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırır ve eğitim sürecinde stresle başa çıkmalarını sağlar. Zaman yönetimi becerilerinin kazandırılması, öğrencilerin sadece akademik başarılarını değil, genel yaşam becerilerini de geliştirmelerine yardımcı olur (Balcı & Ayhan, 2007).

Sonuç olarak, öğrenme stratejilerinin öğretimi, öğrencilerin sadece bilgi edinme süreçlerini değil, aynı zamanda bu bilgileri nasıl öğrenip anlamlandıracaklarını da şekillendirir. Öğretmenlerin bu stratejileri öğrencilere öğretmesi, onların öğrenme süreçlerini daha bilinçli ve etkili hale getirmelerine olanak tanır. Öğrenme stratejilerinin

etkin bir şekilde öğretilmesi, öğrencilerin hem akademik başarılarını hem de yaşam boyu öğrenme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Şimşek, 2007).

2.8 Öğrenme Stilleri

Öğrenme stilleri, her öğrencinin bilgi edinme ve öğrenme şeklinin farklı olduğunu belirten bir yaklaşımdır. Öğrencilerin öğrenme sürecindeki en etkili yöntemleri keşfetmelerine yardımcı olmak, eğitimde başarıyı artırmanın önemli yollarından biridir. Öğrenme stilleri, genellikle öğrencilerin hangi yollarla daha iyi öğrenebildikleri ve bilgiye nasıl daha kolay erişebildikleri üzerine odaklanır. Bu stiller, görsel, işitsel, kinestetik ve okuma/yazma gibi çeşitli kategoriler altında incelenebilir (Boyd & Ellison, 2008).

Görsel öğrenciler, bilgiyi görsel araçlarla (grafikler, diyagramlar, tablolar) daha iyi anlamlandırır. Bu öğrenciler, sınıf içindeki görsel materyalleri dikkatle inceleyerek daha iyi öğrenirler. Öğretmenler, bu öğrenciler için derslerde görsel araçlar kullanarak bilgiyi daha anlaşılır hale getirebilirler. Görsel materyallerin sunumu, öğrencilerin öğrenme süreçlerini hızlandırabilir ve bilgiyi daha kalıcı hale getirebilir (Altun, 2005).

İşitsel öğrenciler, bilgiye sesli olarak erişmeyi tercih ederler. Bu öğrenciler, ders sırasında öğretmenin anlatımına ve sınıf içindeki tartışmalara katılım göstererek daha iyi öğrenirler. Aynı zamanda, sesli materyaller veya video dersler gibi işitsel içerikler de bu öğrenciler için etkili olabilir. Öğretmenler, işitsel öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için sesli anlatımlar, podcast'ler veya sesli kitaplar gibi araçlar kullanabilirler (Tufekci, 2008). Kinestetik öğrenciler ise, bilgiye fiziksel deneyimler yoluyla ulaşmayı tercih ederler. Bu öğrenciler, hareket ve uygulamalı etkinliklerle daha verimli öğrenirler. Öğretmenler, kinestetik öğrencilerin öğrenme sürecine daha fazla katılım göstermesini sağlamak amacıyla etkinlik tabanlı dersler düzenleyebilirler. Örneğin, grup projeleri, simülasyonlar veya saha gezileri gibi uygulamalı öğrenme fırsatları bu tür öğrenciler için son derece faydalı olabilir (Çalışkan & Mencik, 2015).

Okuma/yazma öğrencileri, yazılı materyalleri okuyarak ve not alarak öğrenirler. Bu öğrenciler, metinlere dayalı içeriklerle daha iyi bilgi edinirler ve yazılı materyalleri inceleyerek derinlemesine anlayış geliştirebilirler. Öğretmenler, bu öğrencilere ders kitapları, makaleler ve özetler sunarak öğrenme süreçlerini daha verimli hale

getirebilirler. Ayrıca, yazılı notlar ve bireysel yazılı projelerle öğrencilerin öğrenme süreçlerini pekiştirmek mümkündür (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

Nitekim öğrencilerin bireysel öğrenme stillerinin belirlenmesi, onların öğrenme süreçlerine yönelik etkili müdahalelerin planlanmasında önemli bilgiler sağlar. Öğretmenler, farklı öğrenme stillerine uygun çeşitli öğretim yöntemleri kullanarak öğrencilerin derse olan ilgisini artırabilir ve öğrenme süreçlerini daha etkili kılabilir. Bu tür bir yaklaşımla, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları güçlenirken, aynı zamanda daha bağımsız ve derinlemesine öğrenen bireyler olarak gelişmeleri desteklenir (Yıldırım vd. 2009; Kaçar & Zengin, 2009). Bu bağlamda, öğrenme stillerinin farkında olunması, öğrencilere daha kişiselleştirilmiş bir eğitim sunmak ve onların öğrenme potansiyellerini maksimize etmek açısından büyük önem taşır.

2.9 Öğrenmeyi Öğrenme Stratejileri

Öğrenmeyi öğrenme stratejileri, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini etkili bir şekilde yönetebilmelerini sağlayan becerilerdir. Bu stratejiler, öğrencilere sadece bilgi edinme sürecinde değil, aynı zamanda bu bilgileri nasıl daha verimli bir şekilde edineceklerini, organize edeceklerini ve hatırlayacaklarını öğretmeyi hedefler. Öğrenciler, bu stratejileri kullanarak öğrenme süreçlerinde daha bilinçli ve etkili hale gelirler. Öğrenmeyi öğrenme stratejilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin akademik başarılarının yanı sıra yaşam boyu öğrenme becerilerini de destekler (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

Birinci strateji, metakognitif stratejilerdir. Bu stratejiler, öğrencilerin düşünme süreçlerini izlemelerini ve yönetmelerini sağlar. Metakognisyon, öğrencinin kendi öğrenme süreçleri üzerinde düşünmesini, anlamasını ve gerektiğinde bu süreçleri düzenlemesini içerir. Öğrencilere, öğrenme hedeflerini belirleme, öğrenme stratejilerinin etkinliğini değerlendirme ve gerektiğinde stratejilerini değiştirme becerisi kazandırılmalıdır. Metakognitif stratejiler, öğrencilerin neyi, nasıl ve neden öğrendiklerini anlamalarını sağlar, böylece öğrenme sürecini daha verimli hale getirir (Katz, Blumler, & Gurevitch, 1974). Ayrıca aktif öğrenme stratejileri öğretim sürecinde merkezi bir öneme sahiptir. Bu yaklaşım, öğrencilerin bilgiyi yalnızca pasif biçimde almaları yerine, öğrenme sürecine etkin katılım göstermelerini hedefler. Grup çalışmaları, sınıf içi tartışmalar, proje temelli öğrenme ve problem çözme gibi etkinliklerle desteklenen aktif öğrenme, öğrencilerin ders içeriğiyle daha derinlemesine etkileşim kurmalarını sağlar. Böylece öğrenciler hem

konuları daha iyi kavrar hem de bilgileri uzun süreli hafızalarında tutma becerilerini geliştirirler. Öğretmenlerin, öğrencileri ders sürecine aktif olarak dahil etmeleri, onların öğrenme sorumluluğunu üstlenmelerini ve bağımsız öğrenen bireyler olmalarını teşvik eder (Çelik vd. 2005).

Bir başka önemli strateji ise bellek güçlendirme teknikleridir. Öğrencilere, bilgiyi daha kalıcı hale getirebilmek için çeşitli bellek stratejileri öğretilmelidir. Bu stratejiler arasında anlamlı tekrar, akronim kullanma, görselleştirme ve zihinsel haritalar oluşturma gibi teknikler bulunmaktadır. Bu tür stratejiler, öğrencilerin öğrendikleri bilgileri daha hızlı ve kolay bir şekilde hatırlamalarını sağlar. Özellikle zor konularda, bellek tekniklerinin kullanımı, öğrencilerin öğrenme süreçlerini kolaylaştırır (Tufekci, 2008).

Zaman yönetimi stratejileri de öğrenmeyi öğrenme stratejilerinin önemli bir parçasıdır. Öğrenciler, öğrenme süreçlerinde zamanlarını etkili bir şekilde nasıl kullanacaklarını bilmelidirler. Zaman yönetimi, ders çalışma programları oluşturma, önceliklendirme yapma ve öğrenme hedeflerine ulaşmak için gereken zamanı planlama becerisini içerir. Bu stratejilerin öğrenilmesi, öğrencilerin yalnızca akademik başarılarını değil, aynı zamanda genel yaşam becerilerini geliştirmelerine de yardımcı olur (Çalışkan & Mencik, 2015). Son olarak, geri bildirim alma ve değerlendirme stratejileri de öğrenmeyi öğrenme stratejileri arasında yer alır. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini sürekli olarak değerlendirmeleri ve geri bildirim almaları, gelişimlerini izlemelerine yardımcı olur. Geri bildirim, öğrencilere neyi iyi yaptıklarını ve hangi alanlarda gelişmeye ihtiyaç duyduklarını gösterir. Bu strateji, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini gözden geçirmelerine ve gerektiğinde düzeltme yapmalarına olanak tanır (Şimşek, 2007).

Sonuç olarak, öğrenmeyi öğrenme stratejileri, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini anlamalarını ve yönetmelerini sağlayan kritik becerilerdir. Bu stratejiler, öğrencilerin daha etkili ve bağımsız öğrenmelerine yardımcı olur. Öğretmenler, öğrencilerine bu stratejileri öğretmekle onların öğrenme süreçlerine yönelik metakognitif farkındalık kazandırabilir ve bu süreçte daha başarılı olmalarını sağlayabilirler (Usluel & Mazman, 2009). Bu stratejilerin öğrenilmesi, yalnızca akademik başarıyı değil, aynı zamanda öğrencilerin yaşam boyu öğrenme becerilerini de geliştirmelerine katkı sağlar.

2.10 Eğitim ve Teknoloji

Eğitim ve Teknoloji, günümüz eğitim sistemlerinde birbirini tamamlayan ve sürekli etkileşimde bulunan iki önemli bileşendir. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte eğitimdeki geleneksel yöntemler değişmiş, eğitim materyalleri, araçlar ve öğretim yöntemleri de bu dönüşüme paralel olarak evrilmiştir. Eğitimde teknoloji, öğretim süreçlerini daha etkili hale getirmek, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirmek ve öğretmenlerin eğitimde daha verimli olmalarını sağlamak amacıyla kullanılır. Bu süreç, dijital araçlar, internet, multimedya, yapay zekâ gibi çeşitli teknolojilerin eğitimde entegre edilmesiyle gerçekleşmektedir (Arslan, 2015).

Teknolojinin eğitimdeki en önemli katkılarından biri, uzaktan eğitim ve e-öğrenme uygulamalarının gelişmesidir. İnternetin yaygınlaşması, öğrencilerin fiziksel sınıflardan bağımsız olarak eğitim alabilmelerine olanak sağlamıştır. Bu, özellikle coğrafi olarak uzak bölgelerdeki öğrenciler için önemli bir fırsat yaratmıştır. Öğrenciler, çevrimiçi platformlar üzerinden dersler alabilir, öğretmenlerle etkileşimde bulunabilir ve diğer öğrencilerle iş birliği yapabilirler. Ayrıca, teknoloji sayesinde eğitim materyalleri dijital ortamda sunulabilir, böylece öğrencilerin öğrenme hızına ve ihtiyaçlarına göre kişiselleştirilmiş içerikler sunulabilir (O'Reilly, 2007). Etkileşimli öğrenme ortamları ve sanal sınıflar gibi teknolojik araçlar, öğrencilerin daha aktif bir şekilde öğrenmelerine olanak tanır. Öğrenciler, internet tabanlı araçlar ve uygulamalar aracılığıyla, öğretmenlerinden ve arkadaşlarından anında geri bildirim alabilirler. Bu, öğretim sürecini daha etkileşimli hale getirirken, öğrencilerin motivasyonlarını artırır. Öğrenciler, dijital araçlarla iş birliği yaparak öğrenme süreçlerine daha fazla katılım gösterirler ve öğrenmelerinin kalıcı olmasını sağlarlar (Çalışkan & Mencik, 2015).

Multimedya teknolojileri, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştiren bir başka önemli bileşendir. Görseller, videolar, sesler ve simülasyonlar gibi multimedya öğeleri, karmaşık bilgilerin daha anlaşılır hale gelmesine yardımcı olur. Örneğin, bir fen bilimleri dersinde kullanılan animasyonlar ve videolar, soyut kavramların somutlaştırılmasını sağlar. Bu da öğrencilerin daha iyi anlamasına ve bilgiye daha kolay hâkim olmalarına olanak tanır (Altun, 2005). Ayrıca, teknoloji, öğrencilerin öğrenme stillerine uygun içerikler sunarak, her bireyin en verimli şekilde öğrenmesini destekler.

Veri analitiği ve yapay zekâ, eğitimde öğrenci başarılarını izlemek ve kişiselleştirilmiş eğitim içerikleri oluşturmak için kullanılmaktadır. Öğrencilerin eğitim süreçleri, öğrenme yönetim sistemleri (LMS) ve diğer dijital araçlar aracılığıyla takip edilebilir. Bu araçlar, öğretmenlere öğrencilerin güçlü ve zayıf yönleri hakkında geri bildirim sağlar, böylece öğretmenler daha etkili eğitim stratejileri geliştirebilir. Ayrıca, yapay zekâ tabanlı sistemler, öğrencilerin öğrenme hızlarına göre özelleştirilmiş ders planları oluşturabilir, böylece her öğrenci için en uygun öğrenme yolu sunulur (Usluel & Mazman, 2009).

Sonuç olarak, eğitimde teknoloji, öğrenme süreçlerini daha verimli, esnek ve kişiselleştirilmiş hale getiren önemli bir araçtır. Teknoloji, öğretim yöntemlerini dönüştürmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme deneyimlerini zenginleştirir ve öğretmenlerin daha etkili bir şekilde ders vermelerini sağlar. Gelecekte, eğitim ve teknolojinin entegrasyonu daha da derinleşecek, eğitim sistemlerinin daha dinamik ve erişilebilir olmasına katkı sağlayacaktır (Greenberg, 1974).

2.10.1 Türkiye’de eğitim ve teknoloji

Türkiye’de Eğitim ve Teknoloji, son yıllarda önemli bir dönüşüm geçirmekte ve eğitim sisteminin modernleşmesinde teknolojinin rolü giderek artmaktadır. Teknolojik gelişmeler, eğitimde verimliliği artırmayı, öğrencilerin ve öğretmenlerin dijital becerilerini geliştirmeyi amaçlayan bir dizi yenilikçi uygulama ve projeyi beraberinde getirmiştir. Türkiye’de eğitim sisteminin teknolojiyle entegrasyonu, özellikle okul öncesinden üniversiteye kadar tüm eğitim kademelerinde önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu dönüşüm, eğitim politikaları, öğretim yöntemleri ve öğrenme araçları gibi birçok alanda kendini göstermektedir (Akar, 2010).

Türkiye’de eğitimde teknoloji kullanımının ilk önemli adımlarından biri, Fatih Projesi’dir. 2010 yılında başlatılan bu proje, Türkiye’deki tüm okullarda teknoloji altyapısını güçlendirmeyi hedeflemiştir. Proje kapsamında, öğrencilere tablet bilgisayarlar dağıtılmaya başlanmış, okullarda akıllı tahtalar kurulmuş ve eğitimde dijital içeriklerin kullanımına olanak sağlanmıştır. Bu projeyle, öğrenciler ve öğretmenler, derslerde teknoloji kullanma imkânı bulmuş ve dijital öğrenme materyallerine erişim sağlanmıştır. Ayrıca, Fatih Projesi kapsamında öğretmenlere yönelik dijital okuryazarlık eğitimi de verilmiş, öğretmenlerin teknolojiyi eğitim süreçlerine entegre etmeleri için destek sağlanmıştır (Erdemir, Bakırcı, & Eyduran, 2009).

Uzaktan eğitim ve çevrimiçi öğrenme Türkiye'deki eğitimde önemli bir diğer gelişmedir. Özellikle pandemi sürecinde, okulların kapanması ve sosyal mesafe kurallarının uygulanmasıyla birlikte uzaktan eğitim, öğrencilerin eğitimlerine devam etmeleri için oldukça önemli bir rol üstlenmiştir. Eğitim kurumları, video konferans yazılımları, e-öğrenme platformları ve dijital içeriklerle öğrencilere çevrimiçi eğitim vermeye başlamıştır. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), EBA (Eğitim Bilişim Ağı) platformu üzerinden ders içerikleri sunmuş, uzaktan eğitimin kapsamını genişletmiştir. Bu platform, Türkiye'deki öğrenciler için merkezi bir eğitim kaynağı olmuş, dijital eğitime erişimi kolaylaştırmıştır (Ajjan & Hartshorne, 2008). Dijital beceriler ve teknoloji okuryazarlığı, Türkiye'deki eğitimde giderek daha fazla önem kazanan bir diğer konudur. Eğitimde teknoloji kullanımının artması, öğrencilerin dijital dünyada daha etkin olabilmeleri için dijital becerilerin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu beceriler, yalnızca bilgisayar kullanımıyla sınırlı kalmayıp, aynı zamanda dijital araçlarla iletişim kurma, çevrimiçi araştırmalar yapma, dijital içerikler üretme ve teknolojiyle güvenli bir şekilde etkileşimde bulunma gibi yetenekleri de kapsamaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'deki eğitim kurumları, öğrencilere dijital beceriler kazandırmaya yönelik çeşitli programlar ve dersler sunmaktadır (Altun, 2005). Öğretmenlerin dijital becerilerinin artırılması, Türkiye'de eğitimde teknoloji kullanımının başarısı için kritik bir faktördür. Teknolojik gelişmelerin eğitimde etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öğretmenlerin dijital okuryazarlık seviyelerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Bu amaçla, öğretmenlere yönelik çeşitli eğitim programları ve seminerler düzenlenmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin sınıflarında teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilmeleri için akıllı tahtalar, tabletler ve diğer dijital araçlar sağlanmaktadır. Öğretmenlerin teknolojiyle entegrasyonu artıran projeler, öğretim yöntemlerini daha interaktif hale getirmeyi ve öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmeyi amaçlamaktadır (Karaduman, Köse, & Eryılmaz, 2017).

Sonuç olarak, Türkiye'de eğitim ve teknoloji, eğitim sisteminin modernleşmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Teknolojinin eğitimde etkili kullanımı, öğretmenlerin ve öğrencilerin dijital becerilerini geliştirmekte ve eğitim süreçlerini daha verimli hale getirmektedir. Fatih Projesi ve uzaktan eğitim gibi girişimler, teknolojiyle desteklenen eğitim modellerini hayata geçirmiştir. Gelecekte, eğitimde teknoloji kullanımının daha da artması ve dijital dönüşümün hızlanması beklenmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, & Demirel, 2009).

3. SOSYAL MEDYA VE SOSYAL BİLGİLERİN EĞİTİMDEKİ YERİ

3.1 İnternet Kavramının Tarihsel Gelişimi

İnternet Kavramının Tarihsel Gelişimi, günümüzün küresel bilgi ağı haline gelen internetin ortaya çıkışı, teknolojik, sosyal ve askeri ihtiyaçların bir sonucu olarak gelişmiştir. İnternet, başlangıçta yalnızca belirli bir grup insanın bilgi paylaşımı yapması için tasarlanmışken, zamanla günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. İnternetin tarihsel gelişimi, bir dizi önemli olay, teknoloji ve keşif ile şekillenmiştir. Bu süreci anlamak, internetin nasıl bu kadar büyük bir etkiye sahip hale geldiğini anlamamıza yardımcı olabilir.

İnternetin temelleri, 1960'lı yıllara dayanır. Özellikle ABD'deki askeri ve bilimsel araştırmalar, bilgisayarlar arasında veri alışverişinin sağlanması ihtiyacı doğurmuştur. Bu dönemde, ARPANET adı verilen bir proje başlatılmıştır. ARPANET, Amerikan Savunma Bakanlığı'na bağlı DARPA tarafından finanse edilmiş ve ilk kez 1969 yılında dört üniversite arasında bağlantı kurarak faaliyete geçmiştir. Bu, ilk kez farklı bilgisayarların birbirine bağlanarak veri paylaşması anlamına geliyordu ve internetin doğuşunun temel taşlarını oluşturdu. ARPANET, başlangıçta askeri ve akademik alanlarda kullanılsa da zamanla daha geniş kullanıcı kitlelerine ulaşmaya başlamıştır (McLuhan, 1964).

1970'li yılların sonlarına doğru, ARPANET'in gelişimi hız kazanmış ve bilimsel araştırmalar için kullanılan bir ağ haline gelmiştir. Bu dönemde, internet protokollerinin geliştirilmesi de önemli bir adım olmuştur. TCP/IP (Transmission Control Protocol/Internet Protocol) adı verilen protokoller, bilgisayarların birbirleriyle iletişim kurabilmesi için gerekli standartları belirlemiş ve 1983'te tüm ARPANET ağı TCP/IP protokollerine geçiş yaparak modern internetin ilk adımlarını atmıştır. Bu protokoller, internetin daha geniş çapta kullanılabilmesi için gerekli altyapıyı oluşturmuş ve bilgisayarlar arasındaki iletişimi kolaylaştırmıştır (Boyd & Ellison, 2008). 1980'lerin ortalarından itibaren, internetin genişlemesi hızlanmış, ARPANET dışında da farklı ağlar birbirine bağlanarak "İnternet" terimi kullanılmaya başlanmıştır. 1989'da Tim Berners-Lee, web tarayıcıları ve sayfaları bağlayan World Wide Web (WWW)'i icat etmiştir. Bu icat, interneti sadece akademik ve askeri alanlarda değil, tüm dünyada halkın erişebileceği bir bilgi ağı haline getirmiştir. WWW'nin ortaya çıkışı, metin ve grafiklerin görsel bir şekilde sunulmasını sağlayarak internetin daha erişilebilir ve kullanıcı dostu hale

gelmesini sağlamıştır. Bu dönemde, ilk web siteleri kurulmuş ve internet hızla yayılarak toplumsal hayatta önemli bir yer edinmeye başlamıştır (O'Reilly, 2007). 1990'ların başında, internetin genişlemesi hız kazanmış ve ticaret, eğitim ve eğlence gibi çeşitli alanlarda kullanımı yaygınlaşmıştır. E-posta ve web siteleri gibi araçlar, insanların dijital ortamda iletişim kurmalarını sağlamıştır. Netscape Navigator gibi ilk tarayıcıların yaygınlaşması, internetin daha geniş kitlelere ulaşmasına olanak tanımıştır. Aynı dönemde, internet servis sağlayıcıları (İSS) ortaya çıkmış ve evlere internet bağlantısı sağlamaya başlamıştır. Dial-up bağlantı ile başlayan internet kullanımının hızla artması, internetin sadece teknik bir araç değil, aynı zamanda sosyal ve ekonomik hayatı dönüştüren bir araç haline gelmesine yol açmıştır (Tufekci, 2008). 2000'li yıllardan itibaren internetin ticaret, eğitim, sağlık ve birçok farklı alanda yaygın olarak kullanılmaya başlaması, Web 2.0 kavramının ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Web 2.0, internetin yalnızca bilgi sunan bir platform olmaktan çıkarak, kullanıcıların içerik üretip paylaşabildiği, daha etkileşimli ve dinamik bir yapıya dönüşmesini ifade eder. Bu süreçte Facebook, Twitter, YouTube gibi sosyal medya platformları, bloglar ve wiki'ler gibi araçlar ön plana çıkmış; internet, bireyler arası etkileşimin, düşünce paylaşımının ve küresel iletişimin temel platformu haline gelmiştir. Böylece internet, sosyal, kültürel ve ekonomik dönüşümlerin başlıca motor gücü olmuştur (O'Reilly, 2009).

Sonuç olarak, internetin tarihsel gelişimi, bilimsel araştırmaların, askeri stratejilerin ve teknolojik ilerlemelerin bir birleşimi olarak şekillenmiştir. ARPANET'ten başlayıp, World Wide Web'in ortaya çıkışıyla hız kazanmış olan bu süreç, internetin toplumsal hayatta önemli bir araç haline gelmesine ve dijitalleşmenin tüm yaşam alanlarını etkilemesine neden olmuştur. Bugün internet, eğitimden ticarete, eğlenceden sağlık hizmetlerine kadar birçok alanda vazgeçilmez bir araçtır ve gelecekte de daha da evrilerek yaşamımızın her yönünü etkilemeye devam edecektir (Balcı & Ayhan, 2007).

3.2 Sosyal Medya Kavramı

Sosyal medya kavramı, günümüzde internet üzerinde kullanıcılar arasında etkileşimi, içerik üretimini ve paylaşımını kolaylaştıran dijital platformları ifade eder. Bu platformlar, bireylerin metin, resim, video gibi çeşitli içerikleri oluşturmalarını, paylaşmasını ve diğer kullanıcılarla etkileşimde bulunmasını sağlayan araçlardır. Sosyal medya, kullanıcıların içerik üretme ve tüketme süreçlerinde aktif bir rol oynamasına

olarak tanır, bu nedenle geleneksel medya anlayışından farklıdır. İnteraktif doğası sayesinde, sosyal medya, bireylerin fikirlerini ifade etmesi, topluluklar oluşturmaları ve küresel düzeyde iletişim kurması için güçlü bir araç haline gelmiştir (Boyd & Ellison, 2008). Sosyal medya platformlarının tarihsel gelişimi, teknolojinin ilerlemesiyle paralel bir şekilde şekillenmiştir. İlk sosyal medya platformları, 1990'ların sonlarına doğru Six Degrees gibi ağlarıyla başlamıştır. Bu platform, kullanıcıların profil oluşturmalarına ve arkadaş eklemesine olanak tanımıştır. Ancak, sosyal medyanın daha geniş kitlelere ulaşması ve yaygınlaşması, 2000'li yılların başında başlamıştır. MySpace, Facebook gibi platformlar, kullanıcıların fotoğraf paylaşması, mesajlaşması ve arkadaşlıklar kurması gibi sosyal etkileşimleri daha kişisel ve etkileşimli hale getirmiştir. 2000'lerin ortalarında, Twitter, YouTube ve Instagram gibi yeni platformlar, metin, video ve görsel içeriklerin hızla paylaşılmasını sağlayarak sosyal medyanın bir kültür haline gelmesine zemin hazırlamıştır (Tufekci, 2008). Sosyal medya, kullanıcıları sadece içerik üreticisi yapmakla kalmayıp, aynı zamanda içerik tüketicisi yaparak katılımcı medya anlayışını geliştirmiştir. Bu, geleneksel medya anlayışının ötesine geçerek, kullanıcıların içerik üzerinde yorum yapabilmesini, paylaşabilmesini, değerlendirebilmesini ve hatta içeriklere katkı sağlamak için topluluklar kurabilmesini sağlamıştır. Web 2.0 kavramı, sosyal medyanın kullanıcı odaklı ve etkileşimli yapısını tanımlar. Bu platformlar, her bireyin kendi sesini duyurabilmesine, içerik oluşturabilmesine ve küresel ölçekte etkileşimde bulunmasına olanak tanımaktadır (McLuhan, 1964).

Sosyal medya, günümüzde sadece bireysel etkileşimleri değil, aynı zamanda toplumsal, kültürel ve ekonomik dinamikleri de etkilemektedir. Sosyal medya sayesinde bireyler, farklı kültürleri, düşünce sistemlerini ve toplulukları tanıma fırsatı bulur. Ayrıca, sosyal medya, toplumsal hareketlerin, kampanyaların ve hatta siyasal değişimlerin merkezinde yer alır. Arab Spring gibi olaylar, sosyal medyanın siyasal amaçlar için nasıl güçlü bir araç olabileceğini göstermiştir. Ayrıca, sosyal medya platformları, markaların pazarlama stratejilerinde, hizmetlerin tanıtımında ve halkla ilişkiler faaliyetlerinde etkili bir şekilde kullanılmaktadır (Katz, Blumler & Gurevitch, 1974). Bununla birlikte, sosyal medyanın sunduğu fırsatlar kadar, bazı olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Sosyal medya, yanlış bilgi yayılması, gizlilik ihlalleri, psikolojik etkiler ve bağımlılık gibi sorunlara da yol açabilir. Sosyal medya kullanıcılarının yaşadığı dijital stres ve sosyal karşılaştırmalar, bireylerin ruhsal sağlıklarını etkileyebilir. Ayrıca, sosyal medya platformları, kullanıcı

verilerini toplayarak ticari amaçlarla kullanmaktadır, bu da dijital güvenlik konusunda ciddi endişelere yol açmaktadır (Balcı & Ayhan, 2007).

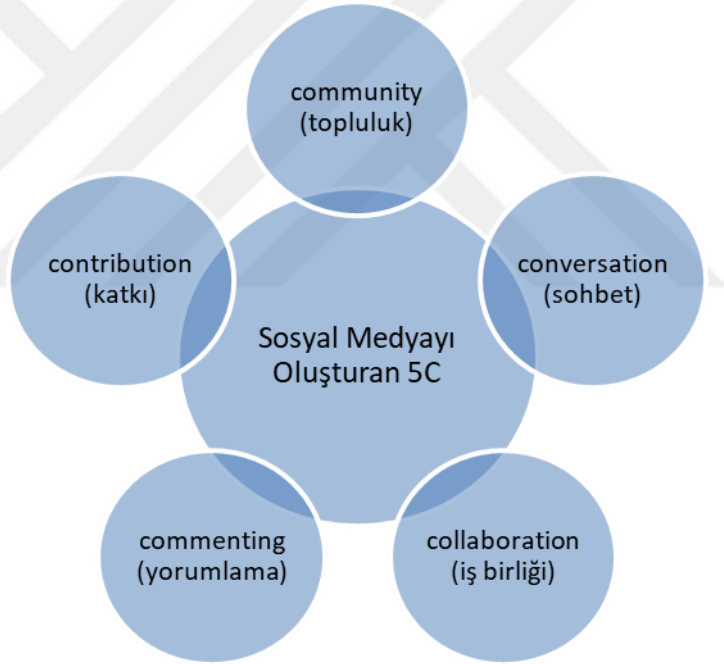
Sonuç olarak, sosyal medya, dijital iletişimin ve etkileşimin evrimindeki en önemli adımlardan biri olmuş ve hem bireysel hem de toplumsal düzeyde derin etkiler yaratmıştır. Bu platformlar, kullanıcıların içerik oluşturmalarını, paylaşmasını ve diğer kullanıcılarla etkileşimde bulunmasını kolaylaştırarak, küresel düzeyde bir iletişim ağı oluşturmuş ve sosyal yapıyı önemli ölçüde değiştirmiştir. Ancak, sosyal medyanın sunduğu imkânlar ve yarattığı etkiler, dikkatli bir şekilde değerlendirilmesi gereken önemli bir konudur (Çalışkan & Mencik, 2015).

3.3 Sosyal Medyanın Gelişimi

Sosyal Medyanın Gelişimi, dijital teknolojilerin ve internetin hızla yayılmasıyla önemli bir dönüşüm geçirmiştir. 2000'lerin başında sosyal medya, kişisel etkileşimlere odaklanırken, 2011 ve sonrasında sosyal medya platformlarının evrimi, dijital dünyadaki değişimlerin hızlanmasını sağlamıştır. Bu dönemde, Facebook ve Twitter gibi platformlar, dünya çapında geniş kullanıcı kitlesine ulaşmış ve sosyal medya etkileşiminde önemli bir dönüşüm yaratmıştır (Kietzmann, Hermkens, McCarthy, & Silvestre, 2011). 2011 sonrası sosyal medyanın gelişimi, özellikle mobil teknolojilerin yaygınlaşması ile paralel bir ilerleme göstermiştir. Instagram (2010) ve Snapchat (2011) gibi yeni platformlar, görsel ve video tabanlı içeriklerin ön plana çıkmasını sağlayarak, sosyal medya kullanıcılarının etkileşim biçimlerini dönüştürmüştür. Instagram, görsellerin hızlı bir şekilde paylaşılabilirdiği bir platform olarak, özellikle genç kullanıcılar arasında büyük bir popülerlik kazanmış ve markaların dijital pazarlama stratejilerinde önemli bir araç haline gelmiştir (Kaplan & Haenlein, 2014). Sosyal medya, yalnızca bireysel etkileşimleri değil, aynı zamanda toplumsal hareketleri ve küresel olayları da şekillendiren bir araç haline gelmiştir. Özellikle Twitter, Facebook ve Instagram, 2011 sonrasında çeşitli sosyal hareketlerin yayılmasında önemli bir rol oynamıştır. Arap Baharı'ndan başlayarak, sosyal medya, toplumsal ve siyasi değişimlere ivme kazandıran bir platform olarak öne çıkmıştır (Tufekci, 2017). Bu dönemde sosyal medya, sadece kişisel bağlamda değil, toplumsal olaylar ve siyasal kampanyalar açısından da etkili bir mecra olmuştur. Ayrıca, 2010'lu yılların sonlarına doğru, TikTok gibi yeni platformlar da sosyal medya dünyasında büyük bir etki yaratmıştır. TikTok (2016), kısa video

içerikleriyle kullanıcıları cezbetmiş ve hızla küresel bir fenomen haline gelmiştir. TikTok'un sunduğu kısa form içerik ve yaratıcı video araçları, sosyal medya kullanımında yeni bir dönemin başlangıcını işaret etmiştir. TikTok, kullanıcıların hızla içerik üretmesine olanak tanırken, aynı zamanda markalar için de güçlü bir pazarlama platformu haline gelmiştir.

Sonuç olarak, sosyal medyanın gelişimi, yalnızca kişisel etkileşimden çok daha fazlasına dönüşmüş, toplumsal, kültürel, siyasal ve ekonomik anlamda geniş bir etki yaratmıştır. 2011 sonrasındaki sosyal medya platformları, kullanıcıların içerik üretmesi, paylaşması ve etkileşimde bulunması için yeni fırsatlar yaratmıştır. Ayrıca, sosyal medyanın küresel etkisi, dijital toplumun şekillenmesinde azımsanmayacak derecede önemli bir rol oynamaktadır. Michael Frunchter'ın (2009) sosyal medyayı oluşturan 5C kavramı, bir çevrimiçi medya türü olan sosyal medya üzerine yaptığı araştırmada gösterilmiştir.

Şekil 3.3.1 Michael Frunchter'e Göre Sosyal Medyayı Oluşturan 5C

3.4 Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkları

Sosyal Medyanın Geleneksel Medyadan Farkları hakkında yapılan tartışmalar, dijital medya ortamının hızla evrildiği son yıllarda giderek daha fazla önem kazanmıştır. Sosyal medya, geleneksel medya ile kıyaslandığında farklı bir etkileşim biçimi sunar ve dijital toplumda önemli bir rol oynamaktadır. Bu farklar, özellikle iletişim süreçleri, içerik üretimi ve paylaşımı, etkileşim düzeyi ve zaman açısından belirginleşmektedir.

Birinci fark, içerik üretimi ve paylaşımı sürecindeki değişimdir. Geleneksel medya, genellikle profesyonel gazeteciler, editörler ve medya şirketleri tarafından üretilen içeriklerle sınırlıdır. Oysa sosyal medya, kullanıcıların içerik üretmesini ve bu içeriği geniş bir kitleyle paylaşmasını mümkün kılar. Kullanıcılar, yalnızca pasif bir izleyici değil, aktif içerik üreticisi haline gelirler. Bu durum, sosyal medyanın katılımcı ve etkileşimli bir yapıya sahip olmasına yol açar (Kaplan & Haenlein, 2010). Geleneksel medya ise daha çok tek yönlü bir iletişim biçimi sunar ve genellikle içerik sağlayıcılar ile alıcılar arasında sınırlı bir etkileşim vardır.

İkinci fark, iletişim hızı ve zamanlama ile ilgilidir. Geleneksel medya, genellikle belirli bir yayın saati, gazete baskı zamanı veya televizyon programı saatlerine bağlıdır. Bu, içerik üretiminde zaman kısıtlamaları yaratır. Sosyal medya ise sürekli aktif bir platformdur ve içerikler anında yayımlanabilir. Bu hız, sosyal medya platformlarının anlık haber akışını ve küresel olaylara hızlı tepki verebilmesini sağlar. Twitter gibi platformlar, olayların yaşandığı anda kullanıcılar tarafından tweet dizisi, fotoğraf ya da video paylaşımları ile hızla yayılarak toplumu bilgilendirme işlevi görür. Geleneksel medya ise bir olayın ardından geleneksel bir haber döngüsüne bağlı olarak yayına geçer.

Üçüncü fark, kitle etkileşimi ve topluluk oluşturma biçimidir. Geleneksel medyada kitleler genellikle pasif alıcılardır. Bir televizyon programını izleyen ya da gazete okuyan kişiler, içerik üreticileri ile doğrudan bir etkileşimde bulunmazlar. Ancak sosyal medya, kullanıcıların içerikle etkileşime geçmesini, yorum yapmasını, paylaşmasını ve hatta içerik oluşturmalarını sağlar. Bu durum, sosyal medyanın "sosyal" yönünü ön plana çıkarır ve topluluk oluşturma sürecini hızlandırır (Kietzmann, Hermkens, McCarthy, & Silvestre, 2011). Örneğin, Instagram veya TikTok gibi platformlar, kullanıcılar arasındaki etkileşimi ve geri bildirim süreçlerini teşvik eder. Dördüncü olarak, kapsam ve erişim açısından önemli farklılıklar vardır. Geleneksel medya, belirli bir coğrafi bölge ve hedef

kitleye hitap ederken, sosyal medya küresel bir etki alanına sahiptir. Sosyal medya platformları, coğrafi sınırlamaları ortadan kaldırarak dünya çapında etkileşim sağlayabilir. Facebook, YouTube ve Twitter gibi platformlar, içeriklerinin küresel ölçekte hızlıca yayılmasını sağlar. Bu, sosyal medyanın dünyadaki olaylara hızlı tepki verme gücünü artırırken, geleneksel medya genellikle bölgesel veya ulusal sınırlar içinde kalır (Ellison & Boyd, 2013). Geleneksel medyada gazeteci veya içerik üretici bir kimlik altında yayın yaparken, sosyal medya kullanıcıları anonim olabilir veya sahte kimlikler kullanabilir. Bu anonimlik, sosyal medyada daha fazla özgürlük ve ifade imkânı sağlasa da aynı zamanda dezenformasyon ve nefret söylemi gibi sorunlara da yol açabilir. Bu durum, sosyal medya platformlarında dijital etik ve sorumluluk gibi yeni tartışmaları da gündeme getirmiştir (Tufekci, 2017). Geleneksel medya ile sosyal medya arasındaki farkları kullanıcılar açısından inceleyen Pavlik & McIntosh (2004, s. 26) şu sonuca varmışlardır. Geleneksel medya ile sosyal medya arasındaki temel farklar tabloda verilmiştir.

Tablo 3.4.1. Sosyal Medya ile Geleneksel Medya Arasındaki Farklar

GELENEKSEL MEDYA	SOSYAL MEDYA
Sabit enformasyon vardır. Değiştirilemez.	Sık aralıklarla güncellenebilir.
Yorumlar gerçek zamanlı değildir. Sınırlı yorum vardır.	Yorumlarda sınır yoktur ve gerçek zamanlıdır.
Sınırlı, gecikmeli ölçüm vardır.	Anlık, popülerlik ölçümü vardır.
Medya karması sınırlıdır.	Tüm üretilen medya çıktıları karma halde yer alabilir.
Yayımların kurumsal bir kimliği vardır. Yayıncı bir kurul ile yayın yapmak mümkündür.	Yayımcılar bireyseldir.
Paylaşım desteklenmez.	Paylaşım ve katılım desteklenir.
Denetim hakimdir.	Özgürlük hakimdir.

3.5 Sosyal Medya Araçları

Sosyal medya araçları, günümüzün eğitim süreçlerinde etkili bir şekilde kullanılmakta ve öğretim yöntemlerini önemli ölçüde değiştirmektedir. Web 2.0 teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte sosyal medya platformları, bilgi paylaşımından etkileşimli öğrenmeye kadar çeşitli imkânlar sunmaktadır. Özellikle Facebook, Twitter ve Instagram gibi araçlar, eğitimde öğrenci ve öğretmen arasında sürekli bir iletişim hattı kurar, ders içeriğini zenginleştirir ve öğrencilere farklı öğrenme deneyimleri sunar. Öğrenciler, bu platformlar üzerinden öğretmenleriyle tartışmalara katılabilir, sorularını sorabilir ve birbirlerinin çalışmalarına geri bildirimde bulunabilirler (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Sosyal medya araçlarının eğitimdeki rolü yalnızca bilgi aktarımıyla sınırlı değildir; aynı zamanda öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmelerine de yardımcı olur. Öğrenciler sosyal medya platformlarını sadece eğlence amaçlı değil, aynı zamanda akademik araştırmalar yapmak, gruplarla çalışmak ve proje bazlı görevleri yerine getirmek için kullanmaktadır. Özellikle YouTube, öğrencilerin konuları daha iyi anlayabilmeleri için videolar izlemelerini sağlayarak görsel öğrenmeyi desteklerken, LinkedIn gibi profesyonel ağlar kariyer geliştirme ve iş dünyasıyla ilgili bilgiler edinme imkânı sunmaktadır (Arslan, 2015). Bu araçlar, öğrencilerin kendilerini daha geniş bir dijital topluluk içinde ifade etmelerine ve öğrenmelerine olanak tanır.

Bununla birlikte, sosyal medya araçlarının eğitimde kullanımının bazı zorlukları da bulunmaktadır. Sosyal medya, sürekli bilgi akışı ve etkileşim sağlayan bir platform olduğundan, öğrencilerin dikkatini dağıtabilir ve ders dışı etkinliklere yoğunlaşmalarına neden olabilir. Ayrıca, sosyal medya kullanımının öğretim sürecinde etkili olabilmesi için öğretmenlerin dijital okuryazarlığa sahip olmaları ve öğrencilerin de doğru kullanım alışkanlıklarını geliştirmeleri gerekmektedir. Bu noktada, sosyal medya araçlarının eğitimde doğru ve verimli bir şekilde kullanılabilmesi için eğitimcilerin stratejik bir yaklaşım benimsemeleri önemlidir (Akar, 2010; Usluel & Mazman, 2009).

3.5.1 Bloglar

Bloglar, sosyal medya araçları arasında yer almasa da dijital dünyanın önemli unsurlarından biri olarak, eğitimdeki kullanım potansiyeliyle dikkat çekmektedir.

Bloglar, bireylerin yazılı içerikler üretmek fikirlerini ve bilgilerini geniş bir kitleyle paylaşmalarını sağlayan çevrimiçi platformlardır. Eğitim alanında, öğretmenler ve öğrenciler blogları, öğretim süreçlerini zenginleştirmek ve öğrenmeyi desteklemek amacıyla kullanılmaktadırlar. Öğrenciler, bloglar aracılığıyla yazılı ifade becerilerini geliştirebilir, düşüncelerini daha açık ve derinlemesine aktarabilirler. Ayrıca öğretmenler, ders materyalleri, ek kaynaklar ve güncel tartışmalarla ilgili içerikler yayınlayarak öğrencilerine yardımcı olabilir (Boyd & Ellison, 2008; Çelik, 2017).

Blogların eğitimdeki kullanımının bir diğer önemli yönü, öğrenciler arasında etkileşimi artırmasıdır. Öğrenciler, öğretmenlerinin bloglarında yayınlanan yazılara yorumlar yaparak dersle ilgili tartışmalara katılabilirler. Bu durum, sınıf dışı bir ortamda da öğrenmenin sürdürülmesini sağlar ve öğrencilerin daha derinlemesine düşünmelerini teşvik eder. Aynı zamanda, bloglar öğretmenlerin öğrencilerine farklı perspektifler sunmalarına ve öğrencilere yazılı içerik üzerinde geri bildirim vermelerine olanak tanır. Öğrenciler, birbirlerinin yazılarını inceleyerek eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilir ve sosyal medya okuryazarlıkları artar (Akar, 2010).

Bloglar, öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri ve yazılı içerik üretmeleri için önemli bir fırsat sunar. Ayrıca, öğrenciler farklı konularda araştırma yaparak blog yazıları yazabilir ve bu sayede öğrenme süreçlerini daha aktif hale getirebilirler. Eğitimde blog kullanımı, öğrencilerin yazılı dil becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra, bilgiye ulaşma, analiz yapma ve eleştirel düşünme yeteneklerini de artırmaktadır. Bu sayede bloglar, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerini yönetmelerine yardımcı olur ve öğrencilerin bağımsız öğrenmeye olan ilgilerini artırır (Akçay, 2011; Arslan, 2015).

3.5.2 Mikrobloglar

Mikrobloglar, kullanıcıların kısa metinler, görseller, videolar ve bağlantılar paylaşabildikleri sosyal medya platformlarıdır. Twitter, mikroblogların en bilinen örneğidir ve bu platform, 140 karakterlik kısa mesajlarla fikir ve bilgiler paylaşılmasına olanak tanır. Eğitimde mikrobloglar, öğretmenler ve öğrenciler arasında hızlı ve etkili iletişimi sağlamada önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler, mikrobloglar aracılığıyla dersle ilgili güncel bilgiler alabilir, öğretmenlerinden hızlı geri bildirimler alabilir ve sınıf dışı etkinliklerde de etkileşimde bulunabilirler (Boyd & Ellison, 2008; Arslan, 2015).

Mikrobloglar, eğitimde bilginin hızlı bir şekilde yayılmasını ve tartışılmasını sağlar. Öğrenciler, öğretmenlerin veya sınıf arkadaşlarının mikroblog gönderilerine yorum yaparak, dersle ilgili soruları tartışabilir, fikirlerini paylaşabilir veya belirli bir konu hakkında daha fazla bilgi edinmek için kaynaklar önerilebilir. Bu platformlar, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur çünkü bir düşünceyi kısıtlı bir alanda en etkili şekilde ifade etmeleri gerekir. Ayrıca, sınıf dışında da öğrenmeye devam etmelerini sağlayarak, eğitimin sürekliliğine katkı sağlar (Akar, 2010; Çelik, 2017).

Mikrobloglar aynı zamanda öğretmenlerin öğrencilere kısa ve öz geri bildirimler sağladığı, öğrencilerin sınıf içi etkinliklerle ilgili soruları hızlıca çözebileceği platformlardır. Öğrenciler, mikrobloglar üzerinde paylaşılan kaynaklar veya dersle ilgili bilgilerle ilgili sorularını doğrudan sorabilirler. Bu özellik, öğretmenlerin öğrencilerle daha yakın ve sürekli bir iletişim kurmalarına olanak tanır. Ayrıca mikrobloglar, öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmeleri için ideal bir araçtır. Öğrenciler, sınıf içindeki iletişimi desteklemek için Twitter gibi mikroblog platformlarını kullanarak, farklı bakış açıları ve bilgilerle daha zengin bir öğrenme deneyimi elde edebilirler (Karaduman, Köse, & Eryılmaz, 2017).

3.5.3 Vikiler

Vikiler, kullanıcıların içerik oluşturabildiği, düzenleyebildiği ve paylaşabildiği web tabanlı platformlardır. Wikipedia, en bilinen ve yaygın kullanılan viki platformlarından biridir. Vikiler, eğitimde öğrenci iş birliğini teşvik etmek, bilgi paylaşımını sağlamak ve topluluk temelli öğrenmeyi desteklemek için güçlü araçlar olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler, öğretmenlerin rehberliğinde belirli konularda bilgi derlemeleri yapabilir, kaynakları ve içerikleri birbirleriyle paylaşabilirler. Bu sayede, öğrenciler yalnızca tek bir kaynağa dayalı öğrenmek yerine, çok çeşitli perspektiflerden bilgi edinerek daha derinlemesine bir öğrenme süreci yaşayabilirler (Ajjan & Hartshorne, 2008; Kırık, 2014).

Vikiler, öğretmenlerin ve öğrencilerin bilgiye kolay erişimini sağlayan ve öğrencilerin içerik oluşturma becerilerini geliştirmelerine olanak tanıyan bir öğrenme aracıdır. Öğrenciler, grup çalışmaları aracılığıyla birlikte bir viki oluşturabilir, kendi aralarında tartışmalar yaparak, bir konuyu daha kapsamlı bir şekilde öğrenebilirler. Bu platformlar, öğrenme sürecini daha etkileşimli ve işbirlikçi hale getirir. Ayrıca, öğrencilerin eleştirel

düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur çünkü bir viki platformunda içerik oluştururken, öğrenciler yalnızca bilgi toplamakla kalmaz, aynı zamanda bu bilgiyi doğru ve anlamlı bir şekilde organize etmeyi öğrenirler (Akar, 2010; Büyüköztürk vd., 2009).

Viki platformları, ayrıca öğretmenlerin ders içeriğini daha açık ve erişilebilir hale getirmeleri için etkili bir yol sunar. Öğrenciler, öğretmen tarafından sağlanan kaynakları ve ders materyallerini tek bir platformda toplayabilir, gerektiğinde bu içerikleri düzenleyebilir ve güncelleyebilirler. Bu, dersin sürekliliğini ve öğrencilerin materyallere kolay erişimini sağlar. Eğitimde viki kullanımı, aynı zamanda dijital okuryazarlık becerilerini geliştirmede de önemli bir rol oynar. Öğrenciler, viki platformları üzerinden internet kaynaklarını doğru bir şekilde analiz edebilir, içerik oluşturabilir ve başkalarıyla paylaşabilirler (Çelik, 2017; Arslan, 2015).

3.5.4 Sosyal ağ siteleri

Sosyal ağ siteleri, kullanıcıların bireysel profiller oluşturabildiği, içerik paylaşımlarında bulunabildiği ve diğer kullanıcılarla etkileşime girebildiği platformlardır. Facebook, Twitter, Instagram ve LinkedIn gibi sosyal medya araçları, dünyadaki milyarlarca kullanıcı tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu siteler, sadece kişisel ve sosyal etkileşimler için değil, aynı zamanda eğitim alanında da önemli fırsatlar sunmaktadır. Sosyal ağlar, öğretmenler ve öğrenciler arasında etkileşimli bir iletişim alanı oluşturarak, öğrenme süreçlerini daha dinamik hale getirmektedir. Bu platformlar, eğitimin daha etkileşimli ve erişilebilir olmasını sağlar ve farklı öğrenme stillerine sahip bireylerin bilgiye ulaşmasını kolaylaştırır (Boyd & Ellison, 2008; Akçay, 2011).

Eğitimde sosyal ağ sitelerinin kullanımı, öğrencilere daha geniş bir öğrenme deneyimi sunar. Öğrenciler, ders içeriklerini tartışabilir, projeler üzerinde iş birliği yapabilir ve öğretmenlerle doğrudan iletişime geçebilirler. Aynı zamanda, sosyal ağ siteleri öğretmenler için de faydalıdır çünkü ders materyallerini ve öğretim yöntemlerini paylaşabilecekleri bir platform sağlar. Eğitimde sosyal ağ kullanımı, aynı zamanda öğrencilere dijital okuryazarlık becerilerini kazandırır, çünkü öğrenciler sosyal ağlar üzerinden kaynakları analiz etme, eleştirel düşünme ve dijital içerik oluşturma becerileri geliştirirler (Akçay, 2011).

Birçok eğitim kurumu, sosyal ağ sitelerini öğretim süreçlerine dahil ederek, sınıf dışı öğrenme fırsatlarını artırmaktadır. Bu platformlar, öğrencilerin sadece derslerde değil,

sosyal ağlar üzerinden de öğrenmelerini teşvik eder. Sosyal ağlar, öğrencilerin ders dışı aktivitelerini paylaşabileceği ve sınıf içindeki tartışmaları destekleyebileceği bir alan yaratır. Ayrıca, sosyal ağlar aracılığıyla yapılan öğrenci-öğretmen etkileşimleri, öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarını daha iyi anlamalarına ve kişisel rehberlik sunmalarına olanak tanır (Ajjan & Hartshorne, 2008; Arslan, 2011).

3.5.5 Forumlar

Forumlar, çevrimiçi etkileşim ve bilgi paylaşımı için önemli platformlardır. Eğitimde, forumlar öğrencilerin ders konuları üzerinde derinlemesine tartışmalar yapmalarını, soruları yanıtlamalarını ve öğretmenlerle etkileşimde bulunmalarını sağlar. Forumlar, kullanıcıların metin tabanlı içeriklerle etkileşimde bulundukları, belirli bir konu etrafında fikir alışverişi yapabildikleri sosyal platformlar olarak, genellikle eğitimde bilginin kolektif bir şekilde inşa edilmesine katkı sağlar. Öğrenciler forumlar aracılığıyla akademik tartışmalara katılabilir, düşüncelerini paylaşabilir ve başkalarından yeni bakış açıları edinir (Alikılıç, Göker & Binbir, 2014).

Eğitimde forumların sunduğu etkileşimli ortam, öğrencilerin yalnızca derse ilişkin soruları değil, aynı zamanda kişisel öğrenme deneyimlerini de paylaşmalarına olanak tanır. Forumlar, öğrencilere çeşitli bakış açılarını keşfetme fırsatı sunar ve ders dışı zamanlarda öğrenmeye devam etmelerini destekler. Eğitimde forumların etkisi, öğrencilerin sadece bilgi almakla kalmayıp, aynı zamanda bilgiyi eleştirel bir şekilde analiz etmelerini ve başkalarına öğretici geri bildirimlerde bulunmalarını teşvik etmesidir (Akçay, 2011; Çalışkan & Mencik, 2015).

Ayrıca, forumlar öğretmenler için de önemli bir araçtır. Eğitimciler, forumları öğrencilerinin öğrenme sürecini izlemek ve yönlendirmek için kullanabilir. Forumlar, öğretmenlerin dersin içeriği hakkında geri bildirim almak, öğrencilerin anlayış düzeylerini değerlendirmek ve ders materyallerini derinlemesine tartışmak için ideal bir platform sunar. Eğitimde forumların kullanımı, öğretmenlerin dijital okuryazarlıklarını artırırken, öğrencilere de çevrimiçi öğrenme ortamları hakkında değerli deneyimler kazandırır (Tufekci, 2008; Güney, 2018).

3.5.6 Podcastler

Podcastler, dijital ortamda sesli içeriklerin yayınlandığı bir medya formatıdır ve eğitimde önemli bir araç olarak kullanılmaktadır. Öğrenciler, eğitimle ilgili dersleri, seminerleri ve tartışmaları dinleyerek öğrenme süreçlerini zenginleştirebilirler. Ayrıca, öğretmenler de eğitim materyallerini daha erişilebilir hale getirebilir, ders içeriklerini podcast olarak sunarak öğrencilerin konuya dair derinlemesine bilgi edinmelerine olanak tanır. Podcastler, dinleyicilere zaman ve mekân bağımsız bir öğrenme fırsatı sunarak, geleneksel ders saatleri dışında da öğrenmeyi sürdürebilmelerini sağlar. Bu format, sesli içeriklerin öğrenme süreçlerini destekleyici bir şekilde kullanılmasını teşvik etmektedir (Kırık, 2014; Akçay, 2011).

3.5.7 Çevrimiçi topluluklar

Çevrimiçi topluluklar, internet aracılığıyla bir araya gelen ve belirli bir ilgi alanı, hedef ya da amaç etrafında organize olan gruplardır. Bu topluluklar, sosyal medya platformlarında, forumlarda, sosyal ağ sitelerinde veya özel çevrimiçi platformlarda faaliyet gösterir. Katılımcılar, bilgi paylaşımı, destek sağlama ve birbirlerinden öğrenme amacıyla etkileşimde bulunurlar. Eğitim alanında çevrimiçi topluluklar, öğretmenlerin ve öğrencilerin deneyimlerini paylaşmalarına, kaynakları tartışmalarına ve farklı bakış açıları edinmelerine olanak tanır. Özellikle öğretmenler arasında, öğretim yöntemleri, ders içerikleri veya öğrenci ilişkileri gibi konularda bilgi alışverişi yapılmasına imkân verirken, öğrenciler için de ortak öğrenme deneyimleri ve yardımlaşma fırsatları yaratır (Akçay, 2011; Çelik, 2017).

3.5.8 Dijital pazarlama

Dijital pazarlama, internet ve dijital teknolojiler aracılığıyla yapılan pazarlama faaliyetlerini ifade eder. Sosyal medya, e-posta, arama motorları ve mobil uygulamalar gibi dijital platformlar, markaların hedef kitlelerine ulaşmalarını sağlar. Dijital pazarlama, geleneksel pazarlama yöntemlerine göre daha hızlı, daha verimli ve daha hedeflenebilir bir iletişim sunar. Özellikle sosyal medya platformları, markaların ürün ve hizmetlerini tanıtmada, müşteri ilişkilerini güçlendirmede ve hedef kitlenin davranışlarını analiz etmede çok önemlidir. Eğitim sektörü de dijital pazarlamadan faydalanarak çevrimiçi kurslar, eğitim materyalleri ve öğretim programlarını tanıtmaktadır (Akar, 2010; Arslan,

2015). Dijital pazarlama, hızla değişen teknolojiye ayak uydurabilme ve doğru kitleye etkin bir şekilde ulaşma noktasında önemli avantajlar sunmaktadır.

3.5.8.1 Faydaları

Dijital pazarlamanın birçok faydası vardır ve bu avantajlar, geleneksel pazarlama yöntemlerine göre daha geniş ve çeşitli fırsatlar sunar. Öncelikle, dijital pazarlama hedef kitlenize daha doğrudan ulaşmanızı sağlar. İnternetin ve sosyal medya platformlarının yaygın kullanımı sayesinde, dijital pazarlama faaliyetleri daha geniş bir kitleye erişim imkânı sunar (Akar, 2010). Ayrıca, dijital pazarlama, ölçülebilir sonuçlar sağlar. Pazarlama stratejilerinin etkinliği, analiz araçları sayesinde kolayca izlenebilir ve kampanyaların performansı anında değerlendirilebilir (Ajjan & Hartshorne, 2008). Bu, işletmelere ve eğitim kurumlarına, stratejilerini optimize etme ve hedef kitleye uygun içerikler sunma imkânı tanır.

Bir diğer önemli avantaj, dijital pazarlamanın düşük maliyetli olmasıdır. Geleneksel reklam yöntemleri genellikle yüksek bütçeler gerektirirken, dijital platformlarda daha düşük maliyetlerle etkili kampanyalar düzenlenebilir (Akçay, 2011). Özellikle sosyal medya pazarlaması, markaların organik erişim sağlamalarına olanak tanır ve bu da reklam bütçelerinin etkin kullanımını sağlar. Dijital pazarlama ayrıca zamandan bağımsızlık sağlar; kullanıcılar, istedikleri zaman dijital içeriklere erişebilir ve etkileşime girebilir, bu da kullanıcı deneyimini geliştirir (Arslan, 2015). Bu yönüyle dijital pazarlama hem pazarlamacılara hem de tüketicilere büyük esneklik sağlar.

3.5.8.2 Zararları

Dijital pazarlamanın birçok avantajı olsa da bazı zararları ve riskleri de bulunmaktadır. İlk olarak, dijital pazarlama aşırı bilgi yüklemesine yol açabilir. İnternetin sunduğu sonsuz içerik ve reklam seçenekleri, kullanıcıların aşırı bilgi bombardımanına uğramalarına neden olabilir, bu da hedef kitlenin dikkatinin dağılmasına ve mesajın etkisiz hale gelmesine yol açabilir (Akar, 2010). Ayrıca, dijital pazarlama bazen güvenlik ve gizlilik sorunları yaratabilir. Kullanıcı verilerinin toplanması, işlenmesi ve saklanması sırasında oluşabilecek veri sızıntıları veya kötüye kullanımlar hem tüketiciler hem de markalar için ciddi tehditler oluşturabilir (Arslan, 2015).

Bunun yanı sıra, dijital pazarlamanın yüksek rekabet ortamı yaratması da bir başka olumsuz etkidir. İnternet üzerindeki her işletme ve marka dijital pazarlama stratejilerini uygulamaya başladığı için, bu alandaki rekabet giderek daha yoğun hale gelmektedir (Ajjan & Hartshorne, 2008). Rekabetin artması, özellikle küçük işletmeler için sürdürülebilirlik ve görünürlük açısından zorluklara yol açabilir. Dijital pazarlamanın gerektirdiği sürekli yenilikçi ve yaratıcı içerikler de zaman ve emek açısından zorlayıcı olabilir. Son olarak, dijital pazarlama, bazen kullanıcıları hedefleyen manipülatif stratejiler içerebilir, bu da markaların itibarına zarar verebilir ve tüketicilerin güvenini sarsabilir (Çelik, 2017). Bu tür olumsuz durumlar, dijital pazarlamanın dikkatli bir şekilde yönetilmesini gerektirir.

3.5.9 Twitter

Twitter, sosyal medya platformları arasında öne çıkan ve hızlı içerik paylaşımıyla tanınan bir mikroblog sitesidir. 2006 yılında Jack Dorsey, Noah Glass, Biz Stone ve Evan Williams tarafından kurulan bu platform, kullanıcıların kısa mesajlarla (tweet) fikirlerini, haberlerini, düşüncelerini ve içeriklerini paylaşmalarına olanak tanır (Boyd & Ellison, 2008). Twitter, 280 karakterle sınırlı olan tweetlerle, kullanıcıların dünya çapında hızlı bir şekilde bilgi yaymalarını sağlar. Bu özelliği, özellikle haber güncellemeleri, kamuoyu yoklamaları, politika konuşmaları ve etkinlik duyuruları için etkili bir mecra yaratır. Ayrıca, kullanıcılar takip ettikleri hesaplardan gelen paylaşımlarla anlık olarak bilgi edinme fırsatı bulurlar (Ajjan & Hartshorne, 2008).

Twitter, sosyal medya platformları arasında diğerlerinden farklı olarak hızlı tepki verilmesi ve anlık iletişim kurulabilmesi için tercih edilmektedir. Kullanıcılar, retweet, beğeni ve yorum yaparak etkileşimde bulunabilir, bu da içeriklerin hızlı bir şekilde yayılmasını sağlar (Akar, 2010). Ancak Twitter'ın sınırlı karakter sayısı, mesajların çok kısa olmasına ve bazen anlatılmak istenen mesajın eksik kalmasına yol açabilir. Bununla birlikte, hashtag kullanımı sayesinde içerikler kategorize edilerek daha geniş bir kitleye ulaşabilmektedir (Arslan, 2015). Bu yönüyle Twitter, kullanıcılarının daha geniş sosyal ağlar oluşturmalarına ve belirli konularda etkili bir şekilde tartışmalar yapmasına olanak tanır.

Bununla birlikte, Twitter'ın bazı olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Platform, anonimlik ve kimlik gizliliği konusunda bazen sorunlar yaşatabilir, kullanıcılar kötü niyetli mesajlar

veya dezenformasyonlarla karşılaşabilirler (Çelik, 2017). Ayrıca, kısa mesajlarla yapılan tartışmalar zaman zaman yüzeysel kalabilir ve derinlemesine analiz yapma olanağını sınırlandırabilir. Bu durum, özellikle önemli toplumsal veya politik konularda yanlış anlamalara yol açabilir. Bunun yanı sıra, Twitter'da yapılan paylaşımlar ve etkileşimler, zaman zaman kullanıcılar üzerinde psikolojik baskı yaratabilir ve topluluklar arasında kutuplaşma gibi olumsuz sosyal etkiler ortaya çıkabilir (Güney, 2018).

3.5.10 Facebook

Facebook, 2004 yılında Mark Zuckerberg ve arkadaşları tarafından kurulan, dünyanın en popüler sosyal ağ platformlarından biridir. İlk olarak Harvard Üniversitesi öğrencileri arasında başlayan bu sosyal ağ, hızla küresel bir platform haline gelerek milyarlarca kullanıcıya ulaşmıştır (Boyd & Ellison, 2008). Facebook, bireylerin arkadaşları ve aileleriyle iletişim kurmalarını, içerik paylaşımlarını, etkinlikler düzenlemelerini ve iş dünyasındaki profesyonel bağlantıları güçlendirmelerini sağlayan çok yönlü bir platformdur. Kullanıcılar, metin, fotoğraf, video gibi çeşitli medya türlerini paylaşabilir, başkalarının paylaşımlarına yorum yapabilir, beğenebilir veya paylaşımlarını yeniden paylaşabilirler (Akar, 2010). Facebook, ayrıca kullanıcıların "Gruplar" ve "Sayfalar" aracılığıyla belirli ilgi alanlarına yönelik topluluklar oluşturmalarına imkân tanır ve bu özellikleriyle sosyal etkileşimi teşvik eder (Çelik, 2017).

Facebook'un bir diğer önemli özelliği, işletmelerin ve markaların kullanıcılarıyla etkileşime geçmesi için sunduğu reklam ve pazarlama imkânlarıdır. İşletmeler, hedef kitlelerine doğrudan ulaşarak ürünlerini tanıtabilir ve hizmetlerini reklamlarla duyurabilirler (Arslan, 2015). Bunun yanı sıra, Facebook, kullanıcıların gündemdeki olaylardan haberdar olabilmesini sağlayan bir haber kaynağına dönüşmüştür. Ancak, Facebook'ta kullanıcılar bazen gizlilik endişeleriyle karşılaşabilir, çünkü platform, kullanıcı verilerini toplama ve analiz etme konusunda eleştirilmiştir (Kırık, 2014). Bu durum, kullanıcılar arasında güven sorunlarına yol açabilmektedir.

3.5.11 LinkedIn

LinkedIn, 2003 yılında Reid Hoffman ve arkadaşları tarafından kurulan, profesyonel iş ağı kurma odaklı bir sosyal medya platformudur. Kullanıcıların iş deneyimlerini, becerilerini ve eğitim geçmişlerini sergileyebileceği, iş arayışında bulunanlar ile işverenlerin kolayca bağlantı kurabileceği bir alan sunar (Ajjan & Hartshorne, 2008). LinkedIn, iş dünyası profesyonelleri arasında iş fırsatları, kariyer gelişimi ve sektör haberleri paylaşımı için etkili bir platform olmuştur. Bu ağ, bireylerin profesyonel kimliklerini dijital ortamda oluşturabilmelerine ve sektörlerindeki liderlerle doğrudan bağlantı kurmalarına imkân tanır (Boyd & Ellison, 2008). LinkedIn'in sunduğu grup özellikleri, profesyonellerin belirli alanlarda bilgi paylaşımlarına ve tartışmalara katılmalarına olanak sağlar (Arslan, 2015).

LinkedIn, iş dünyası için güçlü bir pazarlama aracı da sunmaktadır. Şirketler, platformu iş ilanları yayınlamak, marka tanıtımı yapmak ve potansiyel iş ortaklarıyla iletişim kurmak amacıyla kullanabilirler (Akar, 2010). Ayrıca, LinkedIn'in "Reklam" ve "Premium" üyelik hizmetleri, kullanıcıların daha geniş bir ağ oluşturabilmelerine ve daha fazla iş fırsatına erişebilmelerine olanak tanır. Bununla birlikte, LinkedIn, iş dünyasına yönelik sunduğu profesyonel ağ fırsatlarının yanı sıra, kullanıcıların becerilerini geliştirmeleri için eğitim içerikleri ve sertifika programları da sunmaktadır (Hung & Yuen, 2010). Ancak, LinkedIn'in zaman zaman profesyonellikten uzak içeriklerle dolması ve yanlış bilgi paylaşımı gibi problemler yaşanabiliyor, bu da platformun etkinliğini zaman zaman sorgulatmaktadır (Çelik, 2017).

3.5.12 Instagram

Instagram, 2010 yılında Kevin Systrom ve Mike Krieger tarafından kurulan ve kısa sürede popülerleşen bir sosyal medya platformudur. Başlangıçta sadece fotoğraf ve video paylaşımına dayalı olan Instagram, zamanla kullanıcıların hikayeler paylaşmasına, canlı yayın yapmasına, iş yapmalarına ve daha fazlasını yapabilmelerine olanak tanıyan bir platform haline gelmiştir (Boyd & Ellison, 2008). Günümüzde hem bireylerin hem de markaların etkin bir şekilde kullandığı Instagram, görsel odaklı içeriği ile kullanıcıların dikkatini çekmeyi amaçlar. Instagram, özellikle genç kullanıcılar arasında popüler olup, fotoğraf ve video paylaşımı ile kişisel hikayelerin, günlük yaşamın, hobilerin ve seyahatlerin paylaşılması için bir mecra olmuştur (Akar, 2010).

Instagram, sadece sosyal etkileşimi artırmakla kalmayıp, aynı zamanda dijital pazarlama dünyasında güçlü bir araç olarak yer alır. Markalar, Instagram'ı reklamlarını yapabilmek, hedef kitleleriyle etkileşime geçmek, ürünlerini tanıtmak ve satmak için kullanırlar (Laestadius, 2016). Instagram'ın hikayeler, IGTV, Reels gibi özellikleri, kullanıcıların içerik tüketme biçimlerini değiştirmiş ve markaların daha yaratıcı reklam stratejileri geliştirmelerine olanak sağlamıştır (Çalışkan & Mencik, 2015). Bununla birlikte, influencer pazarlama modeliyle tanınan Instagram, bireylerin büyük takipçi kitlesiyle ürünleri tanıttığı bir pazarlama alanı yaratmıştır (Tufekci, 2008).

Instagram'ın popülaritesi, görsel içeriklerin hızla tüketilmesi ve kullanıcıların sürekli güncel kalmasıyla doğru orantılıdır. Ancak, Instagram'ın zararları da bulunmaktadır. Özellikle genç kullanıcılar arasında beden algısı ve özsaygı problemleri gibi psikolojik sorunlara yol açabilmektedir (Çelik, 2017). Ayrıca, görsel odaklı bu platformda yüzeysel içeriklerin fazla olması, bazen kişisel anlamda derinlikli paylaşımların yerini alabilmektedir (Karaduman, Köse, & Eryılmaz, 2017).

3.5.13 Youtube

YouTube, 2005 yılında Chad Hurley, Steve Chen ve Jawed Karim tarafından kurulan bir video paylaşım platformudur ve dünya genelinde en çok kullanılan sosyal medya araçlarından biridir. Kullanıcılar, çeşitli türlerdeki videoları yükleyebilir, izleyebilir, beğenebilir, yorum yapabilir ve paylaşabilirler. 2006 yılında Google tarafından satın alındıktan sonra, YouTube büyük bir dönüşüm geçirmiş ve içerik üreticilerinin gelir elde edebileceği bir platform haline gelmiştir (Boyd & Ellison, 2008). Eğlence, eğitim, müzik, vloglar ve daha birçok farklı kategorideki videolarla kullanıcıları cezbetmektedir. Bu çeşitlilik, YouTube'un kullanıcı kitlesinin her yaştan ve her ilgi alanından insanları kapsamaya olanak sağlamaktadır (Akçay, 2011).

YouTube, günümüzde sadece bir eğlence platformu olmanın ötesine geçmiştir; aynı zamanda markalar ve şirketler için dijital pazarlama alanında önemli bir araç haline gelmiştir (Tufekçi, 2018). Şirketler ve bireysel içerik üreticileri, YouTube üzerinden hedef kitlelerine ulaşarak, ürün tanıtımları yapabilir, reklamlar yayınlayabilir ve içeriklerini dünya çapında yayabilirler. YouTube'un sunduğu “YouTube Partner Program” sayesinde içerik üreticileri, videolarından gelir elde edebilmektedir (Tufekci,

2008). Ayrıca, eğitim içerikleri, öğretici videolar ve diğer bilgi paylaşımı araçları, YouTube'un eğitimdeki rolünü pekiştirmiştir (Hung & Yuen, 2010).

Ancak, YouTube'un bazı zararları da bulunmaktadır. Özellikle genç kullanıcılar arasında zaman kaybı, içerik bağımlılığı ve şiddet içerikli videolar gibi olumsuz etkiler gözlemlenmektedir (Çelik, 2017). Ayrıca, platformda yayımlanan içeriklerin doğruluğu ve güvenilirliği konusunda sık sık tartışmalar yaşanmakta, bu da bilgi kirliliğine yol açmaktadır (Çalışkan & Mencik, 2015). YouTube'un büyük etkileşim gücü, zaman zaman kullanıcıların yanlış bilgi ve içeriklere maruz kalmasına neden olabilmektedir.

3.5.14 Pinterest

Pinterest, 2010 yılında Ben Silbermann, Paul Sciarra ve Evan Sharp tarafından kurulan bir sosyal medya platformudur ve görsel keşif ve paylaşım üzerine odaklanmaktadır. Kullanıcılar, ilgi duydukları içerikleri "pin" (işaretlemek) aracılığıyla toplayabilir, organize edebilir ve başkalarıyla paylaşabilirler. Pinterest, genellikle moda, yemek tarifleri, dekorasyon, seyahat ve DIY (kendin yap) projeleri gibi görsel ağırlıklı içeriklerle tanınır. Platform, görsel arama motoru olarak da işlev görür, bu sayede kullanıcılar belirli anahtar kelimelerle ilgili görselleri hızlıca bulup "pin"leyebilirler (Akar, 2010).

Pinterest, markalar ve içerik üreticileri için güçlü bir dijital pazarlama aracı haline gelmiştir. Şirketler, görsel odaklı reklamlar ve "sponsorlu pin"ler aracılığıyla potansiyel müşterilere ulaşabilmektedir. Pinterest, hedef kitleye yönelik önerilerde bulunan bir algoritmaya sahiptir ve bu da kullanıcılara daha kişisel bir deneyim sunar (Ajjan & Hartshorne, 2008). Ayrıca, "pin"ler ve panolar aracılığıyla içeriklerin paylaşılabilişliği, Pinterest'in kullanıcılar arasındaki etkileşimi teşvik etmesine olanak tanır. Bu nedenle, özellikle görsel pazarlama yapmak isteyen markalar için etkili bir platformdur (Çalışkan & Mencik, 2015).

Pinterest'in kullanıcı kitlesi genellikle kadınlardan oluşmakta olup, bu demografik özellik platformun özellikle moda, yemek ve ev dekorasyonu gibi alanlarda popüler olmasına yol açmaktadır (Boyd & Ellison, 2008). Bununla birlikte, Pinterest aynı zamanda eğitim, kişisel gelişim ve hobi alanlarında da kullanıcıların yararlanabileceği çok çeşitli içeriklere sahiptir. Ancak, Pinterest'teki bazı içeriklerin doğruluğu zaman zaman sorgulanabilir. Bu nedenle, platformdaki içeriklerin güvenilirliği ve doğruluğu konusunda kullanıcıların dikkatli olması önemlidir (Kırık, 2014).

3.6 Sosyal Medya Unsurları

Sosyal medya unsurları, dijital etkileşimi sağlayan temel bileşenlerdir ve bu unsurlar platformların kullanıcılarla etkileşimini, içerik paylaşımını, topluluk oluşumunu ve bilgi yayılımını düzenler. Bu unsurların her biri, sosyal medya platformlarının kullanıcı deneyimini şekillendirir ve sosyal ağların etkisini artırır (Ajjan & Hartshorne, 2008). Sosyal medya unsurlarının başlıcaları şunlardır: içerik, kullanıcılar, araçlar ve etkileşim.

İçerik, sosyal medyanın en temel bileşenidir. İçerik, yazılı metinlerden görsel ve videolara kadar geniş bir yelpazeyi kapsar. Kullanıcılar, bu içerikleri oluşturur, paylaşır ve tüketir. Sosyal medya platformları, içerik üreticilerinin kendilerini ifade edebileceği bir alan sunar ve bu içerikler, platformlar arası etkileşimde bir köprü kurar (Balcı & Ayhan, 2007). İçerik, ayrıca markalar ve bireyler için pazarlama ve tanıtım amaçlı kullanılabilir, bu da sosyal medya platformlarının ekonomik değerini artırır.

3.6.1 Kullanıcı profilleri

Kullanıcı profilleri, sosyal medya platformlarında bireylerin dijital kimliklerini yansıtan ve çevrimiçi etkileşimlerini şekillendiren temel yapı taşlarıdır. Bu profiller, kullanıcıların kişisel bilgilerini, paylaşımlarını, etkileşimlerini ve tercihlerini içeren dijital izler barındırır (Akçay, 2011). Kullanıcılar profil oluştururken ad, yaş, ilgi alanları gibi temel bilgilerin yanı sıra görsel içerikler paylaşır, gönderilere yorum yapar ve çeşitli sosyal ağlarla bağlantı kurar. Bu süreç, bireylerin hem kendilerini dijital ortamda ifade etmelerine hem de başkaları hakkında bilgi edinmelerine olanak tanır.

Sosyal medya profilleri yalnızca statik bilgilerle sınırlı kalmaz; kullanıcıların ilgi alanları, arkadaş listeleri, beğenileri, yorumları ve takip ettiği hesaplar gibi dinamik etkileşim unsurları da profilin ayrılmaz bir parçasıdır (Akkemik, 2012). Kullanıcılar, bu dijital alanı kendi tercihlerine göre özelleştirerek, sosyal çevrelerine ne kadar bilgi sunacaklarını belirleyebilirler. Nitekim sosyal medya profilleri bireyin çevrimiçi davranışlarının bir yansıması olarak hem kişisel kimliği hem de sosyal etkileşim kalıplarını analiz etme açısından önemli bir veri kaynağıdır.

3.6.2 Paylaşımlar

Paylaşımlar, sosyal medya platformlarında kullanıcıların içerik oluşturma ve bu içerikleri diğer kullanıcılarla etkileşime sokma yoluyla kendilerini ifade etmeleri olarak tanımlanabilir. Bu paylaşımlar, metinler, fotoğraflar, videolar, bağlantılar, durum güncellemeleri, yorumlar veya herhangi bir içerik biçiminde olabilir (Akçay, 2011). Kullanıcılar paylaşımlarını oluştururken, yalnızca kişisel deneyimlerini veya düşüncelerini değil, aynı zamanda başkalarının paylaştığı içerikleri de paylaşarak, topluluklar içinde bir etkileşim ve bilgi akışını başlatabilirler. Bu süreç, sosyal medyanın temel işleyişini ve kullanıcıların birbirleriyle etkileşime girmesini sağlar.

Sosyal medya platformları, kullanıcıların içeriklerini paylaşımlarına imkân tanıyan özelliklerle donatılmıştır. Facebook'ta bir kullanıcı, metin ve görsellerle birlikte "durum güncellemeleri" yapabilirken, Instagram'da görsel ve video paylaşımları ön plandadır. Twitter ise kısa metin paylaşımlarıyla sınırlıdır. Bu platformlardaki paylaşımlar, takipçilerle olan ilişkiyi güçlendirir, daha fazla etkileşim sağlar ve kullanıcıların kendilerini ifade etme biçimlerini genişletir (Boyd & Ellison, 2008). Paylaşımlar, sosyal medya kullanıcıları arasında bilgi alışverişinin ve sosyal ağların yayılmasının temel motorudur.

3.6.3 Beğeni, yorum ve paylaşım özellikleri

Beğeni özelliği, kullanıcıların bir içeriği olumlu şekilde değerlendirmelerini sağlayan bir etkileşim biçimidir. Bir kullanıcının paylaşılan bir fotoğraf, video, makale veya durumu beğenmesi, bu içeriğin popülerliğini artırır ve içerik sahiplerine geri bildirim sunar (Boyd & Ellison, 2008). Örneğin, Instagram ve Facebook'ta beğeni, içeriklerin yayılmasını sağlayan ve topluluklarda pozitif etkileşim yaratan bir araç olarak kullanılır. Beğeniler, sosyal medya platformlarının algoritmalarında önemli bir rol oynar; popüler içerikler, beğeniler aracılığıyla daha fazla kişiye gösterilir.

Yorum özelliği ise, kullanıcıların paylaşılan içeriklere kişisel düşüncelerini, eleştirilerini ya da sorularını eklemelerini sağlar. Yorumlar, içerik üzerinde tartışma başlatabilir, kullanıcılar arasında diyalog kurabilir ve içerik sahibine geri bildirimde bulunma fırsatı sunar (Akçay, 2011). Yorumlar, sosyal medyada topluluk oluşturma ve kullanıcılar arası etkileşimi derinleştirme açısından kritik bir işlevi yerine getirir. Twitter'da bir tweet altındaki yorumlar, kullanıcıların düşüncelerini özgürce paylaşımlarını sağlarken,

Facebook'ta da benzer şekilde içeriklerin etkileşime girmesi ve yayımlanması için yorumlar önemli bir yoldur. Paylaşım ise, bir içeriğin başka bir kullanıcıya veya kullanıcı grubuna ulaştırılmasıdır. Bu özellik, sosyal medyanın en önemli araçlarından biridir çünkü içeriklerin hızlı bir şekilde geniş kitlelere ulaşmasını sağlar (Çalışkan & Mencik, 2015).

3.6.4 Takip ve arkadaşlık sistemleri

Takip sistemi, genellikle sosyal medya platformlarında, özellikle Twitter ve Instagram gibi mikrobloglar ve görsel paylaşım sitelerinde yaygın olarak kullanılır. Kullanıcılar, ilgi duydukları kişileri ya da markaları "takip" ederek, onların paylaşımlarını kendi akışlarında görebilirler. Takip sistemi, karşılıklı bir ilişki gerektirmeksizin kurulabilir, yani bir kişi sizi takip etse de siz onu takip etmeyebilirsiniz. Bu, içerik tüketimini özelleştirir ve kullanıcıların yalnızca ilgilerini çeken içeriklere odaklanmalarını sağlar (Boyd & Ellison, 2008). Takip sisteminin temel amacı, içerik üreticileri ve takipçileri arasında bir iletişim kanalı oluşturmaktır. Ayrıca, takipçiler bir içerik oluşturucunun yeni paylaşımlarını doğrudan görme imkânına sahip olur.

3.6.5 Etiketler (Hashtag) ve konumlar

Etiketler (Hashtag) ve konumlar, sosyal medya platformlarının etkileşim ve içerik keşfi için önemli araçlardır. Etiketler, belirli bir konu, etkinlik ya da tema etrafında içeriklerin gruplandırılmasına olanak tanır. Özellikle Twitter, Instagram ve TikTok gibi platformlarda popüler olan hashtag'ler, kullanıcıların içeriklerini daha geniş bir kitleye ulaştırmalarını sağlar. Bir etiket, belirli bir kelime ya da ifade ile başlar ve "#" sembolü ile tanımlanır. Etiketler sayesinde içerikler daha kolay bulunabilir ve aynı konudaki paylaşımlar arasında bağlantılar kurulabilir (Boyd & Ellison, 2008). Hashtag'ler, sosyal medya içeriklerinin keşfedilebilirliğini ve etkileşimini artıran güçlü bir araçtır. Bu etiketler, kullanıcıların ilgilendikleri konulara dair içerikleri hızla bulmalarını sağlarken; aynı ilgi alanına sahip gruplar içinde iletişim ve etkileşim fırsatları da sunar. Ayrıca, markalar ve içerik üreticileri için hashtag stratejileri; kampanyalarının erişim alanını genişletmek, hedef kitlelerini net biçimde belirlemek ve etkileşim verilerini ölçümlemek açısından önemli avantajlar sağlar (Laucuka, 2018).

3.6.6 Mesajlaşma

Mesajlaşma, sosyal medya platformlarının kullanıcıları arasındaki doğrudan iletişim ve etkileşimi sağlamak için kullanılan önemli bir araçtır. Bu özellik, kullanıcıların metin, sesli mesajlar, görseller veya videolar aracılığıyla anlık ve kişisel iletişim kurmasına olanak tanır. WhatsApp, Facebook Messenger, Instagram Direct gibi platformlar, mesajlaşma özelliğini etkili bir şekilde kullanarak, bireyler arasındaki iletişimi hızlandırmış ve sosyal medya etkileşimlerinin daha samimi ve anlık olmasını sağlamıştır (Kırık, 2014).

3.6.7 Canlı yayın ve hikâyeler

Canlı yayın ve hikâyeler, sosyal medya platformlarının etkileşimi artırmak ve kullanıcılar arasındaki bağlantıyı güçlendirmek için sunduğu dinamik özelliklerdir. Canlı yayın, kullanıcıların anlık olarak video içerikleri paylaşmasına ve takipçileriyle gerçek zamanlı etkileşime girmesine olanak tanır. Instagram, Facebook, YouTube gibi platformlarda popüler olan bu özellik, bireylerin, markaların veya içerik üreticilerinin anlık yorumlar, sorular ve geri bildirimlerle etkileşimde bulunmasını sağlar (Boyd & Ellison, 2008). Canlı yayınlar, özellikle etkinlikler, konserler veya ürün tanıtımları gibi durumlarda, izleyicilere daha samimi ve etkileşimli bir deneyim sunarak sosyal medya kullanıcılarının dikkatini çeker. Aynı zamanda, hikâyeler özelliği de belirli bir süre boyunca görüntülenen geçici içerikler sunarak kullanıcıların anlık durumlarını, duygu ve düşüncelerini paylaşmasına imkân verir. Hikâyeler, içeriklerin daha kısa süreli, ancak sık paylaşılan ve hızlı tüketilen biçimlerde sunulmasını sağlarken, markaların hedef kitleleriyle daha doğrudan ve hızlı bir iletişim kurmasına yardımcı olur (Akçay, 2011).

3.7 Türkiye’deki Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri

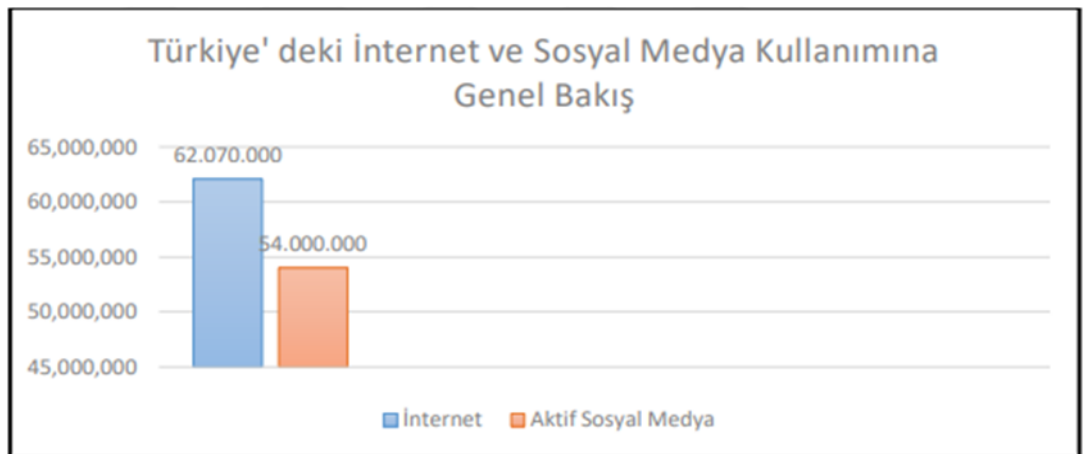
Sosyal medya, günümüzde bireylerin ve işletmelerin dijital dünyada etkileşimde bulunduğu ve bilgi paylaştığı önemli bir platform haline gelmiştir. Türkiye, sosyal medya kullanımı konusunda dünya genelinde oldukça aktif bir ülke olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’deki sosyal medya kullanım istatistiklerini incelemek, dijital pazarlama ve iletişim stratejileri için önem arz etmektedir. Türkiye’deki sosyal medya kullanım istatistiklerine genel bir bakış yapıldığında, Türkiye’nin nüfusunun büyük bir çoğunluğunun internet erişimine sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, sosyal medya

platformlarının Türkiye'deki kullanıcı potansiyelini de artırmaktadır. Türkiye'deki en popüler sosyal medya platformları arasında Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn ve YouTube gibi uluslararası platformlar bulunmaktadır. Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistikleri incelendiğinde, mobil cihazlardan sosyal medya platformlarına erişim oranının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Son yıllarda teknolojinin hızlı değişimi ve gelişimi ile mobil teknolojinin ulaşılabilirlik açısından yaygın olarak kullanılması, sosyal medya platformlarının mobil uygulamalarının da yoğun bir şekilde tercih edilmesine neden olmaktadır. Bu durum, mobil odaklı sosyal medya stratejilerinin Türkiye pazarında etkili olabileceğini göstermektedir. Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistikleri ayrıca demografik verilere göre de incelenmektedir. Genç nüfusun sosyal medya platformlarını yoğun bir şekilde kullandığı bilinmektedir. Ancak son yıllarda yaşlı nüfusun da sosyal medya platformlarına ilgisinin arttığı gözlemlenmektedir. Bu durum, sosyal medya stratejilerinin hedef kitleye göre özelleştirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistikleri üzerine yapılan araştırmalar, kullanıcıların en çok hangi tür içerikleri tükettiklerini de ortaya koymaktadır. Görsel içeriklerin Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları tarafından en çok tercih edilen içerik türü olduğu bilinmektedir. Bunun yanı sıra video içeriklerinin de yoğun bir şekilde tüketildiği görülmektedir. Bu veriler, içerik stratejilerinin oluşturulmasında görsel ve video içeriklerin önemini vurgulamaktadır. Bu bağlamda Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistikleri dijital pazarlama ve iletişim stratejileri için önemli bir veri kaynağı oluşturmaktadır (Öztürk & Deveci, 2011). Bu istatistiklerin doğru bir şekilde analiz edilmesi ve yorumlanması, markaların hedef kitleleriyle etkili bir şekilde iletişim kurmalarını sağlayacaktır. Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistiklerini takip etmek ve bu verilere dayalı stratejiler geliştirmek, markaların dijital dünyada başarılı olmaları için önemli bir adım olacaktır. Sosyal medya ve internet kullanımı her geçen yıl artmaktadır. Bu ortamlara yönelik faaliyetlerde bulunmaları için rehberlik edilmiştir. İş, sosyal medya ortamınızdaki kullanıcıları hedef grubunuz olarak kabul edilmektedir. Bu açıdan şirket tarafından yürütülen pazarlama faaliyetleriyle ilişkili sosyal medya kullanıcı sayısı, kullanıcıların cinsiyeti, kullanıcı dağılımı gibi parametreler önemlidir. Ocak 2020 Türkiye internet ve sosyal medya kullanım verilerine göre: yaklaşık 62 milyon internet kullanıcısı, 54 milyon aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır. Türkiye'deki sosyal medya kullanım istatistikleri son yıllarda oldukça dikkat çekici bir şekilde artış göstermektedir. İnternet kullanımının yaygınlaşması ve akıllı telefonların

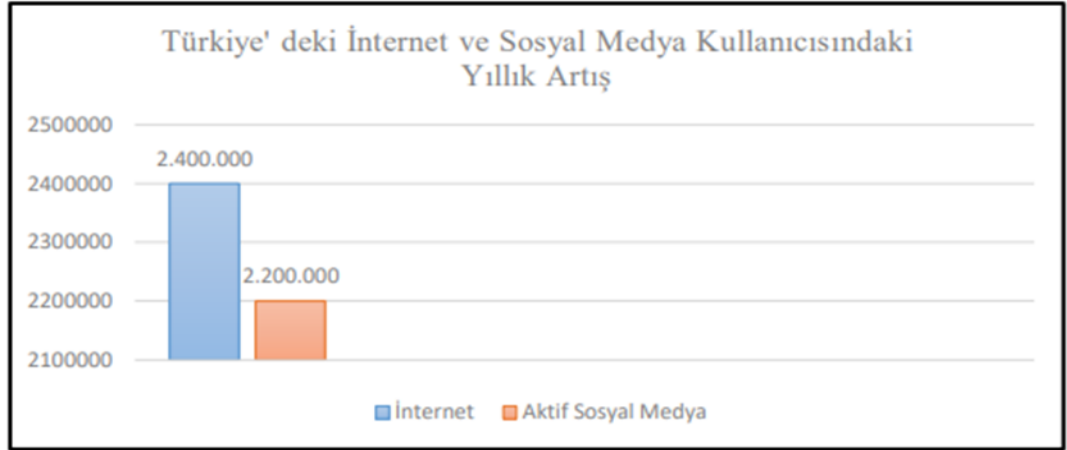
hayatımızdaki yerinin artmasıyla birlikte sosyal medya platformlarına olan ilgi de artmaktadır (Öztürk & Deveci, 2011).

Son yapılan araştırmalara göre, Türkiye'de 2021 yılı itibariyle 62 milyonun üzerinde internet kullanıcısı bulunmaktadır. Bu kullanıcıların %90'ı sosyal medya platformlarını kullanmaktadır. En popüler sosyal medya platformları ise sırasıyla Facebook, Instagram, Twitter ve LinkedIn'dir. Facebook, Türkiye'de en çok kullanılan sosyal medya platformudur. 2021 yılı itibariyle Türkiye'de 40 milyonun üzerinde Facebook kullanıcısı bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Instagram da oldukça popülerdir ve 2021 yılı itibariyle 28 milyonun üzerinde kullanıcısı vardır. Twitter ise 14 milyonun üzerinde kullanıcıya sahiptir. LinkedIn ise daha çok iş dünyası için kullanılmakta olup, Türkiye'de 3 milyonun üzerinde kullanıcısı bulunmaktadır. Sosyal medya platformlarının kullanım amaçları da oldukça çeşitlidir. Türkiye'deki sosyal medya kullanıcılarının %80'i sosyal medyayı haber almak, %70'i arkadaşlarıyla iletişim kurmak, %60'ı ise eğlence amaçlı kullanmaktadır. Bunun yanı sıra, sosyal medya platformlarından alışveriş yapmak ve reklam görmek de oldukça yaygın hale gelmiştir (Uslu, 2021; Baş vd. 2023).

Sosyal medya platformlarının kullanım süreleri de oldukça dikkat çekicidir. Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları günde ortalama 2 saatini sosyal medya platformlarında geçirmektedir. Bu süre, özellikle genç nüfus arasında daha da yüksektir (Uslu, 2021; Baş vd. 2023).

Şekil 3.7.1. Türkiye' deki İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı

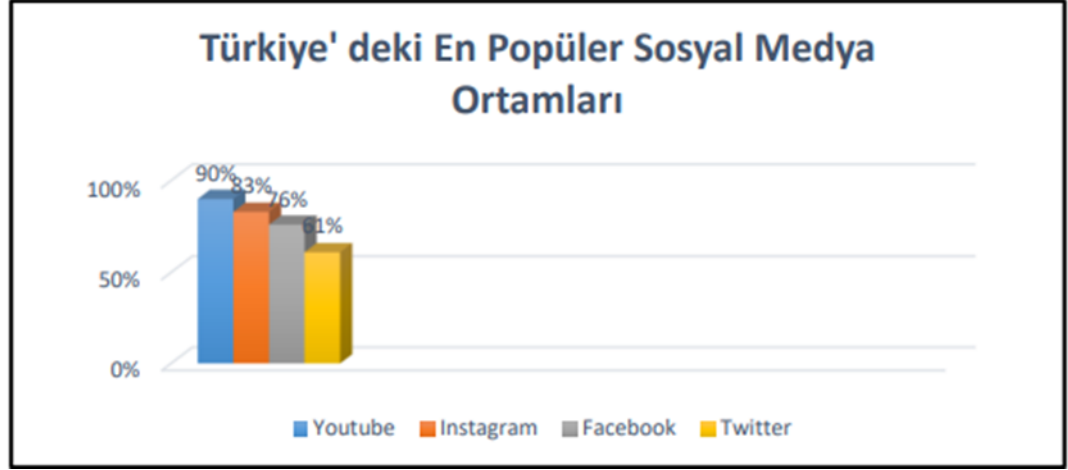
Şekil 3.7.2. Türkiye'de ki Sosyal Medya ve İnternet Kullanımının Yıllık Artışı

Sosyal medya ortamlarından Türkiye’ deki Facebook, Instagram, Twitter ve LinkedIn kullanıcılarının cinsiyete göre dağılımı ise Şekil de gösterilmiştir. Her bir ortam için erkek kullanıcı oranının kadın kullanıcılara göre daha fazla olduğu görülmektedir.

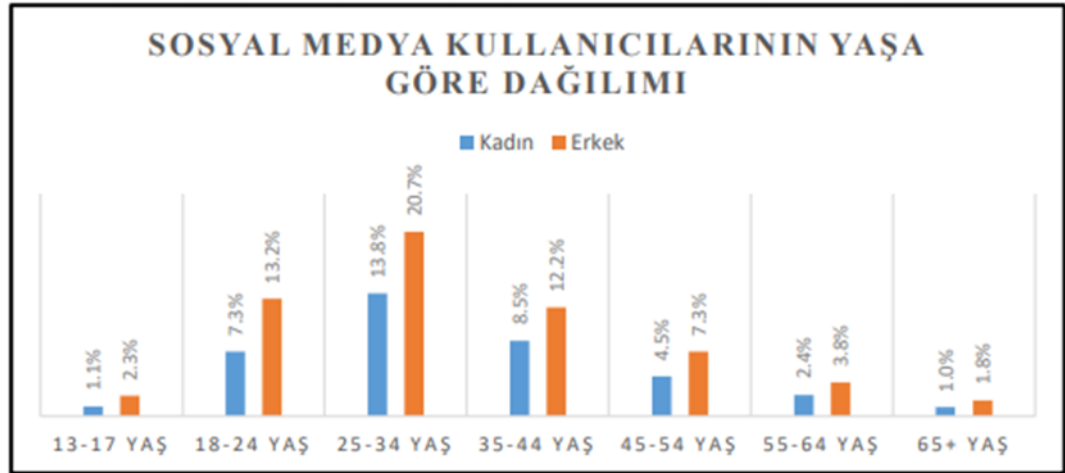
Şekil 3.7.3. Türkiye’ deki Sosyal Medya Kullanıcılarının Cinsiyete Göre Dağılımı

2020 yılı Ocak ayı verilerine göre, Türkiye’ de en çok kullanılan sosyal medya ortamı Şekil de görüldüğü gibi, yüzde 90 ile Youtube’ tur. Bunu, yüzde 83 ile Instagram, yüzde 76 ile Facebook, yüzde 61 ile Twitter takip etmektedir

Şekil 3.7.4. Türkiye' deki En Popüler Sosyal Medya

Ocak 2020 yılı Türkiye' deki sosyal medya kullanıcılarının yaşa göre dağılımı ise Şekil de gösterilmiştir. Şekilden de görüldüğü gibi sosyal medya kullanımının enyoğun olduğu yaş aralığı 25 ile 34' tür.

Şekil 3.7.5. Türkiye' deki Sosyal Medya Kullananların Yaş Dağılımları

3.8 Dünyada Sosyal Medya Kullanım İstatistikleri

Dünyada sosyal medya kullanım istatistikleri, her yıl önemli bir artış gösteriyor ve platformların küresel etkisini pekiştiriyor. 2023 yılı itibarıyla, dünya genelinde yaklaşık 4.7 milyar aktif sosyal medya kullanıcısı bulunuyor, bu da dünya nüfusunun yaklaşık %60'ını oluşturuyor (Kemp, 2023). Sosyal medya platformları arasında en fazla kullanıcıya sahip olanlar Facebook, YouTube ve WhatsApp iken, Instagram, TikTok ve Twitter gibi platformlar da hızla büyümeye devam ediyor. Özellikle mobil cihazlardan yapılan sosyal medya erişimi artarken, genç kullanıcıların TikTok ve Instagram gibi

görsel odaklı platformlarda daha fazla vakit geçirdiği görülüyor (Akçay, 2011). Sosyal medya, sadece bireysel kullanıcılar için değil, aynı zamanda şirketler ve markalar için de önemli bir pazarlama aracı haline gelmiş durumda. 2023 yılında yapılan araştırmalara göre, sosyal medya reklam harcamaları dünya çapında 200 milyar doları aşmış olup, bu platformlar markaların hedef kitlelerine ulaşmada oldukça önemlidir (Kırık, 2014).

3.9 Sosyal Medyanın Özellikleri

Sosyal medyanın özellikleri, dijital etkileşimi ve iletişimi hızlandıran, kullanıcıların içerik paylaşımını kolaylaştıran ve etkileşimli bir deneyim sunduğu için dijital dünyada önemli bir yer tutar. İlk olarak, sosyal medya platformları kullanıcılara içerik oluşturma, paylaşma ve yorum yapma imkânı sunar, böylece herkesin sesini duyurabileceği bir ortam yaratır (Ajjan & Hartshorne, 2008). Ayrıca sosyal medya, anlık iletişimi mümkün kılar, hızlı bir etkileşim ağı sunar. Beğeni, yorum ve paylaşım gibi özelliklerle içeriklere geri bildirimde bulunmak, kullanıcılar arasında etkileşimi teşvik eder (Balcı & Ayhan, 2007). Bu platformlar, kullanıcıların ilgi alanlarına göre özelleştirilmiş içerikler sunarak, kişiselleştirilmiş bir deneyim oluşturur (Boyd & Ellison, 2008).

Bir diğer özellik ise sosyal medyanın küresel erişim sunmasıdır. Dünya çapında milyarlarca insanın aktif olarak kullandığı sosyal medya, farklı coğrafi bölgelerden kişilerin birbirleriyle iletişim kurmasına olanak tanır (Kemp, 2023). Kullanıcılar, görsel, video, metin ve ses gibi çeşitli medya türleriyle içerik üretebilir, paylaşabilir ve bu içerikler hızla yayılarak geniş kitlelere ulaşabilir (Tufekci, 2008). Bununla birlikte, sosyal medyanın etkileşimli yapısı, kullanıcıların sadece içerik tüketmesi değil, aynı zamanda içerik üretmesi ve diğer kullanıcılarla bağlantı kurması için olanak tanır. Bu, geleneksel medya araçlarından farklı olarak tek yönlü değil, çok yönlü bir iletişim modeline olanak tanır (Kırık, 2014).

3.10 Eğitim ve Sosyal Medya

Eğitim ve sosyal medya arasındaki ilişki, dijital çağda önemli bir gelişim göstermektedir. Sosyal medya, öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitimle ilgili bilgi paylaşımını, iş birliğini ve etkileşimi kolaylaştıran güçlü bir araç haline gelmiştir (Hung & Yuen, 2010). Öğrenciler, sosyal medya platformlarında grup çalışmaları yapabilir, fikir alışverişinde bulunabilir ve öğrenme süreçlerini destekleyecek materyallere ulaşabilirler. Ayrıca,

öğretmenler sosyal medya üzerinden eğitim içerikleri paylaşarak, öğrencilere farklı bakış açıları kazandırabilir ve ders dışı öğrenme fırsatları yaratabilirler (Kırık, 2014). Sosyal medya, aynı zamanda eğitimde öğrencilerin dijital okuryazarlıklarını geliştirmelerine yardımcı olur. Sosyal ağlar, öğrencilere çevrimiçi araştırma yapma, doğru bilgiye ulaşma ve dijital ortamda kendilerini ifade etme becerileri kazandırır (Büyüköztürk, 2009).

3.11 Sosyal Bilimler

Sosyal bilimler, insan toplumlarını, bireyleri ve toplumsal ilişkileri inceleyen disiplinlerdir. Bu alan, bireylerin davranışlarını, toplumsal yapılarını, kültürel etkileşimlerini, ekonomik ilişkilerini, siyasi dinamiklerini ve toplumsal sorunları anlamaya yönelik geniş bir çerçeve sunar (Büyüköztürk, 2009). Sosyal bilimler, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, siyaset bilimi, antropoloji ve iletişim gibi farklı alanlardan beslenir ve bireylerin toplumsal yaşamlarıyla ilgili derinlemesine bilgi sağlar. Eğitim, sağlık, ekonomi gibi çeşitli toplumsal alanlarda uygulamaları bulunan sosyal bilimler, toplumsal sorunlara çözüm önerileri geliştirilmesine de katkı sunar (Çelik, 2017). Bu disiplinlerin, toplumu şekillendiren güçlerin analizine ve toplumsal değişimin anlaşılmasına yardımcı olması, sosyal bilimlerin önemini artıran bir diğer özelliktir. Sosyal bilimlerin bilgisi, toplumsal yapıları ve bireysel etkileşimleri daha etkili şekilde analiz etmeyi ve geliştirmeyi mümkün kılar.

3.12 Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler, öğrencilerin toplum, kültür, tarih, coğrafya ve ekonomi gibi konuları anlamalarını ve bu konularla ilgili farkındalık kazanmalarını sağlayan bir eğitim alanıdır. Sosyal bilgiler, bireylerin toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlar. Bu alan, genellikle tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık ve sosyal bilimlerin temel ilkelerini içerir ve öğrencilerin toplum içindeki rollerini anlamalarına yardımcı olur (Çengelci & Yaşar, 2012). Sosyal bilgiler öğretimi, öğrencilerin demokratik değerlere, insan haklarına, kültürel çeşitliliğe ve çevresel sorumluluklara duyarlı bireyler olarak yetişmelerini hedefler. Ayrıca, sosyal bilgiler öğretimi, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar (Alimcan & Şam, 2017). Bu dersin eğitim programı, öğrencilerin dünyayı daha geniş bir perspektiften değerlendirmelerini ve toplumsal olayları daha bilinçli bir şekilde anlamalarını sağlamayı amaçlar.

3.12.1 Sosyal bilgilerin önemi

Sosyal bilgiler, bireylerin toplum içindeki rollerini ve sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olan, sosyal, kültürel, ekonomik ve politik bilinç oluşturmaya hedefleyen bir ders alanıdır. Bu alanın önemi, öğrencilerin demokratik değerler, insan hakları, adalet, eşitlik ve çevresel sorumluluk gibi kavramları anlamalarına olanak tanınmasıyla daha da artar. Sosyal bilgiler, bireylerin eleştirel düşünme ve karar verme becerilerini geliştirerek, toplumsal olaylara duyarlı ve bilinçli bir şekilde yaklaşmalarını sağlar. Ayrıca, sosyal bilgiler öğretimi, öğrencilerin geçmişi, mevcut durumu ve geleceği analiz etmelerine yardımcı olur, böylece toplumsal sorunların çözülmesine yönelik yaratıcı ve etkin çözümler üretebilecek bireyler yetiştirilmesine katkı sağlar (Alimcan & Şam, 2017; Çengelci & Yaşar, 2012). Bu nedenle sosyal bilgiler, sadece akademik bir ders değil, aynı zamanda bireylerin toplumsal hayatlarına etkili bir şekilde katılabilmeleri için gerekli olan bilgi ve becerileri kazandıran bir eğitim alanıdır.

3.12.2 Ülkemizde ve dünya’da sosyal bilgiler

Sosyal bilgiler hem Türkiye’de hem de dünyada, bireylerin toplumla etkileşimde bulunabilmeleri için gerekli olan bilgi ve becerilerin kazandırılmasına yönelik bir alan olarak büyük önem taşır. Türkiye’de sosyal bilgiler öğretimi, 1980’lerde ders olarak müfredata girmeye başlamış ve zamanla daha sistematik bir şekilde öğretim programına dahil edilmiştir. 2005’te yapılan eğitim reformlarıyla birlikte, sosyal bilgiler dersi, öğrencilerin toplumda aktif rol alabilmeleri için gerekli olan değerler, insan hakları, çevre bilinci ve toplumsal sorumluluk gibi unsurları içeren bir müfredata dönüştürülmüştür. Sosyal bilgiler dersinin Türkiye’deki önemi, öğrencilerin toplumsal olayları ve küresel gelişmeleri anlayarak, demokratik bir toplumda birey olma bilincine sahip olmalarını sağlamasıdır (Alimcan & Şam, 2017; Akçay, 2011).

3.13 Sosyal Bilgiler Eğitimi

Sosyal bilgiler eğitimi, öğrencilere toplumda aktif bir birey olabilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve değerleri kazandırmayı amaçlayan bir eğitim alanıdır. Bu eğitim, genellikle tarih, coğrafya, ekonomi, siyaset ve kültür gibi disiplinler aracılığıyla toplumsal olayları anlamayı, çözüm önerileri geliştirmeyi ve sorumlu bir vatandaş olma bilincini aşılama hedefler. Sosyal bilgiler öğretiminin temel amacı, öğrencilerin hem kendi toplumlarını

hem de dünya genelindeki gelişmeleri doğru bir şekilde analiz edebilme becerisi kazanmalarını sağlamaktır (Büyüköztürk vd., 2009). Bu eğitimin bir diğer önemli boyutu da, bireylerin demokratik değerlere saygılı, insan haklarına duyarlı ve toplumsal sorumluluklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlamaktır (Alimcan & Şam, 2017).

3.13.1 Ülkemizde sosyal bilgiler eğitimi

Ülkemizde sosyal bilgiler eğitimi, 2005 yılında yapılan müfredat değişiklikleriyle önemli bir evrim geçirmiştir. Sosyal bilgiler dersinin içeriği, öğrencilerin toplumsal yaşamı ve kültürel değerleri anlayabilmesi için tarih, coğrafya, ekonomi, siyaset ve etik gibi alanları kapsamaktadır. Türkiye'deki sosyal bilgiler öğretimi, özellikle demokratik değerler, insan hakları ve vatandaşlık bilinci gibi konulara vurgu yaparak, öğrencilerin sosyal sorumluluklarını kavramalarına yardımcı olmayı amaçlar (Büyüköztürk vd., 2009). Eğitim programı, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eden, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirmeyi hedefleyen öğretim yöntemlerine dayanır. Son yıllarda teknoloji entegrasyonu da eğitimdeki önemli bir unsurdur; sosyal medya ve dijital araçlar, öğrencilere toplumsal olayları daha geniş bir perspektiften anlamaları için fırsatlar sunmaktadır (Akçay, 2011).

3.14 Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal bilgiler öğretimi, bireylerin toplumsal hayatta etkin bir şekilde yer alabilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazandırmayı amaçlayan önemli bir eğitim alanıdır. Bu alandaki öğretim, öğrencilerin farklı toplumların kültürel, sosyal, ekonomik ve coğrafi yapılarıyla tanışmalarını sağlayarak, onları sorgulayan, eleştiren ve çözüm üreten bireyler olarak yetiştirmeye yönelik olarak yapılandırılır (Arslan, 2015). Ayrıca sosyal bilgiler öğretiminde etkin kullanılan yöntemlerden biri olan yapılandırmacı yaklaşım, öğrencilerin aktif katılımını teşvik eder ve öğrenme süreçlerini daha kalıcı hale getirir (Usluel & Mazman, 2009). Öğrenciler, geçmişten günümüze toplumsal olayları, bu olayların birbirleriyle olan ilişkilerini ve bu olayların bireyler üzerindeki etkilerini anlamaya çalışarak toplumlarını daha iyi tanıyabilirler. Öğretim sürecinde kullanılan teknolojik araçlar da öğrencilere gerçek zamanlı bilgiye erişme, analiz yapma ve sosyal olayları dijital platformlarda tartışma fırsatı verir, böylece öğrencilerin toplumsal sorumluluk bilinci gelişir (Çalışkan & Mencik, 2015).

3.15 Sosyal Medya ve Sosyal Bilgiler Eğitimi

Sosyal medya, günümüzde sosyal bilgilerin öğretimi ve öğrenilmesinde önemli bir araç haline gelmiştir. Sosyal bilgiler eğitimi, bireylerin toplumsal olayları, kültürleri ve coğrafi bilgileri öğrenmelerini hedeflerken, sosyal medya platformları öğrencilerin bu bilgileri daha etkileşimli ve güncel bir şekilde öğrenmelerine olanak tanır (Çalışkan & Mencik, 2015). Sosyal medya, öğrencilere toplumsal olaylar hakkında gerçek zamanlı bilgi edinme fırsatı sunarken, öğretmenlere de derslerde sosyal medya araçlarını kullanarak daha dinamik bir öğretim süreci oluşturma imkânı sağlar (Arslan, 2015).

3.15.1 Sosyal bilgiler eğitiminde sosyal medyanın kullanılmasına ilişkin görüşler

Sosyal bilgiler eğitiminde sosyal medyanın kullanımı, eğitimciler ve araştırmacılar tarafından farklı açılardan değerlendirilmektedir. Birçok eğitimci, sosyal medyanın öğrencilerin toplumsal olayları daha hızlı takip etmelerini sağladığını ve eleştirel düşünme, bilgi paylaşımı gibi becerileri geliştirmeye yardımcı olduğunu ifade etmektedir (Çelik, 2017). Öğrenciler, sosyal medya aracılığıyla farklı bakış açılarıyla etkileşimde bulunarak daha geniş bir perspektif kazanabilirler. Ancak, bazı uzmanlar sosyal medyanın yanlış bilgi yayılmasına zemin hazırlayabileceğine dikkat çekmektedir. Bu nedenle, sosyal medyanın eğitimde etkili kullanılabilmesi için öğretmenlerin rehberliğine ve medya okuryazarlığına yönelik eğitimlerin artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Akar, 2010).

3.15.2 Sosyal medya platformlarının tematik öğretime katkısı

Günümüz dijital çağında sosyal medya platformları, sadece iletişim araçları olmaktan çıkıp, eğitim ortamlarında da aktif olarak kullanılabilecek öğretim araçlarına dönüşmüştür. Tematik öğretim anlayışı ile bütünleştirilmiş sosyal medya kullanımı, öğrencilerin hem içerikle derinlemesine etkileşim kurmasını hem de 21. yüzyıl becerilerini geliştirmesini sağlar.

Facebook, güncel olayların yorumlanması ve kaynak paylaşımı gibi alanlarda etkili bir öğretim aracıdır. Özellikle “demokrasi” ve “insan hakları” gibi temalarla oluşturulan sınıf gruplarında, öğrencilerin güncel haberler üzerinden yorum yapmaları sağlanabilir ve bu da eleştirel düşünme, işbirlikçi öğrenme ve dijital vatandaşlık becerilerini destekler.

Instagram, görsel hikâyeleştirme, infografik üretimi ve yaratıcı anlatım gibi özellikleri ile tematik öğretime estetik bir boyut kazandırır. Öğrenciler, “göç” veya “çevre sorunları” temalarına ilişkin görseller ile hikâye serileri hazırlayabilir. Bu süreç, öğrencilerin görsel okuryazarlığını, kavramsal derinliğini, yaratıcı düşüncelerini geliştirir.

Twitter/X, kısa ve özlü yazılar yazma, hashtag tartışmaları yürütme, toplumsal sorunlara çözüm üretme ve farklı rollerle katılım sağlama açısından etkilidir. Örnek olarak öğrenciler “kadın hakları” teması kapsamında #eşitlik etiketiyle tweet zincirleri yazarak konuyu farklı bakış açılarıyla ele alabilir. Bu ise analitik düşünme, güçlü yazılı ifade ve sosyal farkındalık gibi becerilere katkı sunar.

YouTube, video anlatımı, belgesel üretimi, video analizleri ve yorumlama gibi çoklu ortam kullanımlarını destekler. Öğrenciler, “iklim değişikliği” gibi temalar üzerine kısa belgeseller hazırlayarak içerik üretir ve bunları sınıfla paylaşır. Bu sayede eleştirel medya okuryazarlığı, dijital içerik üretimi ve iş birliği becerileri gelişir.

LinkedIn, rol canlandırma, sosyal rollerin analizi ve yorumlanması bağlamında özgün bir eğitim aracıdır. Öğrenciler, bir tarihî karakterin LinkedIn profilini kullanarak onun toplumsal rolünü ve etkisini analiz edebilir. Böylece, yurttaşlık bilinci, empati geliştirme ve kurumsal yapı farkındalığı kazandırır.

Pinterest, kavram panoları oluşturmak ve bilgi görselleştirmek açısından oldukça kullanışlıdır. Öğrenciler, “demokrasi” gibi kavramlar için pano hazırlayarak bu kavramları görseller, tanımlar ve örnek olaylarla tematik olarak yapılandırabilir. Bu uygulama, kavramsal bağ kurma, estetik düzenleme ve tematik analiz becerilerini destekler.

TikTok, kısa ve etkili dramatik anlatımlar yolu ile temaya uygun skeçler oluşturmayı mümkün kılar. Öğrenciler, “Savaş ve Barış” teması kapsamında kendi canlandırmaları ile kısa videolar hazırlayabilir. Bu da empati kurma, yaratıcı düşünme ve sözlü anlatım becerilerini geliştirir.

WhatsApp/Telegram gibi mesajlaşma uygulamaları ise hızlı bilgi paylaşımı ve küçük grup tartışmaları için uygundur. “Toplumda Adalet” gibi temalar üzerine öğrenciler ile günlük haber takibi ve kısa değerlendirme tartışmaları yapılabilir. Böylece öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurma, reflektif (yansıtıcı) düşünme ve hızlı erişim gibi becerilerini destekler.

3.15.3 Sosyal medya ile öğretim yöntemleri arasındaki korelasyon

Aşağıdaki tabloda sosyal bilgiler öğretiminde sıkça kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerinin, çeşitli sosyal medya araçlarıyla nasıl entegre edilebileceği örneklerle açıklanmıştır. Her bir yöntem, pedagojik katkılarla birlikte öğrencilerin dijital çağ becerilerini de destekleyecek şekilde yapılandırılmıştır. Sosyal bilgiler öğretiminde sıkça başvurulmuş çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri, günümüz dijital dünyasına uyarlanarak sosyal medya araçları ile etkili biçimde entegre edilebilir. Bu entegrasyon, yalnızca öğretim süreçlerini zenginleştirmekle kalmaz; aynı zamanda öğrencilerin iş birliği, iletişim, analiz ve üretim gibi dijital çağ becerilerini de geliştirir.

İşbirlikli Öğrenme yöntemi, Facebook ve Google Docs gibi sosyal medya araçları ile etkili şekilde uygulanabilir. Öğrenciler, ortak projeler için sınıf grupları oluşturur, yorumlar, yazar ve kaynak paylaşımı yapar. Böylece iş birliği, sorumluluk paylaşımı ve dijital iletişim becerileri gelişir.

Beyin Fırtınası tekniğinde Twitter ve Instagram gibi platformlar kullanılabilir. Örneğin, “#DemokrasiNedir” etiketi altında fikir üretimi ve yorumlamalar yapılabilir. Bu etkinlik öğrencilerin yaratıcılığını artırır, düşüncelerini özgürce ifade etmelerini sağlar ve çok sesliliği teşvik eder.

Tartışma Yöntemi, Facebook Grupları ve YouTube gibi ortamlarda çevrim içi tartışmalar aracılığı ile yürütülebilir. Belgesel izleme sonrası oluşturulan dijital tartışma alanları hem öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini hem de sosyal tartışma kültürünü geliştirir.

Drama ya da Rol Oynama uygulamaları Instagram ve TikTok üzerinden yürütülebilir. Öğrenciler, tarihî figürlerin sosyal medya günlüklerini hazırlayarak empati kurar, yaratıcılıklarını kullanır ve tarihsel bakış açısı geliştirirler.

Proje Tabanlı Öğrenme, YouTube ve Pinterest gibi platformlar sayesinde gerçek yaşama entegre edilmiş üretken etkinlikler içerir. Örnek olarak “İnsan Hakları” temalı bir belgesel hazırlayarak öğrenciler üretkenlik ve araştırma becerilerini geliştirir.

Kavram Haritaları, Pinterest ve Canva gibi görsel araçlar ile desteklenebilir. Örneğin, “Vatandaşlık” konulu bir pano oluşturmak kavramsal analiz yapmayı ve estetik sunum becerilerini destekler.

Gözlem ve Yerel Araştırma yöntemleri Instagram ve YouTube üzerinden yürütülebilir. Öğrenciler mahallelerinde çevresel gözlemler yapar, videolar çekip paylaşarak yerel sorunlara karşı farkındalık kazanır ve sosyal araştırma becerileri geliştirirler.

Soru-Cevap Etkinlikleri, Instagram hikâyeleri veya Twitter anketleriyle yürütülebilir. Örneğin, “Sence en önemli vatandaşlık hakkı nedir?” sorusuyla öğrencilere hızlı geri bildirim sağlanır ve fikir alışverişi yapılır.

Sunum ve Anlatım, YouTube Live ve Facebook Live üzerinden gerçekleştirilebilir. Öğrenciler, dönem sonu projelerini canlı yayınlara sunarak dijital sunum becerileri, özgüven ve dijital iletişim yetkinlikleri geliştirirler.

Belgesel ya da Video Analizi, YouTube ve Vimeo gibi platformlar ile uygulanabilir. Toplumsal olaylara dair videolar izlenip sınıfta tartışılır; bu ise öğrencilerin görsel okuryazarlıklarını ve analiz-sentez becerilerini güçlendirir.

Gazete Küpürü ile Öğrenme, Twitter ve Instagram üzerinden yapılabilir. Öğrenciler güncel bir olayı sosyal medya aracılığıyla paylaşır, yorumlar ve bu da onların medya okuryazarlığı ve güncel olay takibi becerilerini geliştirir.

Saha Çalışması (Simülasyon) ise LinkedIn ve YouTube gibi platformlarla desteklenebilir. Örneğin, öğrenciler “Bir Vali Olsaydınız” temalı bir LinkedIn profili tasarlayarak mesleki farkındalık kazanır, rol alma deneyimi yaşar ve vatandaşlık bilinci geliştirir.

Örnek Uygulama Senaryoları:

"Tarihi Bir Karakterin Instagram Profili": Öğrenciler, seçtikleri tarihî bir karakteri günümüzde yaşıyormuş gibi hayal ederek onun adına Instagram profili oluşturur. Gönderiler, hikâyeler ve yorumlar karakterin perspektifine göre yazılır

"Güncel Bir Sosyal Problemi Twitter’da Tartış": Öğrenciler, çevresel bir sorun veya sosyal adaletsizlik üzerine tweet zincirleri yazar ve çözüm önerileri geliştirir.

"YouTube Belgesel Projesi": Küçük gruplar hâlinde çalışan öğrenciler, göç, savaş, insan hakları, vatandaşlık gibi sosyal bilgiler temalarına dair kısa belgeseller hazırlar ve sınıfta paylaşır.

"Pinterest Panosu ile Kavram Haritası": Demokrasi, çevre, yurttaşlık gibi temel kavramlar için Pinterest üzerinde panolar oluşturulur. Her pano, ilgili kavramı tanımlayan görseller, bağlantılar, açıklamalar ve örneklerle güçlendirilir.

3.16 2004-2018-2024 Yılları Eğitim Müfredatlarında Sosyal Medya Kazanımları

2004 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı: 2004 yılında yürürlüğe giren müfredat, o dönemin teknolojik gelişmeleri dikkate alındığında sosyal medya gibi dijital kanallara yönelik herhangi bir kazanım içermemektedir. Program ağırlıklı olarak milli kimlik, vatandaşlık, demokrasi eğitimi ve çevre bilinci gibi temalara değinmiştir. Dijital vatandaşlık, medya okuryazarlığı ve sosyal medya kullanımı gibi konular müfredat kapsamına dahil edilmemiştir.

Yıldırım ve Çalışkan (2024), 2004 müfredatında dijital içeriklerle ilgili herhangi bir kazanıma yer verilmediğini ve öğrencilerin bilgiye ulaşırken dijital yollardan ulaşamadığı, sorgulayıcı dijital araçları kullanma gibi becerilerin teşvik edilmediği belirtilmektedir. Bu program, geleneksel vatandaşlık anlayışı çerçevesinde, medya ya da dijital etkileşim faktörlerinden uzak kalmıştır. “2005 yılı öncesi müfredatlar dijital vatandaşlık ve medya okuryazarlığı gibi güncel kavramları içermemektedir. Sosyal medya kavramı programda hiç yer almamaktadır.” (Yıldırım & Çalışkan, 2024, s: 115)

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı: 2018 yılında güncellenen öğretim programıyla birlikte dijital çağın gerekleri müfredata uyarlanmaya başlamıştır. Bu dönemde hedef özellikle “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme aracılığı ile dijital becerilerin kazandırılmasıdır. Esas amaç öğrencilerin bilgi teknolojilerini etkin, güvenli ve etik bir şekilde kullanmaları aynı zamanda bilgiye eleştirel bir gözle yaklaşmaları ve dijital kaynakları ayırt edebilmeleridir. Fakat sosyal medya özelinde doğrudan kazanımlar bulunmamaktadır.

Karasu Avcı & Turan (2018) ise 2018 müfredatını dijital yurttaşlık bağlamında incelemiş ve 23 farklı kazanımın dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı ile bağlantı kurulabileceğini ifade etmiştir. Fakat çalışmada da belirtildiği üzere sosyal medya kullanımı, sosyal ağ davranışları gibi kavramlar açık bir şekilde kazanım olarak tanımlanmamıştır. “Dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı 2018 müfredatında kapsamlı biçimde yer almakta, ancak sosyal medya doğrudan bir konu başlığı olarak ele alınmamaktadır.” (Karasu Avcı & Turan, 2018, s: 34)

2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli): 2024 müfredatı, önceki yıllara göre dijitalleşmeyi çok daha ayrıntılı ve sistematik bir şekilde ele almıştır. “Dijital vatandaşlık” kavramı, öğrenme alanlarının merkezinde bulunmakta; bireyin sanal ortamda etik, güvenli ve sorumlu davranabilmesi için gerekli olan bilgi ve becerileri içeren çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Dilek & Gürel (2024), bu müfredatta dijital vatandaşlığın dokuz alt kategoride incelendiğini ifade eder: dijital erişim, ticaret, iletişim, okuryazarlık, etik, yasa, hak ve sorumluluk, sağlık ve güvenlik. Bu kategoriler, öğrencilere yalnızca dijital ortamda bilgiye ulaşmaktan ziyade, sosyal medya ortamlarında eleştirel düşünmeyi, kişisel veri güvenliğini ve dijital haklarını bilmeyi öğretmeyi hedeflemektedir. Yıldırım & Çalışkan (2024), 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın dijital okuryazarlık alanında önemli bir dönüşüm sürecinin başladığını belirtmektedir. Bu program, dijital okuryazarlığı artık sadece teknik araç kullanım becerisi olarak değil; bilgiye erişme, bilgiyi değerlendirme, yorumlama ve sorumlu dijital katılım becerilerini içeren çok boyutlu bir yeterlik alanı olarak tanımlamaktadır. Yeni programda dijital okuryazarlık, dört ana bileşen üzerinden yapılandırılmıştır: medya okuryazarlığı, veri okuryazarlığı, algoritmik düşünme ve yapay zekâ okuryazarlığı. Bu bileşenler, bireylerin yalnızca dijital teknolojileri kullanmasını değil, aynı zamanda dijital içerikleri eleştirel şekilde analiz edebilmesini, anlamlı dijital katkılar sunabilmesini ve dijital ortamda etik davranış oluşturabilmesini amaçlamaktadır.

Medya okuryazarlığında ise öğrencilere; dijital içerikleri eleştirel şekilde değerlendirme, bilgi kaynaklarını sorgulama, bilgi kirliliği ile mücadele etme ve medya manipülasyonlarına karşı bilinçli bireyler olma yeterlilikleri kazandırılması hedeflenmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi, bu becerileri geliştirmek açısından doğal bir zemin sunmaktadır. Çünkü ders, öğrencilere toplumsal olayları farklı açılardan değerlendirme, tarihî ve güncel bilgi kaynaklarını karşılaştırma ve gerçeklik kavramı üzerine düşünme becerisi kazandırmayı amaçlamaktadır.

Dijital okuryazarlığın sosyal bilgiler eğitimiyle entegrasyonu, aynı zamanda vatandaşlık eğitiminin dijital boyutunu da güçlendirmektedir. Programda yapay zekâ destekli karar alma süreçleri, data güvenliği, dijital vatandaşlık hakları ve çevrim içi sorumluluklar gibi temalar doğrudan kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. Böylece öğrenci sadece dijital bir kullanıcı değil, aynı zamanda dijital bir vatandaş olarak eğitilmektedir.

2024 programında sosyal medya; “çoklu ortamlar”, “dijital medya”, “yapay zekâ” gibi üst kavramlarla ilişkilendirilerek öğrenme-öğretme süreçlerinin hem içeriğinde hem de metodolojik yapısında yeniden yapılandırılmıştır. Sosyal medya artık yalnızca bir iletişim aracı değil, bilgi üretimi, değerlendirme, paylaşım ve katılım ortamı olarak görülmekte ve bu yönüyle eğitim kazanımlarına doğrudan uyarlanmaktadır.

Bu kazanımlar, doğrudan sosyal medya ortamlarını da kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır.

4. UYGULAMA ÖRNEKLERİ

4.1 Instagram Uygulama Örnekleri

4.1.1 Tarihî karakter profili oluşturma

Öğrenciler tarihî bir karakteri seçip, onun adına içerikler (hikâye, gönderi, biyografi) paylaşarak sosyal medya kimliği oluşturur.

Kullanıcı Adı: @halidedip

Biyografi:

Yazar/Akademisyen/Millî Mücadele kadını

“Sesimi susturamazsınız!”

#SinekliBakkal #KadınHakkı #MilliRuh

Profil Fotoğrafı: Anadolu’da mitingde konuşma yaparken çekilmiş bir görseli

Gönderiler:

Sultanahmet Mitingi: “Bu ses, sadece benim değil; Anadolu’nun sesidir!”

Sinekli Bakkal kapağı – “Toplumun aynası romanda.”

TBMM’ye kadın vekil olarak girdiğim gün.

Konferansta kadın eğitimi üzerine konuşma yaparken.

Kendi el yazısı ile yazılmış bir mektup – “Yarınlar için yazıyorum.”

Hikayeler:

Anadolu Ajansı’nın kuruluş süreci.

İstanbul mitingleri ve katılımlar.

Kadınların eğitimi ve uygulamaları üzerine görüşler.

4.1.2 Tema tabanlı hikâye serileri

“Göç”, “İnsan Hakları”, “Doğa Katliamları” gibi konularda fotoğraf hikâyeleri oluşturulur.

Seri Başlığı: @oyhakki__1934

Türkiye’de kadınlara seçme ve seçilme hakkı veriliş süreci 5 gönderi ile anlatılır.

Gönderiler:

Eski bir gazete: “1934’te kadınlara seçme hakkı verildi!”

Bir kadının oy verirken çekilmiş 1935 tarihinden siyah-beyaz fotoğraf.

Meclisten yasa onayı belgesi.

Bir kadının 2023’teki seçim sandığında çekilmiş selfie’si.

Karşılaştırmalı infografik: 1934–2024 Kadın Temsili.

Hikayeler:

Kadın hareketi liderleri.

Oy hakkına sahip olabilmek için yapılan kampanyalar.

Hashtagler: #KadınHareketi #OyunaSahipÇık.

4.1.3 Anı yorumlama etkinliği

Tarihî bir fotoğraf paylaşılır ve öğrenciler bu fotoğrafla ilgili kısa yorumlar yazar.

“Dedem Seçimdeydi”

Paylaşım Sayfası: @gecmistenbirgün

Anı: “Dedem 1946 seçiminde heyecanla sandığa giderken, kravatını en güzel şekilde takmıştı. Dedi ki: ‘Ben bu hakkı savaşıyla kazandım, oyumu da barış için kullanacağım.’”

Öğrenci Görevleri:

Anının tarihî bağlamını açıklayan gönderi.

Dönemin sandık fotoğrafları ile görsel destek.

Anının tarihî bağlamını açıklayan gönderi.

Kendi büyüklerinden benzer anılar derlenip hikâye dizisi yapılır.

“Ben bugünkü seçimde ne için oy veririm?” konulu yorumlar.

Hashtagler: #1946Seçimi #OyBirHak #DemokratikMirasaSahipÇık

4.1.4 Kavram kolajı

Demokrasi, vatandaşlık gibi kavramlara ait görsellerle oluşturulan kolajlar paylaşılır.

Kullanıcı Adı: @demokrasiye__dair

Etkinlik: Instagram kaydırılmalı postta demokrasi kavramına dair görsellerin yer aldığı kolaj.

Görseller:

Seçim sandığı.

TBMM önünde halkın coşkusu.

Gençlerin heyecanlı yürüyüşü.

Atatürk'ün "Egemenlik milletindir." sözü.

Bir okulda yapılan öğrenci meclisi seçim çalışmaları ve seçimi.

Hashtagler: #HalkınSesi #DemokrasiKolajı

4.1.5 Tarihi günü anlat

Belirli bir tarihî olayın yıldönümünde, olayla ilgili görseller ve bilgi paylaşımları yapılır.

"Lozan'ın Yıldönümü"

Kullanıcı Adı: @bugunlenderdenlozan

Gönderiler:

Antlaşma metninin görseli ve imzalanma sırasından bir görsel.

Harita: Yeni sınırlarımız.

İsmet İnönü'nün Lozan görüşmelerinden bir kare.

Günümüz gençlerinden "Lozan olmasaydı..." temalı video yorumları.

Anket: Sizce Lozan mı Sevr mi?

Hikayeler:

İsmet Paşa'dan anılar ve alıntılar.

Lozan’ın özellikle eğitim sistemi üzerindeki etkileri.

Antlaşma maddeleri.

Hashtagler: #LozanAnt #İsmetPaşa

4.1.6 Küresel sorun kampanyası

Çevre sorunları gibi konularda bilinçlendirmek için gönderi tasarımı.

“Su Kriziyle Yüzleş”

Kullanıcı Adı: @susuzgelecek_

Kampanya Gönderileri:

Kurumuş bir gölün fotoğrafı

“Evde su tasarrufu için öneriler” videosu

“Dünyada temiz suya erişim haritası”

Öğrencilerin susuzluk ile ilgili hazırladığı mini animasyon

Ülke geneli afiş tasarımlarından bir kolaj

Etiket: #SuyunuKoru #İklimEğitimi #SosyalBilgilerleÇevre

4.1.7 Görsel hikâye tamamlama

Yarım bırakılmış bir görsel hikâye paylaşılır, öğrenciler kendi yorumlarıyla tamamlar.

Kullanıcı Adı: @hikayenitamamla

İlk iki görsel öğretmen tarafından paylaşılır. Öğrenciler 3. Ve 4. Kareyi çizer ya da seçer.

Hashtag: #yarıdakaldı.

4.1.8 Küresel sorun kampanyası

Çevre sorunları gibi konularda bilinçlendirme amaçlı gönderi tasarımı.

Etkinlik Adı: Küresel İklim Krizi Farkındalık Kampanyası.

Gönderiler:

Kuruyan bir gölet ve çatlamış toprak görselinin olduğu kareler.

Sen de musluğu kapat, geri dönüşümü destekle.

Hashtagler: #KuraklığaHayır #CoğrafyaDersi #SuyumuKoru”

4.2 Twitter/X Uygulama Örnekleri

4.2.1 Tarihi tweet zinciri

Öğrenciler bir tarihî olayın gelişimini kısa tweet zincirleri ile anlatır. @snü_ogrenci hesabından paylaşılır. Öğrenciler Kurtuluş Savaşı'nın gelişimini ve her aşamayı bir tweet'e sığdırarak zincir oluşturur.

19 Mayıs 1919: Mustafa Kemal Paşa Samsun'da!

Erzurum ve Sivas Kongreleri ile halkın iradesi örgütleniyor.

23 Nisan 1920: TBMM açıldı ve artık söz milletin!

Amaç: Tarihsel sıralama becerisi, özetleme ve dijital anlatım.

4.2.2 Gündem yorumu

Güncel bir haber ile ilgili sınıf etiketi (#SosyalBilgilerDersGündemi) ile görüşlerini yazarlar.

“Anayasa Günü Üzerine Düşünceler”

Öğrenciler güncel bir anayasa değişikliği tartışmasını sınıf etiketiyle yorumlar:

Etiket: #SosyalBilgilerDersGündemi

Örnek Tweet:

“Bir anayasa halkı için vardır ve yeni düzenlemelerde haklarımızı genişletmek öncelikli olmalı. #SosyalBilgilerDersGündemi”

Amaç: Güncel olaylara eleştirel yaklaşım geliştirmek.

4.2.3 Hashtag tartışması

Öğrenciler için özel oluşturulmuş bir hashtag altında belirli bir konuda tartışma yapılır.

“İfade Özgürlüğü Nerede Başlar?”

Örnek Tweet:

“İfade özgürlüğü başkalarının hakkını gaspetmediği sürece sınırsız olmalıdır.
#ifadeözgürlüğüsınırmı”

Amaç: Dijital ortamda tartışma kültürü ve farklı bakış açılarını tanımak.

4.2.4 Karakter canlandırması

Tarihî bir karakterin ağzından güncel bir olay hakkında tweet yazmaları istenir.

“Tarihî Bir Gözle Bugünü Anlat”

Öğrenciler seçtikleri bir tarihî karakterin bakış açısıyla güncel bir olay hakkında tweet yazar.

Örnek Tweet : (@ataturk_1923)

“Bugün eğitimde fırsat eşitliği hâlâ sağlanamamışsa gösteriyor ki yaptığımız inkılaplar eksik kalmış.”

Amaç: Tarihî empati ve günümüzle tarih arasında bağ kurma.

4.2.5 Mikro-gazete

Öğrenciler her hafta sosyal olaylar ile ilgili kısa haberler yazar.

“Sosyal Bilgiler Bülteni”

Öğrenciler sınıfça haftalık bir “Twitter Dergisi” hazırlar ve her öğrenci sosyal bir gelişme üzerine 280 karakterlik bir haber yazar.

Örnek Haber:

“BM Genel Kurulu bu hafta iklim krizine karşı yeni anlaşma imzaladı.
#SosyalBilgilerBülteni”

Amaç: Haber dili geliştirme ve güncel olayları özetleme

4.2.6 Anket ve oylama

“Sence en önemli vatandaşlık hakkı nedir?” gibi anketler oluşturulur. Twitter anket özelliği ile öğrenciler oylamaya katılır.

Soru: “Sizce en önemli vatandaşlık hakkı nedir?”

Seçme-seçilme

Eğitim

Sağlık

Düşünce özgürlüğü

Amaç: Katılım kültürü, değerler eğitimi ve veri yorumlama.

4.2.7 Tweet ile kavram tanımı

Her öğrenci sosyal bilgilerle alakalı bir kavramı tek tweetle tanımlar.

“Demokrasi Nedir?”

Öğrenciler sosyal bilgiler kavramlarını kısa, etkili ve anlaşılır biçimde tanımlar.

Örnek Tweet :

“Demokrasi: Halkın kendi seçtiği yöneticilerini denetleme hakkıdır.”

Amaç: Kavramsal netlik, ifade becerisi ve sade anlatım.

4.2.8 Dijital münazara

İki grup öğrenci belirli etikette sav ve karşıt görüş tweet'leri yazar.

“Zorunlu Askerlik Kaldırılmalı mı?”

Öğrenciler #zorunluaskerlik etiketi altında 2 farklı gruba ayrılır. Bir grup lehte diğer grup aleyhte tweetler paylaşır ve birbirlerine cevaplar verir.

Amaç: Argümantasyon ve dijital saygı çerçevesinde tartışma becerisi.

4.2.9 Sanal protesto

Sınıf olarak bir sosyal soruna dikkat çekmek için kampanya tweet'leri oluşturulur.

“Eşit Eğitim İçin Tweet Zinciri”

Öğrenciler bir sosyal soruna dikkat çekmek amacıyla görsel ve mesaj içeren tweet'ler hazırlar. Poster çizimleri, veri grafik ekran görüntüleri ve çözüm önerileri paylaşılır.

Hashtag: #EşitEğitimHaktır

Amaç: Dijital aktivizm, duyarlılık ve sosyal katılım.

4.2.10 Kronoloji yarışması

Öğrenciler verilen olayları tarih sırasına göre tweet zinciri olarak paylaşır.

Tanzimat Fermanı (1839)

Islahat Fermanı (1856)

I. Meşrutiyet (1876)

TBMM'nin Açılması (1920)

Amaç: Zaman algısı geliştirme ve tarihî olayları sıralama becerisi.

4.3 Facebook Uygulama Örnekleri

4.3.1 Tartışma grupları

Belirli sosyal konular için sınıf grupları açılır ve öğrenciler yazılı tartışmalara katılır.

Etkinlik Adı: “Tarihin Akışını Değiştiren Olaylar”

Uygulama: Facebook sınıf grubunda bir tartışma başlığı açılır: “Sizce Kurtuluş Savaşı’ndaki en önemli cephe hangisiydi ve neden?”. Öğrenciler yorumlar aracılığı ile kendi görüşlerini yazar, kaynak gösterir ve birbirlerinin fikirlerini değerlendirir.

4.3.2 Sanal müze gezisi paylaşımı

Öğrenciler sanal olarak gezdikleri müzeleri anlatır.

Etkinlik Adı: “Mirasımıza Sanal Bir Yolculuk”

Uygulama: Öğrenciler sanal müze turları yapar. Beğendikleri bir eserle ilgili açıklamalı gönderi oluştur.

4.3.3 Kaynak paylaşım alanı

Güncel haber, infografik ve video paylaşımları yapılır.

Uygulama: Her öğrenci, coğrafyayla alakalı bir harita, istatistik ya da haber linki paylaşır ve kısa bir açıklama yazar.

Örnek Gönderi:

“Türkiye’de Akdeniz İkliminin Görüldüğü Yerler” haritası

“İç Anadolu’da yıllık yağış miktarı düşük olduğu için tarımda sulama zorunlu hale gelmiş.”

www.KaradenizBölgesi’nde.azalantoprakverimininnedenleri

4.3.4 Tarihî günlük gönderileri

Belirli günlerde yaşanmış olaylar öğrenci yorumuyla yeniden yazılır.

“Bir Yeniçerinin Günlüğü”

Uygulama: Öğrenciler bir tarihî karakterin ağzından, belirli bir olay günlüğü yazarak gönderi paylaşır.

Örnek Gönderi:

Günlük- 29 Mayıs 1453. Bu sabah surlara hücumla başladık. Davul ve top sesleriyle İstanbul uyanıyor. Komutanımız Fatih’in gözlerinde kararlılık var. Çok talihliyim ki bir yeniçeri olarak tarihin yazıldığı ana tanıklık ediyorum.”

4.3.5 Yorumlar ile eleştiri

Paylaşılan bir haber ya da video sınıf grubunda eleştirel şekilde tartışılır.

Uygulama: Öğretmen sınıf grubuna Kahramanmaraş depremine dair haber paylaşır, öğrenciler coğrafi ve toplumsal etkilerini yorumlar.

Örnek Paylaşım: “6 Şubat Depremi Sonrası Müdahale” – T57 Haberi

Öğrenci yorumu: “Bence en temel sorun çadır eksikliğiydi. Fay hattı üzerine kurulu şehirlerde yapı denetimi daha sıkı olmalı.

4.3.6 Ortak proje duyuruları

Grup çalışmalarının organizasyonu için haber akışı oluşturulur ve kullanılır.

Uygulama: Facebook grubunda her bir gruba bir kalkınma projesi atanır. Gruplar hazırlık sürecinde duyurular ve kullanılan dokümanları burada paylaşır.

Örnek Duyuru: “Sevgili öğrenciler, Grup A olarak siz GAP Projesi’ni ele alıyorsunuz. Aşağıda verilen linkteki resmi siteyi ve TÜİK verilerini kullanabilirsiniz. Proje teslimi için son tarih 15 Nisan. Sorularınızı buradan sorabilirsiniz.”

4.4 Youtube Uygulama Örnekleri

4.4.1 Mini belgesel hazırlama

Öğrenciler belirlenen bir sosyal bilgiler konusu ile ilgili kısa belgesel çeker.

Video Başlığı: “İç Göçün Toplumsal Yansımaları”

Öğrenciler Türkiye’de kırsaldan kente göçün nedenlerini ve sonuçlarını belgesel şeklinde anlatır. Röportaj, görsel arşivler ve harita kullanımıyla desteklenir.

4.4.2 Tarihî olay canlandırması

Grup çalışması yapılarak olaylar dramatize edilip videoya kaydedilir.

Video Başlığı: “Bir Savaşın Külleri: Sakarya Öncesi ve Sonrası”

Açıklama: Grup çalışmasıyla öğrenciler Atatürk, İsmet İnönü ve bir askerin gözünden savaşı canlandırır. Dönem kıyafetleri ve metinler ile dramatize edilir.

4.4.3 Sanal röportaj

Öğrenciler tarihî bir karakterle yapılmış gibi röportaj videosu kurgular.

Video Başlığı: “1923’te Atatürk ile Bir Röportaj: Cumhuriyet Güneşi”

Açıklama: Bir öğrenci gazeteci diğeri de Atatürk rolünde ve “Neden Cumhuriyet?” sorusu üzerinden ilerleyen mizansenle tarihi bilgiler sunulur.

4.4.4 Kavram açıklama videoları

“Vatandaşlık nedir?” gibi kısa ve bilgi odaklı videolar hazırlanır.

Video Başlığı: “Vatandaşlık: Haklarımız ve Sorumluluklarımız”

Açıklama: Öğrenci, vatandaşlık kavramını yalın bir dille anlatır. Hak ve sorumluluk örnekleri günlük yaşamdan alınır.

4.4.5 Güncel sorun yorumu

Öğrenciler kendi fikirlerini video sunumu şeklinde ifade eder.

Video Başlığı: “Deprem Sonrası Toplumsal Dayanışma ve Öğrenci Yorumu”

Açıklama: Öğrenci, Kahramanmaraş depremini baz alarak afet yönetimi ve vatandaşlık rollerini analiz eder.

4.4.6 Kitap-tarih film tanıtımı

Öğrenciler bir sosyal bilgiler temasına uygun kitap veya filmi tanıtır.

Video Başlığı: “Sefiller’e Sosyal Bilgiler Gözünden Bakmak”

Açıklama: Victor Hugo’nun “Sefiller” adlı romanı, sosyal adalet, yoksulluk ve hukuk kavramları üzerinden analiz edilir.

4.4.7 Video sözlük

Kavramların video tanımı yapılır ve örneklerle açıklanır.

Video Başlığı: “Laiklik ve Günlük Hayatla İlişkisi”

Açıklama: Öğrenci laiklik kavramını tanımlar ve Türkiye’deki uygulamalarından günlük hayat örnekleri verir.

4.4.8 Tarihî harita anlatımı

Harita üzerinden bir olayın anlatımı yapılır.

Video Başlığı: “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Sınırların Dönüşümü”

Açıklama: Osmanlı Devleti’nin dağılma süreci ve Türkiye Cumhuriyeti’nin sınır oluşumu, harita üzerinden dönemsel karşılaştırmalar ile anlatılır.

4.4.9 Yurttaşlık eğitimi videoları

Haklar, sorumluluklar ve görevler hakkında bilgilendirici içerikler paylaşılır.

Video Başlığı: “Oy Kullanmanın Toplumsal Etkisi”

Açıklama: Öğrenci seçme-seçilme hakkını açıklayarak oy vermenin demokratik rejimler için önemini anlatır.

4.4.10 “Nasıl yapılır?” Serisi

Anayasa nasıl yazılır? Seçimler nasıl işler? gibi öğretici kısa videolar hazırlanır.

Video Başlığı: “Adım Adım Anayasa Sürecinin Öğrenciden Anlatımı”

Açıklama: Öğrenci anayasa yazım sürecini şematik olarak anlatır: Kurucu meclis → halk oylaması → anayasa uygulamaları.

4.5 Pinterest Uygulama Örnekleri

4.5.1 Kavram panosu

Öğrenciler demokrasi, laiklik, çevre gibi kavramlar için görsel panolar hazırlar.

Pano adı: Demokrasi Gökkuşağı.

Örnek Görseller: Oy verme kutusu, meclis fotoğrafı, halk mitingi ve anayasa kitapçığı.

Açıklama: “Demokrasi halkın kendi kendini yönetmesidir. Bu panoda, demokrasiyi temsil eden simgeleri (oy sandığı, eşit temsil, ifade özgürlüğü) topladım. Şimdi onları destekleyen görselleri keşfedin.”

4.5.2 Tarihî olay kolajı

Öğrenciler tarihî olaylar ile ilgili görsel zincirler oluşturur.

Pano adı: 29 Ekim 1923: Yepyeni Bir Başlangıç.

Örnek Görseller: Atatürk’ün TBMM konuşması, kutlamalar ve meclis binası.

Açıklama: “Cumhuriyetin ilan edildiği bu en özel ve önemli günün atmosferini görseller ile yansıttım ve her görsel, bağımsızlık ve özgürlük yolundaki adımları temsil ediyor.”

4.5.3 Ülke tanıtım panosu

Coğrafya temelli olarak ülkelerin sosyal ve kültürel özellikleri görsellerle sunulur.

Pano adı: Japonya'yı Tanıyalım.

Örnek Görseller: Fuji Dağı, geleneksel kıyafetler, metro hattı ve çay seremonisi.

Açıklama: “Japonya'nın kültürü, coğrafyası ve teknolojisi ile ilgili bu panoda görseller topladım. Bu panoda öne çıkan temalar coğrafi konumu, doğal afetlere hazırlık ve kültürel kimlik.”

4.5.4 Etkileşimli harita çalışması

Harita, fotoğraf ve bilgi etiketleri birleştirilerek sunum yapılır.

Pano adı: Büyülü Bir Zaman Yolculuğu: Osmanlı İstanbul'u.

Örnek Görseller: Eski İstanbul haritası, Topkapı Sarayı ve Boğaz hattı çizimi.

Açıklama: “Bu haritada Osmanlı dönemindeki önemli yapıları ve önemli bölgeleri işaretledim. Her bir görsel farklı bir hikâyeye anlatıyor: yönetim, ticaret, günlük yaşam.”

4.5.5 Kampanya afişi tasarımı

İnsan hakları ya da çevre temalı sosyal kampanya panoları hazırlanır.

Pano adı: Çevre İçin Sende Bir Adım At.

Örnek Afişler: “Gelecek İçin Haydi Bugün Vazgeç!”, “Çantana Sahip Çık ve Bez Torba Kullan!”

Açıklama: “Hazırlamış olduğum afişlerle plastik kirliliğine toplumsal farkındalık oluşturmayı amaçladım. Bu panoda, okul arkadaşlarımda da hazırladığı kampanya görselleri yer almaktadır.

4.5.6 Tarihî nesne koleksiyonu

Öğrenciler çeşitli tarihî nesneleri araştırır ve sonuçları panoya ekler.

Pano adı: Yıllara Meydan Okuyan Eserler.

Örnek Görseller: Hitit güneş kursu, Lidya parası, Roma heykeli.

Açıklama: “Tarihî müzelerdeki en etkileyici nesneleri derledim. Her objeye kısa bir açıklama ve dönemi ekledim. Kültürel mirasımıza bir yolculuğa hazır mısınız?”

4.5.7 Vatandaşlık posterleri

Öğrenciler vatandaşlık hak ve sorumluluklarını görsellerle ifade eder.

Pano adı: Ben Bir Vatandaşım.

Örnek Posterler: “Oy Vermek Haktır!”, “Çocuk Hakları Evrenseldir”.

Açıklama: “Vatandaşlık eğitiminde en temel hak ve sorumlulukları anlatan posterleri hazırladım ve bu görselleri sınıfımızda kullanacağız!”

4.5.8 Kültürel miras panosu

Anıtlar, gelenekler ve yöresel kıyafetler gibi görsellerle kültürel farkındalık artırılır.

Pano adı: Gelenekten Günümüze Doğru.

Örnek Görseller: Ebru sanatı, Karagöz ile Hacivat, Nevruz Kutlaması.

Açıklama: “Somut olmayan kültürel miraslar, geçmişle bugün arasında bir bağ kurar. Bu panoda, ayna olup halk kültürümüzün önemli yansımalarını paylaştım.”

4.5.9 Anayasa maddeleri panosu

Temel hak ve özgürlüklerle ilgili maddeler görselleştirilerek paylaşılır.

Pano adı: Anayasadan Yaşama.

Örnek Maddeler: “Madde 10 – Eşitlik”, “Madde 42 – Eğitim Hakkı”.

Görsel Açıklamaları: Eğitim hakkını temsil eden okul görseli veeşitliği anlatan terazili afiş.

Açıklama Gönderisi: “Anayasa maddelerini günlük hayatla ilişkilendirdim ve her madde için bir sembolik görsel ve kısa açıklama ekledim.”

4.5.10 Tarihî karşılaştırma panosu

İki farklı dönem ya da olay görsel olarak karşılaştırılır.

Pano adı: İki Dönem ve İki Yönetişim Anlayışı.

Örnek Görseller: Mimarî (kervansaray vs. cami), yönetim yapısı şeması ve eğitim kurumları.

Açıklama Gönderisi: “Selçuklular ve Osmanlılar arasında yönetsel, kültürel ve eğitimsel farkları görsellerle karşılaştırdım. Benzerlikler ve farklılıkları bu panoda ayrıntılı bir şekilde görebilirsiniz.”

4.6 LinkedIn Uygulama Örnekler

4.6.1 Tarihî kişilik profili

Öğrenciler tarihi bir karakteri araştırıp onu tanıtan bir cv hazırlayıp paylaşır.

Başlık: “14. yüzyıl seyyahı, Coğrafi gözlemci ve İslam Dünyası gezgini: İbn Battuta”.

Açıklama (Hakkında): “30 sene boyunca Asya, Afrika ve Avrupa’yı dolaştım. Toplumların hukuk, gelenek ve ticaret yapıları üzerine gözlemlerim mevcuttur.”

4.6.2 Meslek tanıtımı

Öğrenciler kamu ve STK mesleklerini araştırıp onlarla ilgili içerik paylaşır.

Başlık: “Yer Altından Bir Bakış: Jeoloji Mühendisliği”.

İçerik: “Jeologlar sadece taşları incelemez aynı zamanda yer şekilleri, fay hatları ve doğal afet risklerini analiz eder. Türkiye gibi deprem kuşağında olan bir ülke için bu meslek hayati önemdedir.”

4.6.3 Hayalî meslek profili

Öğrenciler hayallerindeki meslek için LinkedIn profili hazırlar.

Başlık: “Kadın Hakları Savunucusu”.

Hakkında: “Toplumsal eşitsizliklerin azaltılması için politika üreten bir profesyonel olmayı hedefliyorum. Kadın hakları öncelikli alanım.”

4.6.4 Toplumsal rol projeleri

Eğer toplumda bir rolüm olsaydı...” temalı içerik üretimi yapılır.

Başlık: “Toplum için mikro planlama”.

İçerik: “Eğer ben bir muhtar olsaydım, köyümde tarımsal sulama sistemini geliştirir, gençler için çevrimiçi eğitim noktaları kurardım.”

4.6.5 Toplumsal sorumluluk projesi

Öğrenciler bir sosyal problem için çözüm odaklı içerik hazırlar.

Başlık: “Kırsalda Kadın Okuryazarlığına Destek”.

İçerik: “Hayalî sosyal sorumluluk projem kapsamında kırsal kesimde yaşayan kadınlara yönelik ücretsiz temel okuryazarlık ve vatandaşlık seminerleri düzenledim.”

4.6.6 Sanal stk stajı paylaşımı

STK’larda gönüllülük ya da proje fikirleri dijital ortamda sunulur.

Başlık: “Çocuk hakları için dijital farkındalık kampanyasında gönüllü oldum!”

İçerik: “UNICEF’in örnek kampanyasını inceleyerek okulca poster ve video içerikleri tasarladık. Çocuk işçiliğiyle mücadelede destek vermek için içerikler oluşturduk.”

4.6.7 Kariyer gölgeleme sunumu

Kamu personellerinin meslek yaşamı üzerine sunumlar hazırlanır.

Başlık: “Bir Valinin Bir Günü”.

İçerik: “Araştırmamda bir valinin gün içindeki görev dağılımını analiz ettim: toplantılar, halkla görüşmeler, kriz yönetimi.”

4.6.8 Toplumsal rol model tanıtımı

Toplumda iz bırakmış kişilerin profilleri hazırlanır.

Başlık: “Yazar, Millî Mücadele Aktivisti, Eğitimci: Halide Edip Adıvar”.

Hakkında: “Savaş cephelerinden eğitim kürsülerine uzanan bir yaşam benimkisi. Kadınların kamusal alanda varlığının öncüsü oldum.”

4.6.9 Eğitsel ağ oluşturma

Öğrenciler kendi sınıf arkadaşları ile LinkedIn üzerinden etkileşim kurar.

Başlık: “Hayallerin Aktarımı”.

Açıklama: “Her öğrenci hayalî mesleğiyle alakalı 2 içerik paylaşır, 3 arkadaşını etiketleyerek geri bildirim verir ve dijital destek grubu oluşturulur.”

4.7 Whatsapp Uygulama Örnekleri

4.7.1 Tarihi olay grup sohbeti

Öğrenciler tarihî bir olayda geçen karakterleri temsil ederek WhatsApp grubunda olayın oluşumunu canlandırırlar.

Etkinlik: “Kurtuluş Savaşı Komutanları (K.S.K.) Whatsapp Grubu”

Senaryo: Her öğrenci bir tarihî karakteri (Atatürk, İsmet Paşa, Kazım Karabekir vs.) canlandırır ve Sakarya Meydan Muharebesini grup sohbetinde tartışır.

Örnek Mesaj (Mustafa Kemal): “Komutanlarım, savunma hattı değil sathı savunacağız. Askerlerin morali yükseliyor. Destek birlikleri doğudan gelmek üzere.”

4.7.2 Günlük tartışma grubu

Her gün farklı bir sosyal bilgiler ya da güncel bir soru grubun tartışma konusu olur.

Günlük Soru: “İklim değişikliğinin göçler üzerindeki etkileri nelerdir?”

Örnek Mesaj: Kuraklık sebebiyle tarım yapamayan insanlar göç ediyor. Bu nedenle şehirlerde nüfus yoğunluğu artıyor.

4.7.3 Haber analizi gönderileri

Güncel olaylara dair haber bağlantıları paylaşılır ve öğrenciler analiz eder.

Etkinlik: Güncel olayların sınıf grubunda paylaşımı.

Örnek Paylaşım: BBC News – Küresel Sıcaklık Rekoru Kırıldı. Bu haber ile ilgili olarak:

Hangi doğal süreçler etkilenmiştir?

Bu sorun Türkiye'yi nasıl etkileyebilir?”

4.7.4 Sesli kavram tanıtımı

Öğrenciler seçtikleri bir sosyal bilgiler kavramını ses kaydıyla açıklayıp gönderir.

Etkinlik: Öğrenciler sesli mesajlar ile kavram açıklar.

Örnek Ses Kaydı: “Merhaba, ben Osman Yekta. Bugünkü kavramımız demografik değişim; nüfusun yaş yapısı, göçler ve doğurganlık oranlarının zaman içinde değişimini ifade eder.”

4.7.5 Öğrenci geri bildirimi

Öğretmen, konu ardına öğrencilerden görüşlerini sesli mesajla ister.

Etkinlik: Konu sonrası değerlendirme.

Örnek Mesaj (Öğretmen): “Bugün işlediğimiz ‘Bölgeler’ konusuyla ilgili neler öğrendiniz? En fazla 2 dakikalık sesli geri bildiriminizi paylaşın lütfen.”

4.7.6 Çevrimiçi mini sınav

Öğretmen, gruptan kısa test soruları gönderir ve öğrenciler yanıtlar.

Etkinlik: 2 soruluk test

Örnek Mesaj:

En uzun kara sınırimız hangi ülke iledir?

Bulgaristan

İran

Suriye

4.7.7 Ödev takibi ve hatırlatıcılar

WhatsApp grubu, ödev bilgilendirme ve hatırlatma aracı olarak kullanılır.

Etkinlik: Ödev Takibi.

Örnek Mesaj: “Depremi insan yaşamına etkisi” konulu poster ödevinizi Salı günü 20.00’ye kadar gönderiniz.

4.7.8 Kavram yarışı

Her gün bir kavram atılır ve kim ilk doğru tanımı yaparsa puan alır.

Etkinlik: Kavram Yarışı.

Örnek mesaj: “Bugünün kavramı: Travertenler. Kim daha önce doğru ve kısa tanımlar?”

4.7.9 Video tepkisi

Öğrencilere bir video gönderilir. Yorum ve duygu ifadesi istenir.

Etkinlik: İzletilen video sonrası yorumlama.

Örnek mesaj: İzlediğiniz ‘Çernobil Felaketi’ belgeselinden sonra hissettiklerinizi ve en çok etkilendiğiniz bölümleri yazın.”

4.7.10 Öğrencilerden öğrencilere bilgi zinciri

Öğrenci bir konuyu anlatır ve başka birine paslar (etiketler) bu şekilde zincir devam eder.

Etkinlik: Bilgi Zinciri.

Örnek Mesaj (Osman): “Ben ‘deprem’ konusunu anlatıyorum. Sıradaki kişi: @mehmet, sen de ‘deprem öncesi alınacak önlemleri’ açıkla.”

4.8 Telegram Uygulama Örnekleri

4.8.1 Kanal üzerinden günlük bilgilendirme

Uygulama: Öğretmen Telegram kanalında her gün kısa bir içerik paylaşır.

Örnek Gönderi: “Tarihte Bugün: Kıbrıs Barış Harekâtı”. Harekatın nedenleri, sonuçları ve günümüzdeki etkileri nelerdir?

4.8.2 Anket ve oylama

Telegram’ın anket özelliği sayesinde öğrencilere hızlı geri bildirim yapılır.

Uygulama: Öğretmen öğrencilere konuyla ilgili anketler gönderir.

Örnek Anket: En temel vatandaşlık hakkı hangisidir?

Seçme ve seçilme hakkı,

Eğitim hakkı,

Özel yaşam gizliliği.

4.8.3 Anket ve oylama

Sanal sergiler, müze gezileri ve etkinlikler kanal üzerinden duyurulur ve yorumlanır.

Örnek Duyuru: “TÜBİTAK Sanal Doğa Müzesi Gezisi’nin canlı yayın linki 21:00’de Telegram kanalımızda!” “Gezi sonrası düşüncelerinizi sesli mesaj olarak paylaşmayı unutmayın.”

4.8.4 Belge ve harita paylaşımı

PDF, word, infografik, harita gibi materyaller grup dosyası olarak paylaşılır.

Örnek Paylaşım: “Türkiye’nin Tarım Ürünlerinin Haritası”

Etkinlik: Haritada var olan 2 ürün seçip yetiştiği bölgenin ve ürünün özelliğini açıklayın.

4.8.5 Sanal kavram yarışması

Telegram grubunda günün kavramı açıklanır ve ilk cevaplayan puan alır.

Örnek Mesaj: “Günün Kavramı: Kazasker. İlk tanım yazana 20 puan!”

4.8.6 Soru-cevap saatleri

Her hafta belirlenen saatte öğretmen öğrenci sorularını canlı olarak yanıtlar.

Uygulama: Belirli bir saatte öğrenciler sorularını yazar ve öğretmen anlık olarak cevaplar.

Örnek Duyuru: “Salı 19.00- 22.00 arası ‘Soru- Cevap Saati’ programımız Telegram grubunda. Bugünün teması: Anayasa ve Haklarımız”

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Sonuçlar

İnternetin hem dünyada hem de bizde yaygınlaşması, iletişimden alışverişe, haberden Bu çalışmada, dijital çağın kaçınılmaz bir parçası haline gelen sosyal medya araçlarının, sosyal bilgiler eğitimiyle nasıl bütünleştirilebileceği kapsamlı biçimde ele alınmıştır. Sosyal bilgiler dersinin temel hedefi olan; demokratik değerleri benimseyen, toplumsal olaylara duyarlı, eleştirel düşünen ve aktif yurttaşlık bilinci gelişmiş bireyler yetiştirme amacı doğrultusunda, sosyal medya platformlarının sunduğu pedagojik fırsatlar son derece dikkat çekicidir.

Facebook, Instagram, Twitter/X, YouTube, LinkedIn ve Pinterest gibi sosyal medya araçları; bilgiye erişim, çok yönlü temsil (metin, görsel, video), etkileşimli öğrenme ortamları oluşturma, dijital içerik üretimi ve küresel bağlantılar kurma açısından önemli avantajlar sunmaktadır. Bu platformlar aracılığıyla öğrenciler sadece bilgi tüketen değil, aynı zamanda bilgi üreten, sorgulayan ve yorumlayan bireyler haline gelmektedir. Sosyal medya, geleneksel sınıf ortamının sınırlarını aşarak öğrenmeyi daha esnek, öğrenci merkezli ve yaşamla bağlantılı hale getirmektedir.

Ayrıca, 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın da ortaya koyduğu üzere, dijital okuryazarlık, medya okuryazarlığı, algoritmik düşünme ve yapay zekâ gibi dijital bileşenler artık öğretim kazanımlarıyla doğrudan ilişkilendirilmiştir. Bu bağlamda sosyal medya, çoklu ortamlar ve dijital vatandaşlık eğitimi ile de örtüşmekte; öğrencilerin çağın gereklerine uygun şekilde donatılmasını sağlamaktadır.

Çalışmada ortaya konan örnekler, öğretim yöntem ve tekniklerinin sosyal medya araçlarıyla entegre edildiğinde hem derinlemesine öğrenme sağladığını hem de öğrencilerin motivasyonunu, katılımını ve yaratıcılığını artırdığını göstermektedir. Özellikle tematik öğretim yaklaşımıyla birleştiğinde, sosyal medya araçlarının sosyal bilgiler dersine katkısı daha da anlamlı hale gelmektedir. Kavram haritaları, dijital hikâyeler, video projeleri, sosyal medya kampanyaları ve canlı tartışmalar gibi uygulamalar sayesinde öğrenciler çok boyutlu düşünme, medya eleştirisi, etik sorumluluk ve empati gibi üst düzey beceriler geliştirebilmektedir.

Bununla birlikte sosyal medya araçlarının sınırsız ve denetimsiz kullanımı bazı riskleri de beraberinde getirebilmektedir. Bilgi kirliliği, dikkat dağınıklığı, mahremiyet ihlalleri gibi problemler, öğretmen rehberliğiyle dengelenmeli; sosyal medya bilinçli, yapılandırılmış ve hedef odaklı kullanılmalıdır.

Sonuç olarak, sosyal medya araçları sosyal bilgiler eğitiminin hedefleriyle yüksek düzeyde örtüşen ve bu hedefleri çağın gerekleri doğrultusunda dönüştürebilen güçlü birer öğrenme ortamı sunmaktadır. Öğrencilerin dijital çağda hem bireysel hem de toplumsal sorumluluklarının farkında olan, katılımcı ve bilinçli bireyler olarak yetişmelerinde sosyal medyanın eğitsel kullanımı stratejik bir rol oynamaktadır.

5.2 Öneriler

5.2.1 Öğrencilere yönelik öneriler

Öğrenciler, sosyal medya platformlarını sadece bilgi tüketimi amacıyla değil, aynı zamanda bilgi üretimi, paylaşımı ve değerlendirmesi doğrultusunda bilinçli bir şekilde kullanılmalıdır. Eleştirel dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesi için sosyal medya içerikleri, kaynağı ve güvenilirliği açısından sorgulanmalı; doğruluk kontrolü alışkanlık hâline getirilmelidir. Sosyal bilgiler derslerinde işlenen temalara uygun görsel, metinsel veya işitsel içerikler üreterek bu araçların eğitimsel boyutuyla etkileşim kurulmalıdır. Sanal tartışmalarda farklı görüşlere saygı gösterilmeli ve sosyal medya ortamında etik iletişim kurallarına uygun davranılmalıdır. Zaman yönetimi açısından bilinç geliştirilerek sosyal medya kullanım süresi, akademik başarıyı destekleyecek ölçüde sınırlandırılmalıdır.

5.2.2 Öğretmenlere yönelik öneriler

Öğretmenler, sosyal medya araçlarını pedagojik hedeflere entegre ederek planlı, amaçlı, sistemli ve etkili bir öğretim stratejisi geliştirmelidir. Eğitim sürecinde sosyal medyanın aktif kullanımını sağlayacak etkinlikler (ör. dijital hikâye anlatımı, etkileşimli infografikler, çevrim içi tartışmalar) oluşturulmalı ve uygulanmalıdır. Medya ve dijital okuryazarlık becerileri, öğretim etkinliklerinin ayrılmaz bir parçası hâline getirilmeli ve öğrencilerin de bu becerileri yapılandırılmış şekilde geliştirmesi desteklenmelidir. Dijital güvenlik, etik ilkeler ve mahremiyet gibi konularda öğrencilere rehberlik edilerek çevrim içi davranışlarında sorumluluk bilinci kazandırılmalıdır. Değerlendirme süreci sosyal

medyaya dayalı ürünler (e-portfolyolar, dijital projeler, video içerikler vb.) üzerinden çeşitlendirilerek bütüncül bir öğrenme izleme yaklaşımı benimsenmelidir.

5.2.3 Eğitim kurumlarına yönelik öneriler

Sosyal medya araçlarının eğitimde etkin kullanımı için okul müfredatlarına dijital vatandaşlık, medya okuryazarlığı ve eleştirel dijital düşünme gibi kazanımlar açık biçimde entegre edilmelidir.

Öğretmenlerin sosyal medya okuryazarlığına yönelik yeterliklerinin artırılması amacıyla hizmet içi eğitim programları, atölye çalışmaları ve seminerler düzenlenmelidir.

Okullar, öğrencilerin sosyal medya araçlarına güvenli, eşit ve kontrollü şekilde erişebileceği dijital altyapıyı sağlamalıdır.

Kurumsal düzeyde sosyal medya kullanım politikaları oluşturulmalı, kullanım ilkeleri, etik kurallar ve sınırlar açık biçimde tanımlanarak tüm paydaşlarla paylaşılmalıdır.

Eğitimde sosyal medya entegrasyonuna ilişkin başarılı örnek uygulamalar belgelenmeli, yaygınlaştırılmalı ve diğer kurumlarla paylaşımı teşvik edilmelidir.

Öğrenciler ile öğretmenler arasında sosyal medya tabanlı etkileşim ve iş birliğini artıracak resmi sınıf dışı dijital platformlar desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa Birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: Bilgi okur-yazarlığı. *Milli Eğitim: Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(167), 53-70.
- Ajjan, H., & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71-80. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2008.05.002>
- Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması: Sosyal webde pazarlama stratejileri*. Ankara: Efil Yayınevi.
- Akçay, H. (2011). *Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında sosyal medya kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi üzerine bir araştırma. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (33), 137-161.
- Akkemik, S. (2012). *Sosyal ağlar: Türkiye’de Facebook ve Twitter kullanıcı profilleri. MSGSÜ Sosyal Bilimler*, (5), 7-28.
- Alikılıç, Ö., Göker, G., & Binbir, S. (2014). *Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde Facebook uygulamalarının incelenmesi: Yaşar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(37), 41-67.
- Alimcan, D., & Şam, E. A. (2017). Sosyal bilgiler dersi boyutunda değerler eğitiminin önemi ve medyanın değerler üzerindeki etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(215), 239-259.
- Altun, A. (2005). *Gelişen teknolojiler ve yeni okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, A. (2015). *Eğitim ve öğretimde sosyal medyanın kullanımı. In A. Büyükaslan & A. M. Kırık (Eds.), Sosyal medya araştırmaları 2: Sosyalleşen olgular (pp. 191-219)*. Konya: Çizgi Kitapevi.
- Arslan, P. (2011). Halkla ilişkilerde yeni eğilimler, sosyal medya. (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul).
- Balcı, Ş., & Ayhan, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin internet kullanım ve doyumları üzerine bir saha araştırması. *Selçuk İletişim*, 5(1), 174-197.
- Baş, Ö., Audry, A. S., İnceoğlu, İ., Kaya, Y. B., Cöbek, G., & Alkurt, S. V. (2023). *Türkiye’de genç yetişkinlerin sosyal medya kullanımları ve paylaşım türlerinin incelenmesi. Intermedia International e-Journal*, 10(18), 136-159.
- Boyd, D., & Ellison, N. (2008). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cramer, K. M., Ross, C., Plant, L., & Pschibul, R. (2018). Efficacy of learning modules to enhance study skills. *International Journal of Technology and Inclusive Education*, 7(1), 1251-1259.
- Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). *Değişen dünyanın yeni yüzü: Sosyal medya. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (50), 254-277.
- Çelik, T. (2017). *Paydaşların gözünden sosyal medyanın yarar ve risklerine yönelik bir inceleme. (Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli)*.

- Çelik, S., Şenocak, E., Bayrakçeken, S., Taşkesenligil, Y., & Doymuş, K. (2005). *Aktif öğrenme stratejileri üzerine bir derleme çalışması. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 155-185.
- Çengelci, T., & Yaşar, Ş. (2012). *Sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimine ilişkin bir durum çalışması. International Journal of Eurasia Social Sciences, 2012(9)*, 1-23.
- Defleur, M. L., & Dennis, E. E. (2002). *Understanding mass communication: A liberal arts perspective*. USA: Houghton Mifflin College Div.
- Dilek, H. ve Gürel, D. (2024). *2024 Taslak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Dijital Vatandaşlık ve Boyutları Açısından İncelenmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8(2)*, 163-184.
- Egüz, Ş., & Kesten, A. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencilerinin sosyal medya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 7(3)*, 219-240.
- Erdemir, N., Bakırcı, H., & Eyduran, E. (2009). *Öğretmen adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. Türk Fen Eğitimi Dergisi, (3)*, 99-108.
- Greenberg, B. S. (1974). *Gratifications of television viewing and their correlates for British children. In J. G. Blumler & E. Katz (Eds.), The uses of mass communications (pp. 71-91)*. London: Sage Publications.
- Güney, B. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal medya kullanımlarının medya okuryazarlık düzeyinde farklı değişkenler açısından incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa)*.
- Hung, H. T., & Yuen, S. C. (2010). *Educational use of social networking technology in higher education. Teaching in Higher Education, 15(6)*, 703-714. <https://doi.org/10.1080/13562517.2010.507307>
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). *Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. Business horizons, 53(1)*, 59-68.
- Kaplan, A., & Haenlein, M. (2014). *Collaborative projects (social media application): About Wikipedia, the free encyclopedia. Business horizons, 57(5)*, 617-626.
- Karaduman, H., Köse, T. Ç., & Eryılmaz, Ö. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre sosyal medyada değerler. Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 8(2)*, 250-271.
- Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1974). *Uses and gratifications research. The Public Opinion Quarterly, 37(4)*, 509-523. <https://doi.org/10.1086/268109>
- Kemp, S. (2023). *The changing world of digital in 2023. We Are Social, 1-57*.
- Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). *Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. Business horizons, 54(3)*, 241-251.
- Kırık, A. M. (2014). *Eğitimde sosyal medyanın yeri ve önemi. Route Educational and Social Science Journal, 1(2)*, 59-83.
- Laestadius, L. (2016). *Instagram. In The SAGE handbook of social media research methods (pp. 573-592)*. SAGE Publications Ltd.
- Laucuka, A. (2018). *Communicative functions of hashtags. Economics and Culture, 15(1)*, 56-62.
- McLuhan, M. (1964). *Understanding media: The extensions of man*. New York: McGraw-Hill.
- O'Reilly, T. (2007). *What is Web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. Communications & Strategies, 1(65)*, 17-37.

- O'Reilly, T. (2009). *What is web 2.0. " O'Reilly Media, Inc."*.
- Öztürk, C. & Deveci, H. (2011). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi. C. Öztürk (Ed.). Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları içinde (s.1-40)*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Pavlik, J. V., & McIntosh, S. (2004). *Converging media. An Introduction to Mass Communication*.
- Şimşek, S. (2007). *İnternet tabanlı öğrenme: Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı çerçevesinde bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tufekci, Z. (2008). *Grooming, gossip, Facebook, and MySpace. Information, Communication & Society, 11(4)*, 544-564. <https://doi.org/10.1080/13691180801999050>
- Tufekci, Z. (2017). *Twitter ve göz yaşartıcı gaz: Ağ tabanlı protestoların gücü ve kırılganlığı. Yale Üniversitesi Yayınları*.
- Tufekci, Z. (2018). *YouTube, the great radicalizer. The New York Times, 10(3)*, 2018.
- Turan, S., & Avcı, E. K. (2018). *2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nın Dijital Vatandaşlık Bağlamında İncelenmesi. Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 1(1)*, 28-38.
- Uslu, M. (2021). *Türkiye 'de sosyal medya bağımlılığı ve kullanımı araştırması. Turkish Academic Research Review, 6(2)*, 370-396.mda kullanımı. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(2)*, 159-174.
- Usluel, Y. K. ve Mazman, S. G. (2009). *Sosyal ağların benimsenmesi ölçeği. Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi, 8(15)*. 137- 157.
- Uşaklı, H., & Yapıcı, Ş. (2001). *Grup rehberliğinin sınav kaygısına etkisi üzerine öğrenci görüşleri*.
- Yıldırım, A., Doğanay, A., & Türkoğlu, A. (2009). *Okulda başarı için ders çalışma ve öğrenme yöntemleri*.
- Yıldırım, Y. ve Çalışkan, A. (2024). *2024 sosyal bilgiler dersleri öğretim programı 2005, 2015 ve 2018 programlarıyla karşılaştırılmalı analiz. Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 8 (1)*, 108-142.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mehmet TOSKA

Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Çorum Fatih Lisesi, 2007

Lisans : Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, 2012

Mesleki Deneyim

İş Yeri : Emniyet Genel Müdürlüğü, – Polis Memuru, 2015